

BRUNO MISTIAEN

CONSTANCE,
DWEIL

Personages

Hendrik

Constance

Petterson

Frans

Tréfois

Dubois

Yolanda

Sofie

Ilse

Maria

Adil

Verspauwen

Veronique

Patrick

Agent 1

Agent 2

Neus

Tand

Dame

Man

Vrouw

1.

Hendrik, Veronique, Constance

hendrik Dit stuk speelt zich af in de toekomst.

veronique Ik zie u een beetje schrikken omdat ik naakt ben, naakt zoals ik op de wereld ben gekomen en zoals ik uit het leven zal stappen. Maar pas op, ik ben niet erotisch naakt, ik ben ideologisch naakt. Ik draag geen juweeltje, geen ring, geen piercing, geen tatoeage, niets. Dit is een overheidsloket. Wij loketbedienden zitten naakt aan het loket als symbool voor onze neutraliteit. De mannelijke collega's hebben op zijn minst een semi-erectie – sommigen nemen daarvoor een pilletje, maar we streven ernaar om zoveel mogelijk mensen aan te werven die dat puur op wilskracht kunnen, jazekeer, neutraal zijn is in de eerste plaats een kwestie van wilskracht. Mijn venusheuvel is gezwollen, mijn clitoris staat hard en u merkt het natuurlijk niet maar als u uw neus voor de spreekgaatjes houdt, ruikt u het misschien wel, ik heb op dit moment een vochtige schede,

helemaal neutraal, gewoon van mezelf en met alle respect, zeker niet door u. Ik treed op als vertegenwoordiger van een strenge maar rechtvaardige overheid. Ik ben vochtig voor en door mijn werk. Haalt u zich niets in het hoofd. De bedoeling is niet dat we ooit seks hebben. En is het niet veel beter zo? Het kan me niet schelen hoe aantrekkelijk u me vindt.

hendrik Wij vinden u niet aantrekkelijk.

veronique Wat kan ik voor u doen?

constance Ik zou graag een pand verbouwen.

veronique Hier in Brussel?

constance Aan het kanaal. Een oud pakhuis.

veronique Heeft u het pand reeds in uw bezit?

constance Ik heb het gisteren gekocht. Nu zou ik graag de vergunning aanvragen.

veronique Dan stuur ik u door naar mijnheer Petterson. Hij gaat over vergunningen vastgoed.

constance Hier heeft u vijfhonderd euro.

veronique *lacht* Dat kan ik niet aanvaarden, mevrouwetje. Wij maken hier bijna dagelijks pogingen mee tot omkoperij. Als ik op deze knop druk, belandt u in de gevangenis. Ik zal het voor

een keer door de vingers zien omdat u duidelijk niet van hier bent. Hier bij ons doet men zulke dingen niet.

constance Ik probeer u niet om te kopen. Ik herverdeel mijn rijkdom.

veronique Stop die vijfhonderd eurootjes van u maar gauw terug in uw portemonnee, mevrouwetje. *tegen Hendrik* Mijn naaktheid wil niet zeggen dat ik beschikbaar ben. Je hebt duizend keer meer kans bij een gekleed vrouwtje.

hendrik Ik ben niet op zoek naar kans.

veronique En hoe is uw naam?

hendrik Hendrik.

veronique Ik ben Veronique. Ik weet zeker dat wij elkaar op een dag nog eens tegen het lijf zullen lopen, Hendrik.

2.

In Pettersons kantoor.

Hendrik, Constance, Petterson

petterson Petterson. Petter Petterson, transacties vastgoed. In mijn geboorteland was het Pjotr, maar ik heb mijn naam verwesterst uit respect voor België, het land dat me genaturaliseerd heeft en waar ik de eer heb de functie van gemeenteambtenaar uit te oefenen. En Petter op zijn Deens in plaats van Peter. Ik ben niet blank maar mijn familie kwam oorspronkelijk uit Denemarken. Om verwarring te vermijden koos ik voor uniformiteit. Petter Petterson. Klinkt als een sputterend tweetaktmotortje. We hadden in Rusland van die kleine autootjes, Trabantjes, die zo klonken. Petterdepetterdepetter. Tegenwoordig zijn die antiek. Haha. Ga zitten. Zegt u maar.

constance Ik zou graag iets doen voor de vagebonden die je steeds vaker ziet in de straten van Brussel, mijnheer Petter Petterson.

petterson Ze zijn een plaag voor Europa. Daar waar ze vroeger alleen opdoken op de parkings van de autosnelwegen die naar het Verenigd Koninkrijk leiden, zie je hen tegenwoordig overal in groepjes van soms wel een man of tien ronddolen langs velden en wegen die nergens naar leiden. De droom die hen in het begin bezielde om op een of andere manier het Kanaal over te steken en daarginds in het Verenigd Koninkrijk een baan, een huis en het geluk te vinden, lijkt vervlogen. De meesten van hen weten zelf niet goed meer waarnaar ze eigenlijk op weg zijn. Op het platteland slapen ze in greppels en in boomgaarden tot ze er verjaagd worden. In de steden hokken ze met zijn twintigen of dertigen in leegstaande huizen tot ze er verjaagd worden. Hunkerend hangen ze rond in parken en busstations tot ze er verjaagd worden. Dicht opeengepakt zoeken ze beschutting onder bruggen. Het sneeuwt. Het vriest. Ze hebben honger, ze hebben het koud, ze hebben dorst, ze zijn moe. Ze kunnen niet anders dan aftakelen. Ze worden ziek. Met

koortsige ogen staren ze je aan vanuit het duister onder spoorwegviaducten, jonge kerels die nog steeds sterk genoeg zijn om je van kant te maken en je huis en je vrouw van je over te nemen. Dat zou misschien voor hen nog wel de meest haalbare kaart zijn, zich ergens met geweld het plekje veroveren dat ze zo begeren. Maar nee, daar zijn ze nog niet uitgehongerd en wanhopig genoeg voor. Ze blijven nog vreedzaam. Ze wachten op een blijk van je goedgunstigheid, op een aalmoes, op een hun toegeworpen hap.

constance Nu ja, om hun nood te lenigen heb ik een leegstaand pand gekocht dat ik wil verbouwen om er een opvangcentrum van maken, Petter.

petterson Een opvangplek voor ontheemden. Wat een goed idee! Vangt u permanent of tijdelijk op?

constance Tijdelijk.

petterson En hoe tijdelijk, als ik vragen mag?

constance Ik zou zeggen, per nacht. Ze nemen een bad, ze krijgen een maaltijd, ze genieten van een goede nachtrust. En dan trekken ze de volgende dag weer verder.

petterson Naar het doel dat ze voor ogen hebben. Een schitterende gedachte.

constance Dat geeft ons de gelegenheid om de plek overdag weer schoon te maken.

petterson Voor hoeveel mensen?

constance Ik schat een stuk of dertig.

petterson Werkt u voor een of andere menslievende organisatie?

constance Ik doe dit op eigen houtje.

petterson Een burgerinitiatief! Dat juichen wij als overheid natuurlijk bijzonder toe. Bent u vermogend?

constance Ik ben vermogend.

petterson Mag ik u vragen waaruit uw vermogen bestaat?

constance Uit financiële middelen. Hier zijn bijvoorbeeld vijfhonderd euro voor u.

petterson Die kan ik niet aanvaarden. En mijnheer is uw echtgenoot?

constance Mijnheer is een vriend die even met mij mee komt kijken.

hendrik Hendrik Boender.

petterson Boender, zoals bezem? En uw naam?

constance Mijn naam is Veil. Constance Veil.

petterson Dweil?

constance Veil met een V vooraan. Dat lijkt inderdaad een beetje op dweil met een D vooraan. Constance Veil. Constance Dweil. Haha.

petterson Boender en Dweil. Boender. Dweil. Jullie passen bij elkaar. Het adres?

constance Mariemontkaai 12.

petterson *kijkt op scherm* Bent u vertrouwd met de moral rightregeling?

constance Dat je voordat je iets doet met een relatief grote ecologische voetafdruk, daar moral rightpunten voor moet verwerven. Bijvoorbeeld een auto hebben is honderd punten per jaar. Een vliegtuig nemen is tien per vlucht. En een moral rightcertificaat heb je nodig om auto of een huis te kopen.

petterson Ik leg het voor alle duidelijkheid toch nog even uit. Er zijn moral rightpunten en moral rightcertificaten. U krijgt moral rightpunten wanneer u met de fiets naar uw werk gaat, wanneer uw elektriciteits- en waterverbruik significant

vermindert, wanneer u uw huis klimaatneutraal maakt en wanneer u alleen maar groente eet. De lijst verschijnt ieder jaar in het Staatsblad. Die punten heeft u nodig als u eens iets wil doen met een wat grotere ecologische voetafdruk, bijvoorbeeld het vliegtuig nemen voor een vakantie, met de auto rijden, een biefstukje eten, de verwarming tijdelijk wat hoger zetten. Uw moral rightpunten kunt u ook verkopen, maar alleen aan de overheid en tegen een vastgelegd tarief. Mensen die weinig of niets consumeren slagen er soms in om van de verkoop van hun punten te leven zonder nog te moeten werken. Voor de aanschaf van een eigen huis daarentegen heeft u een moral rightcertificaat nodig. Deze certificaten zijn niet verhandelbaar. Als ze door de houder ervan niet gebruikt worden, vallen ze de overheid toe zonder dat de overheid u daarvoor vergoedt. Met andere woorden, u draagt uw persoonlijke morele rechten automatisch over aan de staat waar u burger van bent.

constance Daarvoor moet er eerst iemand doodgaan.

petterson Elk kind dat geboren wordt heeft een ecologische voetafdruk die te vergelijken is met drie trans-Atlantische vluchten per week heen en terug, week na week, maand na

maand, zijn hele leven lang. Maar de voetafdruk van oude rokende autorijdende witte vleeseters die al generaties lang een te groot deel van de koek hebben geconsumeerd, de verwarming te hoog zetten en allerlei dure medische zorg nodig hebben is nog vele keren groter. U kunt een moral rightcertificaat krijgen wanneer zo iemand van uw familieleden in de eerste of de tweede graad is overleden, en niet zomaar overleden, hij of zij moet vrijwillig en aantoonbaar levensduur hebben afgestaan. Ah, hier heb ik het al. Mariemontkaai 12. Dit is een bijzonder groot pand. Maar uw project heeft een maatschappelijk belang. Ik maak u een prijsje. Kijk eens mevrouwetje, Constance Veil of Dweil, als u mij dit pand netjes klimaatneutraal opknapt en dertig slaapplekken biedt hoeft u slechts twee moral rightcertificaten in te dienen.

constance Twéé?

petterson Normaal gesproken is het er één per woongelegenheden.

constance Mijn grootvader is oud, wit en geprivilegieerd. Hij rookt sigaren. Hij eet elke dag vlees. Hij komt uit een familie

van grootconsumenten. En hij verzamelt auto's. Is dat geen twee certificaten waard?

petterson Helaas.

constance Anders heb ik niemand. Hoe kom ik aan twee certificaten? Heb jij nog iemand, Hendrik?

hendrik Alleen mijn vader. Maar ik heb geen contact meer met hem. Hij is homoseksueel. Ik weet niet of dat een probleem is?

petterson Juist integendeel. De meeste homoseksuelen dragen in verhouding weinig bij en consumeren veel.

hendrik Ik zal het hem vragen.

petterson Veel succes. Ik geef jullie deze folder mee. Hierin staat alles nog eens uitgelegd. Ga vooral een keertje op bezoek in een Centrum voor Vrijwillige Levensduurverkorting. De operatie moet daar worden uitgevoerd opdat ze in aanmerking zou komen voor een certificaat.

3.

In het Centrum voor Levensduurverkorting.

Hendrik, Constance, Patrick

patrick Welkom in Centrum voor Vrijwillige

Levensduurverkorting Leve de Wereld, afgekort CVL Leve de Wereld. Mijn naam is Patrick, psycholoog en directeur. Bij ons kun je gaan terwijl je nog goed bent en zodoende iets doen voor het klimaat. Het gebouw van CVL Leve de Wereld heeft vorig jaar de Corbusierprijs voor architectuur gekregen. Het bestaat uit drie afdelingen. Hier bevinden we ons in de doorzonafscheidshal, waar onze kandidaat levensverlaters onthaald worden met een glas champagne of frisdrank naar keuze. Links hebben we interviewruimtes waar ons team van psychologen tijdens een één op één gesprek zal nagaan of de levensduurverkorting vrijwillig gebeurt. Daar zijn we heel strikt in. Het project staat of valt met de vrije keuze. Rechts zijn de

ruimtes voor het medisch onderzoek. Onze stervers in spe nemen aan het eind van de hal bij het kunstwerk van Berlinda De Bruyckere afscheid van hun familie. Daarna stromen ze door naar de glas-in-loodverlichte Orpheuszaal waar ze van hun laatste levensuur zullen genieten. Familie is hier niet meer toegelaten. Zoals u ziet, voor al het nodige is gezorgd. Warme kleuren, stemmige muziek, wierook, bloemen.

Videoboodschappen van priesters, imams, rabbijnen, sjamanen, boeddhistische helpers en agnostici verlenen spirituele bijstand naar keuze. Het laatste stukje traject gebeurt met de virtual realitybril op. We hebben een wetenschappelijke onderbouwde 3d-evocatie laten maken van ongeveer elk courant hiernamaals, het paradijs, het akhirah, het nirwana, de limbo, het walhalla, bardo, de eeuwige jachtvelden, atlantis, zodat iedereen zijn gading vindt. Die virtuele hiernamaalsen bevolken we met computergegenereerde verwelkomende figuren, engelen, schimmen, walküres, dode zielen, voorouders, die we aan de hand van beeldmateriaal dat ons door de nabestaanden ter beschikking is gesteld de gezichten van overleden familieleden, geliefden en vrienden gegeven hebben. Gecombineerd met

MDMA brengt dit onze toekomstige doden in een toestand van extatisch geluk en volmaakte hunkering naar wat komen gaat. Het sterven an sich vindt plaats in de kaarsverlichte kamer en is volkomen pijnloos. We gebruiken daarvoor de vleesmolen, die – grapje – natuurlijk helemaal geen echte vleesmolen is maar een puike Chinese machine, een soort antimaterietrommel, je schuift er aan de ene kant in en twee seconden later komen aan de andere kant alleen de niet-organische materialen eruit, tandvullingen, pacemakers, heupspillen. Die recycleren we. De damp vangen we op en leiden we af naar een uitgeput gasveld. Wij raden de familie aan om de doden niet te eren. Rituelen omtrent de dood zijn vandaag eigenlijk vooral een conventie waar zeker vanuit ecologisch standpunt van afgestapt kan worden. Geen begrafenis kosten, geen lijkstoeten, geen rouwmaaltijden, geen voetafdruk voor niks. Het is beter te doen alsof ze nooit bestaan hebben. Wij constateren ook geen reële behoefte meer aan begraafplaatsen. Geen getreur, geen sleur. Statistisch is vastgesteld dat 83% van de mensen diep in hun hart opluchting voelen dat ze van hun dierbaren verlost zijn. Lees deze folder, hierin vindt u alles nog eens uitgelegd.

constance Hier heeft u vijfhonderd euro.

patrick Dank. Ik steek ze in de pot van het personeel.

4.

In Hendriks flatje.

Hendrik, Constance

constance Kom op mijn schoot zitten, Hendrik Boender, zodat we elkaar verstaan. Boender en dweil, dat rare ambtenaartje heeft ons zonder dat hij besepte in de echt verenigd, we zijn officieel tot elkaar veroordeeld, Boendertje. Laten we eerst maar eens een tiet van me bevrijden. Heb je liever de linker of de rechter?

hendrik Ik heb geen voorkeur.

constance Vind je mijn enkels niet te dik?

hendrik Nee.

constance Wat zeg je van mijn buik?

hendrik Mooi.

constance Zwabberig. Mijn moeders hebben me voor mijn adoptie op foto's geselecteerd.

Ze wilden het kind van de mooiste vrouw.

Als je er dan toch eentje mag kiezen, kun je beter het kind van de mooiste nemen, zo was de redenering.

hendrik Daar zit wel wat in.

constance Het is niet goed uitgekapt. Of anders hebben ze me verwisseld in het weeshuis. De liefde maakt je misschien blind, maar ik zeg je zoals het is, jongetje, ik heb een vette hottentottenreet. Met zo'n kont krijg je vanzelf een zwartepietenbroek.

hendrik Het valt nog mee.

constance Een kont als een blok. Geef er maar eens een klets op.

Hendrik kletst.

Harder.

Hendrik kletst harder.

Au, au. Ik zal me maar onderwerpen, dan word ik tenminste niet geslagen. Zeg dat ik een lelijke roetmop ben.

hendrik Je bent een lelijke roetmop.

constance Ik ben het kind van twee moeders.

hendrik Ik van twee vaders.

constance Boender en dweil. Waar is mijn skibril? Wat ben jij wit zeg. En dun. Stoort het je als ik me een beetje masturbeer?

hendrik Nee.

constance Ah, het begint hier al wat naar vochtige schede te ruiken. Ik heb meer kutsap dan alle overheidsloketkuten bij elkaar. Hou je neus maar voor het spreekgaatje. We zien elkaar zeker terug. Jij bent ook niet erg rad van tong. Heb je al een stijve?

hendrik Een beetje wel, ja.

constance Zal ik hem eens lekker aflebben?

hendrik Het kan nog wel wachten.

constance Sabbel eens aan mijn prammen, baby, er komt chocomelk uit.

hendrik Ik ben nog nooit met een vrouw geweest.

constance Je boft dat je in mijn handen valt. Waar is de wc?

hendrik In het halletje.

Ze gaat naar de wc. Pis klatert. Ze komt terug.

constance Waar kijk je naar?

hendrik Of het waar is wat ze zeggen.

constance En is het waar?

hendrik Het is waar.

constance Wat is er waar?

hendrik In het halfduister zie je van een zwartje eerst de ogen en de tanden.

constance Waar zijn je meubelen?

hendrik Ik heb er geen.

constance Waar zit je dan, overdag?

hendrik Ik zit op de vloer.

constance En waar denk je aan terwijl je op de vloer zit?

hendrik Aan mijn personages.

constance Gefantaseerde vrouwen en zo? Superhelden?

hendrik Ik schrijf toneelstukken.

constance Toneelstukken? Wat heb je daar nu aan?

hendrik Ik heb alle soorten baantjes gehad. Sorteerder bij B-Post. In een café. Schoonmaker. Bejaardenhelper. Magazijnier. Niets verschafte mij enige vreugde. Zo ben ik begonnen toneelstukken te schrijven. Mensen die luidop met elkaar praten maar dat gepraat betekent iets anders dan wat je op het eerste gezicht zou denken. Het vult een zekere leegte in. Vrienden heb ik niet. Een geliefde, neen. Aan seks doe ik niet.

constance Hou je van vrouwen?

hendrik Dat moet nog blijken.

constance *lacht* En waaruit zou dat moeten blijken?

hendrik Om die kennis te verwerven moet ik eerst mijn penis bij een van hen inbrengen, zoals een vlinder, om de smaak van de nectar te leren kennen, zijn slurf in een bloemkelk moet steken. Maar vrouwen met dat doel benaderen doe ik niet, want het lijkt me niet fair dat ik hen alleen daarvoor zou gebruiken. Terwijl ik nu ook weer niet geloof dat ik bij een prostituee zal vinden wat ik zoek. Dus ook daar zit een impasse.

constance Wat ben jij grappig. Kom, we kruipen in bed.

hendrik Het is nog maar negen uur. Te vroeg om te slapen.

constance Vooruit, geen genade. Die onderbroek uit.

hendrik We zullen weer moeten opstaan.

constance En hop, de kleine, witte missionaris trekt de broesse in. Morgen kopen we wat meubelen.

5.

Bij Tréfois thuis.

Hendrik, Constance, Tréfois, Frans

trefois Mijn naam is Jean-Pierre Tréfois, ik ben eigenaar van Tréfois NV., de tweede grootste speler in België op het vlak van de verhuur van kranen en graafmachines. Constance is mijn kleindochter. Ze is als baby geadopteerd door mijn dochter Stéphanie en haar toenmalige vriendin Maud Veil uit een van die gebieden in Afrika waar ze anders zeker zou gestorven zijn. De adoptie werd geregeld door de Katholieke Vereniging Jozef van Nazareth, die geen bezwaar had tegen het van gelijke kunne zijn van de beide ouders. Bezwaar maakte de overheid in het land van herkomst. Toen zij te weten kwam dat Constance zou worden opgevoed door een koppel tribades, stak ze alsnog een stokje voor de adoptie en weigerde ze de kleine, ik citeer hun woorden, in het verderf te storten. In feite was het een

koehandel. Met wat diplomatieke druk – Maud komt uit een diplomatenfamilie – en een heleboel geld en tijd ging de zaak uiteindelijk toch nog door. Maar Constance heeft hierdoor dus wel tot haar derde levensjaar ginder in een weeshuis gezeten.

constance Van die periode herinner ik me niets meer, maar het staat volgens mij wel vast dat ik daar veel liefde heb ontbeerd.

trefois Volgens Stéphanie en Maud is ze daar psychisch beschadigd. De adoptie had mij en de familie Veil een klein fortuin gekost, geld dat beide partijen probleemloos konden missen maar dat een probleem werd toen Stéphanie en Maud kort daarop al vechtend uit elkaar gingen en de familie van de ene moeder in ruil voor het afstaan van het hoederecht aan de andere moeder haar investering teruggeiste.

Na wat gebakkelei kwam er een afkoopsom van een kwart miljoen. Ik betaalde die. Ik voelde wel wat voor mijn kleindochter en nadat Stéphanie zich onbekwaam had verklaard om nog langer voor dat mormel, zoals ze Constance noemde, te zorgen, nam ik haar in huis. Gedurende enkele jaren verliep alles voorspoedig. Ik ging met Constance aan het handje wandelen op mijn domein, ze kreeg een pony, ze gaf

verjaardagsfeestjes, ze ging uit logeren bij andere schatrijke kindertjes. Haar coming of age was turbulent. Promiscue met het personeel werd ze vanaf haar twaalfde, ze sneed zichzelf, liep weg van huis, pleegde winkeldiefstallen, zat een nachtje in de cel wegens het bijten van een politieagent. Op haar veertiende had ze een afgebroken zwangerschap. Er waren zelfmoordpogingen. Niets van de klassieke steeplechase van de moeilijke puber bleef mij bespaard. Ik zwaaide de mantel der liefde. Ik vergoedde de schade.

Ik contacteerde de hulpverleners. Stéphanie noch Maud keken nog naar haar om. Constance was een verkeerd gelopen rijkeluikind. Van Constance kwam niets goeds meer.

Constance kon oprotten. Stuur haar naar een kostschool. Geef haar een uitkering en dump haar. En toch, en toch. Er was meer in haar. Ik had opgemerkt, of willen opmerken, dat er achter de wolkende en kolkende vulkaan van Constances affecten een vorm van fundamentele goedheid school. In ieder geval meende ik daar een paar keren een glimp van te hebben opgevangen. Ze was van nature gul. Ze gaf haar zakgeld weg voor niks. Ze glimlachte vriendelijk naar oude of eenzame mensen. Ze wond

zich op over altruïstische thema's. Ze likete op Facebook alles wat tegen racisme en ongelijkheid was.

Ik volgde discreet haar bijdragen aan discussies op forums. Als ze niet zo extreem radicaal was dat je haar niet meer serieus kon nemen, formuleerde ze helder en slaagde ze er vaak in om een punt te maken. In feite heeft ze een scherp verstand, ze kan aardig redeneren, haar impulsen zijn op zich niet destructief en als ze een besluit genomen heeft, handelt ze doelgericht en trefzeker. Op een dag stelde ik haar voor om een bepaalde, door een psychiater voor te schrijven medicijn te gebruiken die het nuchtere aspect van haar persoonlijkheid zou bevoordelen. Maar opaatje toch, zei ze, ik ga toch geen pillen tegen mezelf nemen? Dat kenschetst haar een beetje.

hendrik Mijn vader heeft vrouwen geprobeerd en er mij aan overgehouden. Hij zit in de kunsthandel. Hij bracht mij in het begin in zijn eentje groot, geholpen door kindermeisjes. Toen ik zeven was, is hij gaan samenwonen met Oscar Mot, een man die hem sloeg. Daar ben ik op mijn zestiende weggegaan. Ik heb hem sinds toen niet meer gezien.

trefois Oscar Mot. De naam zegt me iets.

hendrik Met zijn massieve, vierkante ceramiekstukken heeft
Mot enige faam verworven in ceramiekmilieus.

trefois Ah. En wat doe jij in het dagelijkse leven, Hendrik?

hendrik Ik ben schrijver.

trefois Wat schrijf je?

hendrik Toneelstukken.

trefois Toneelstukken! Brecht! Ibsen! Büchner! Euripides!

hendrik Ibsen spreekt me wel aan.

trefois En wordt je werk soms opgevoerd?

hendrik Zo goed als nooit.

trefois Is dat niet een beetje vervelend voor een
toneelschrijver?

hendrik Juist integendeel. Het geeft me enorm veel vrijheid.

trefois Heb je geld?

hendrik Ik leef van enkele euro's per dag.

trefois Hoe hebben jullie elkaar ontmoet?

constance Op straat. Ik zag hem zitten op de trappen van de
Beurs en ik wist meteen, hij is het. Ik ben recht naar hem toe
gegaan.

hendrik Die avond speelde Anderlecht. De stad liep vol met paarsblauwe sjaals.

constance Sindsdien zijn we onafscheidelijk. Het liefste blijven we gewoon thuis. We leven van enkele euro's per dag. In Hendriks flatje is een vensterloos hok waar de bezem, de schoonmaakproducten en een oude wasmachine staan. Hendrik gebruikt het als zijn toneelschrijfkamer.

hendrik Terwijl ik in dat hok, gezeten op de vloer, de woorden van mijn personages opschrijf, houdt Constance zich op in de woonslaapkamer. Daar staan nu een blankhouten Ikea-tafeltje, wankel op zijn pootjes als een jong hert, en een ongelukkig gemonteerde Ikea-zitbank. De televisie die ze gekocht heeft, hebben we zelfs niet uit zijn verpakking gehaald. Sinds we samen zijn, heeft ze zich zo goed als teruggetrokken uit de gespreksforums op het internet. Ze zit niet meer op de sociale media. Ze kijkt niet meer naar filmpjes. Ze luistert niet meer naar muziek. Haar computer staat meestal uit. Ze gebruikt haar smartphone alleen nog voor het weerbericht. Ik hoor haar heen en weer lopen. Ze verschuift iets. Ze kucht. Ze neuriet. Ze lacht.

Ze praat luidop tegen zichzelf. Vrienden of vriendinnen heeft ze sowieso niet.

constance Maar ik weet dat hij mij van in zijn schrijfgraf tegen mezelf hoort praten. Ik maak expres af en toe een beetje geluid zodat zijn eenzaamheid daarbinnen niet al te groot wordt. Maar ook weer niet te veel of te vaak, want dan stoor ik hem bij het schrijven.

hendrik Ons geluk is volmaakt. Laten we maar niet meer wachten op mijn vader. Hij komt altijd en overal te laat. Het is niet eens zeker of hij wel opdaagt.

trefois De knoop is wat mij betreft al doorgehakt. In feite is het zoiets als een hartaanval of een auto-ongeluk krijgen, maar dan wel nuttig voor het klimaat. Getroffen worden door de bliksem. Gaan terwijl je nog goed bent. Een manier, elegant in zijn resoluutheid, om er tijdig een punt achter te zetten. Zich van het leven ontdoen zoals men een kleed aflegt, ja, waarom niet?.

constance *leest hier en daar een zinnetje voor uit de folder van CVL Leve de Wereld* Lieve mensen, we moeten het eens hebben over een taboe. Gaan terwijl je nog goed bent is goed voor het klimaat. Er bestaat geen hypocrisie, er bestaat alleen

fijngevoeligheid. Je geliefden vaarwel kussen voor een origineel kunstwerk van Berlinde De Bruyckere, wie droomt daar niet van? Hij die in schoonheid afscheid neemt van het leven heeft in schoonheid geleefd. De dood maakt blij. Wat is er mooier dan kiezen voor een einde dat het klimaat vooruithelpt?

hendrik Het is flauwekul.

trefois De hele geschiedenis door zijn mensen vol enthousiasme naar een andere wereld getrokken vanwege flauwekul. Niemand heeft het zich ooit beklagd.

Frans op

hendrik Daar is hij dan toch. Mijn vader, Frans Boender.

frans Kijk niet zo naar me. Ik weet het. Ik ben dik en walgelig geworden. Mijn gezicht is gewoon papperig. Ik heb varkensoogjes . Heb ik varkensoogjes? Ik schaam me dood. Het gaat niet goed met me, Hendrik. Vreetkicks. Mijn zweet stinkt naar aceton. Ik heb zeker diabetes. Ik ben ten einde raad.

Geruïneerd.

Ze hebben me het vel over de oren gehaald. Het is uit met Oscar Mot. De fiscus heeft mijn boekhouding doorgelicht en mijn rekeningen bevroren. Ik heb een tijdje op Mot zijn kosten

geleefd, maar daar is onze relatie niet tegen bestand gebleken. Het is hallucinant. Ik sta op straat. Ik weet niet wat gedaan. Bedelen? Een bank overvallen? Ik denk erover om onder een trein te springen. Oh, wauw. Dit is een Tuymans. En dat daar een Borremans.

trefois Dat zijn onze mansen.

frans Als je hier een koper voor zoekt, ik kan je helpen. Ik ken die wereld op mijn duimpje.

trefois Ik weet iets beters dan onder een trein te springen, Frans.

Hendrik geeft hem het CVL-foldertje.

frans Ja. Akkoord. Levensduurverkorting. Een moral rightcertificaat voor Hendrik. Ga je een huis kopen? Waarom niet. Mijn leven is toch voorbij.

trefois Jij en ik gaan er samen heen. Zodoende helpen we deze jonge mensen om hun droom waar te maken.

frans Laten we een datum vastleggen. Zou ik in afwachting niet een paar duizend euro van je kunnen lenen? Als onderpand geef ik je mijn horloge. Het is een Cartier. Een cadeau nog van Oscar Mot. Ik was van plan hem op eBay te verkopen.

trefois Niet nodig. We gaan er nu meteen op af. Het is nog maar vier uur en ze sluiten pas om zes. Ze zullen ons nog net kunnen helpen. Ik betaal de taxi.

frans Nu meteen? Ook goed. Jij betaalt de taxi.

Jean-Pierre trekt zijn jas aan.

trefois Constance, mijn hartediefje.

constance Wil je niet dat we met je meegaan, opa?

trefois We kunnen beter hier afscheid nemen. Ik heb geen zin om te staan snotteren voor een kunstwerk van Berlinde De Bruyckere.

constance Dag opa.

trefois Dag. *tegen Frans* Geef dat horloge aan je zoon.

hendrik Ik moet hem niet hebben.

trefois Vooruit dan maar.

frans Op naar het hiernamaals.

Jean-Pierre en Frans af.

6.

In Het Zeepaardje.

Hendrik, Dubois. Dubois netjes in pak, Hendrik in korte broek en sandalen.

dubois Wat krijgen we nu? Ben jij de man?

hendrik In feite is mijn vrouw de man, zij bezit de aandelen, maar ze ziet er nog minder de man uit dan ik. Ze heeft me gevraagd om in haar plaats op te treden. Hendrik Boender.

Dank dat u op mijn advertentie bent ingegaan. Tréfois NV is de tweede grootste speler op het vlak van de verhuur van kranen en graafmachines in België. Wij verhuren bobcats, graafmachines, heimachines, hoogtewerkers en elke variant op het thema kraan, hijskranen, torenkranen, telescoopkranen, tredkranen, tri- en pentaspastoskranen, bovenloopkranen, mastkranen.

dubois Paul Dubois.

hendrik De vorige CEO, een zekere Depuydt, heeft de benen genomen. Het personeel lijdt aan burn-outs en zenuwzinkingen. Het materieel takelt af. De vakbonden scherpen hun klauwen.

dubois Zeetong meunière met frietjes en tartaarsaus lijkt hier aangeraden.

hendrik En twee zeetong met frietjes.

dubois Kun je me wat tonen?

hendrik Ik heb een audit laten maken.

Dubois bekijkt op Hendriks laptop hoofdschuddend de audit van Tréfois NV.

hendrik We zijn op de Vismarkt. Dit restaurant heet Het Zeepaardje. Het is door een jonge Brusselse designer ingericht in een stijl die je imitatie Oostends Visserscafé zou kunnen noemen. Voor het raam staan sanseveria's, de bar is vintage fifties met bamboe latjes en visnetten, over de deur naar het toilet hangt een vliegengordijn met wijnrode plastic parels in druppelvorm, aan spijkers in het met zorg en peroxide verschoten gemaakte bloemetjesbehang hangen uit oude tijdschriften geknipte en op een plankje geplakte

semiprofessionele zwart-wit foto's van vissersboten, verweerde, haringkakende vissershands en garnalvissers te paard die onder een dreigende onweerslucht hun netten door de baren slepen. *tegen Dubois* Wat zegt u ervan?

dubois De boter was niet heet genoeg. Waarom niet enkele minuten langer gewacht? Tong meunière gebakken in boter niet heet genoeg deprimeert. Denk je soms aan de dood, Hendrik?

hendrik Er is elke nacht een moment waarop ik wakker word en mijn eerste gedachte gewijd is aan de dood.

dubois En wat denk je dan van de dood?

hendrik Ik stel me bijvoorbeeld voor dat ik met mijn hoofd op een hakblok lig en er komt een kerel met een bijl, tsjak.

dubois *wijst naar scherm* Het ziet er niet goed uit.

hendrik Daar was ik al bang voor.

dubois Hoeveel heb je hiervoor betaald?

hendrik Veertigduizend euro.

dubois Je bent een amateur. Je gaat in zaken.

Je bent een kip. Je maakt al kakelend een wandelingetje door het bos.

hendrik Ik weet niet hoe het verder moet.

dubois Ik weet het wel, de afgrond in.

hendrik Dus het is hopeloos.

dubois Soms heeft men een moment van helderheid. Wat is dit voor een illusie? Wat ligt daar achter dat beschot, achter die sanseveria's en achter dat parelgordijn? Wat gebeurt er in de kamer hiernaast? Hoor ik daar wenen, gekrijs en tandengeknars? Wat heeft dat met mij te maken? Het houdt je uit je slaap. Het geeft je nachtmerries.

hendrik Ik snap het niet.

dubois Aan de andere kant niets dan vliegen. Brandnetels, brem, vlierstruik, vlinderstruik en berenklaauw vol overlevingsdrang leveren ondergronds verbitterde wortelgevechten terwijl ze bovengronds elkaar genadeloos van het zonlicht trachten te beroven. Bij vlagen komen de zoete geuren van stront en verrotting aangewaaid, zo goed en zo kwaad als het gaat alternerend met de eveneens zoete geuren van brembloesem en vlier.

hendrik Hier kan ik geen touw aan vastknopen.

dubois Kom, kom. We zien geen mens. Maar van tussen het struikgewas kringelt wat rook op. Wie zit daar verscholen? Wie heeft daar zijn kampvuur?

hendrik Ik abdiceer.

dubois Wat zeg je daar?

hendrik Ik abdiceer. We doen de boeken dicht. We doeken de zaak op. De pot op met Tréfois NV.

dubois Ik abdiceer. Dat is een merkwaardige uitdrukking. Waarom gebruik je die?

hendrik Ze kwam gewoon in me op.

dubois Ik ben zestig jaar oud. Ik geloof in niets. Ik ben een cynicus met een drankprobleem.

hendrik Dat u in niets gelooft, was mij nog niet duidelijk.

dubois Ik ben een Tilly.

hendrik Een Tilly?

dubois Tilly. De dertigjarige oorlog. Tilly was een veldmaarschalk. Een condottiere. Een huurling. Brecht heeft een gedicht over me geschreven. Ken je Bertold Brecht?

hendrik Ik heb iets met Brecht.

dubois Ik doe overal waar ik kom hetzelfde. Een bloedbad aanrichten onder het personeel. De crediteurs lijmen. De debiteurs onder druk zetten. Omkopen. Erin luizen. In de pan hakken. Het maatschappelijke weefsel opentrekken en er privéwinstgevende zaadjes in planten. Tot het potje breekt. Ik heb net een Noord-Frans conservenconcern laten kapseizen. In de tussentijd verdienen we geld. Ik ben Tilly. Ik ben de duivel. Ik win je veldslagen voor je zonder vragen te stellen. Jij blijft op de achtergrond. Jij bent de koning, of voor mijn part de prins-gemaal. Jij legitimeert. Loopt het mis, dan rolt jouw kop.

hendrik Goed.

dubois Je bent gewaarschuwd.

7.

In het pakhuis.

Hendrik, Constance, Adil, Neus, Tand.

constance Mijn pakhuis aan de Mariemontkaai in Molenbeek is groot als een kerk. Ik schuur de eikenhouten vloer af en leg vloerverwarming aan, zandstraal de bakstenen muren, plaats dubbel glas, isoleer het dak, enzovoort. In een bijgebouw installeer ik een grote keuken en douches. De werken duren zes maanden. Het resultaat is verbluffend. Mijn pakhuis is ruim en tegelijk knus, authentiek en tegelijk comfortabel, imponerend en tegelijk inclusief. Een plek waar je vrolijk van wordt. Op halve hoogte zit een loggia met een antieke smeedijzeren reling vanwaar je een zicht hebt op het parterre of de ‘bak’, zoals ik het van meet af aan noem, beneden. Op die loggia komen acht genummerde ijzeren deuren uit, die toegang geven tot wat vroeger acht met elkaar in verbinding staande kantoortjes

waren. Ik heb ze omgebouwd tot een appartement voor mij en Hendrik. In het donkerste kamertje aan het verste eind van de loggia heeft Hendrik zijn toneelschrijfkamer. Aan het andere eind van de loggia neem ik mijn kantoortje. Bijgestaan door een juriste richt ik in mijn kantoortje de juridische persoonlijkheid Constantia op die mijn kokkin, Mieke, mijn twee schoonmakers, Peter en Rudy, en mijn drie prospectie/onthaalpersonen, Rachida, Jeroen en Jimmy, in dienst neemt. In de ‘bak’ van mijn pakhuis plaats ik honderd veldbedden. Ik koop papieren slaapzakken, tweehonderd fleece dekentjes, zeep, shampoo. Ik laat flyers printen.

‘Welkom, welkom, welkom. We verwachten je vanavond om 6pm. We geven je gratis een bad, een maaltijd, een bed en een ontbijt. Kom niet te laat, om 7pm gaan de deuren dicht! Eten om half acht. Daarna ontspanning. Om 10pm lichten uit. Ontbijt om 6am, je moet de deur weer uit zijn om 7am. Door naar onze plek te komen, geef je aan dat je akkoord gaat met onze regels. Op de keerzijde vind je een plannetje. Wees onze gast omdat ook jij een mens bent! Constance.’

hendrik Een beetje autoritair, als communicatie.

constance Dat is bewust zo gedaan, zoals bij Facebook, om hen niet af te schrikken.

hendrik Ik zou er juist wel door afgeschrikt worden.

constance Jij bent elitair. Normale mensen worden aangetrokken door alles wat de elite een beetje afschrikt.

Rachida, Jeroen en Jimmy delen mijn flyers uit in het Maximiliaanpark, onder bruggen en op andere plekken waar de vagebonden samentroepen. De eerste dag dat mijn pakhuis open is, dagen er amper tien op. Dat geeft niets. We draaien nog proef. Ik krijg de gelegenheid om een aantal praktische problemen op te lossen. Er zijn bijvoorbeeld geen lockers voor de persoonlijke bezittingen van de gasten. In plaats van een honderdtal lelijke lockers te installeren, die toch alleen maar aanleiding zouden geven tot geruzie, geslam met deuren en het verlies van sleuteltjes, komt er een beveiligde ruimte waar iedereen bij aankomst zijn spullen in consigne kan geven. Er is behoefte aan iets collectiefs, het bekijken van een film of voetbal 's avonds na het eten. Ik stuur Rachida en Jimmy erop uit om het grootste televisiescherm te kopen dat ze kunnen vinden en laat dat aan de muur bevestigen. Er is behoefte aan

een gebedsruimte. Rachida mag er een organiseren in een hoekje onder de loggia. Veel mannen hebben geen schone kleren.

hendrik We kunnen een washoekje inrichten met een dozijn wasmachines.

constance Een rij wasmachines in mijn mooie pakhuis, dat zie ik niet zitten.

hendrik Dan kopen we het huis van de burens en we zetten daar onze wasmachines.

constance Nee.

hendrik We brengen hun kleren 's avonds naar de stomerij zodat ze ze 's ochtends schoon terug hebben.

constance Nee. Ik wil niet verantwoordelijk zijn voor wasgoed dat dan verloren gaat of dat aan een verkeerde temperatuur gewassen wordt en zo. Wie vieze kleren heeft, krijgt na het douchen een papieren wegwerppyjama om aan te trekken en een grote, met een rits afsluitbare plastic zak om zijn eigen kleren tot de volgende ochtend in op te bergen. Jimmy zorgt daarvoor. Al gauw blijkt dat het praktischer en vooral hygiënischer is om gewoon iedereen zo'n opbergzak te geven

en het voor één avond rondlopen in papieren pyjama verplicht te maken. Het liefste had ik ook gezinnetjes en alleenreizende vrouwen in mijn pakhuis willen toelaten, maar het zorgt voor spanningen met de single mannen. Van dat idee moeten we dus afstappen. Ik overweeg om iedere dag een aantal vrijwilligers te vragen voor het snijden van de groente en het schillen van aardappelen en zo maar laat dat plan varen omdat ik op geen enkele manier afhankelijk wil zijn van mijn gasten. Peter heeft ringen door zijn neus, zijn wenkbrauwen en zijn lip en een plastic schijf in zijn rechter oorlel, iets waar de meeste gasten zodanig op neerkijken dat ze weigeren naar hem te luisteren en hij alleen nog de meest dienende functies kan vervullen. Jeroen heeft ingewoven dreadlocks. Dat vinden de gasten niet alleen belachelijk voor een blanke maar ook ronduit verdacht. Hem accepteren ze niet in de buurt van de douches. Roken is een probleem, er is geen rookruimte voorzien. Ik kan mijn weerzin niet overwinnen om er een aan te leggen. Maar er wordt eerst heimelijk gerookt in de toiletten en na een tijdje gewoon openlijk, aan tafel na het eten, tijdens de film of zelfs in bed. Ik vraag om buiten voor de deur te gaan roken. De buurt achter het

pakhuis is echter niet pluis. Drugsdealers en louche garagisten zwaaien er de plak en controleren wat daar gebeurt. De politie komt er met tegenzin. Voor ordehandhaving vertrouwt de buurt meer op de tussenkomst van plaatsgebonden charismatische figuren dan op de arm der wet. Mijn pakhuis heeft van oudsher stevig traliewerk voor de ramen en een ijzeren poort die ons voldoende beschermt tegen dit ongemak.

Maar nu er soms een tiental gasten voor de poort staan te roken, komen er conflicten met de drugsdealers, die de straat een beetje als hun terrein beschouwen. Het begint met gescheld, het escaleert met geduw en getrek. Op de duur dreigt er een situatie te ontstaan die voor beide partijen, de dealers en het pakhuis, nadelig is. Dan staat de plaatselijke big shot Adil opeens midden in de bak, vergezeld van twee van zijn mannetjes, Neus en Tand, om tien voor zes, vlak voordat de gasten arriveren.

Jimmy heeft hen binnengelaten.

adil tegen Hendrik Ik ben Adil.

constance Ik ben Constance.

adil nog steeds tegen Hendrik Ik wil u een deal voorstellen.

Adil you can't refuse. Hahaha.

constance Ik krijg op slag een hekel aan Adil. Kijk naar me als je tegen me spreekt, Adil. Ik ben hier de baas, Adil.

adil Jouw gasten roken voortaan rustig buiten op de stoep hun sigaretje maar dan wel tegen een vergoeding, die jij op donderdagavond cash zal overhandigen aan de veelbelovende jongeman die ik speciaal met dat doel langs zal sturen.

constance Weg met jou.

adil *toont zijn pistool* Ik weet niet of je daar geen spijt van zult krijgen, kafir.

constance Er uit. Ik had het misschien beter anders aangepakt. Een deal gemaakt met Adil en dan eens bekeken hoe ik Adil terug kon pakken. De verhouding met de buurt wordt nu helemaal gespannen. Iemand van de gasten krijgt een pak slaag. Messen flikkeren. Er wordt een brandje gesticht tegen de gevel van het pakhuis. Nu kan er zeker niet meer op de stoep gerookt worden. Maar binnen niet roken, je weet hoe dat gaat. Je kunt honderd keer zeggen, mensen, binnen niet roken alstublieft en honderd keer doen ze braaf hun sigaret uit, maar de honderd en eende keer ben je het moe, loop je ze voorbij en doe je alsof je het niet gezien hebt en omdat je er niets meer van zei, denken

ze dat het vanaf nu toegelaten is en als je er dan volgende keer weer wel iets van zegt en vraagt dat ze hun sigaret uitdoen, hebben ze het gevoel dat er hun iets afgepakt wordt – kun je iemand eruit schoppen vanwege een stomme sigaret? Ten einde raad bouw ik dan toch in een hoek van de bak een glazen hok met een rookafzuigstelsel, waar de rokers zich met de ellebogen tegen elkaar aan moeten persen. De rokersruimte. Dat het daar druk en benauwd is, moeten ze er maar voor overhebben. Opnieuw een vergissing. Wie in zijn eigen huis iets verbiedt, creëert beter geen zones waar dat verbod niet geldt.

8.

Hendrik, Constance

constance Elke avond na het eten, terwijl Rachida, Jeroen en Jimmy de tafels afruimen en de gasten hun stoelen naar de hoek met het televisiescherm slepen, spreek ik die ene aan op wie ik al tijdens de maaltijd, neerkijkend vanaf de loggia, mijn zinnen heb gezet. Jij. Ja, jij. Kom alsjeblieft eventjes mee naar mijn kantoor. In mijn kantoor staan een bureau, een tafeltje, twee stoelen en een divan. Ga zitten. Ik schenk thee in jampotjes. Afhankelijk van de regio waar ze vandaan komen, nemen sommigen suiker, anderen melk, nog anderen suiker en melk of helemaal niets. Hoe heet je? Dan zeggen ze hoe ze heten. Ze blazen in hun jampotjes. Ze slurpen van hun thee. Waar kom je vandaan? Waar ligt dat? Waarom ben je daar weggegaan? Hoe ben je tot hier geraakt? Heb je onderweg naar hier vreselijke dingen meegemaakt? Bijna verdronken? Opgesloten in kampen waar geen zak te doen was? Ben je hier op zoek naar werk of

kom je van de bijstand leven waar je recht op hebt als mens?
Keer je nog terug naar je eigen land? Ze heten Bamidele, Najib,
Ayo, Honoré, James, Farid, Chinue, Mohammed, Kobe,
Benedictus, Ibrahim, Babatunde, Rachid, Ambroise, Olufemi,
Sam, Giovanni, Musa, Nabil, Joseph, enzovoort. Najibs vader is
voor de ogen van zijn kinderen de strot afgesneden. Bamidele
hebben ze in Libië vijf maanden lang tot slaaf gemaakt. Het
huis van Musa werd met de grond gelijk gemaakt door een
tank. Ambroise werd gerekruteerd voor een oorlogje en
behoorde tot het verliezende kamp. Ayo had een akker die
onvruchtbaar was geworden en koeien die waren gestorven van
de dorst. Aan Honoré verschenen in een droom naakte witte
vrouwen. Joseph is door zijn familie naar Europa gestuurd om
voetballer te worden. Kogels hebben Ibrahims vrouwen en
kinderen getroffen en de burens hebben zijn huis leeggehaald.
Kobe zat ginder in nesten, meer kan hij er niet over zeggen.
Olufemi is met twee van zijn makkers met touwen rond hun
enkels aan een hekken te drogen gehangen als een tros
tabaksbladeren. Enzovoort.

De meesten van de mannen die ik mee naar boven vraag, nemen me niet helemaal serieus, ook al omdat ik zelf zwart ben. Ze zijn me uit beleefdheid gevolgd. Sommigen spelden me wat op de mouw omdat ze denken dat ik daarop kick. Een van hen, Mahmood, een kerel met een intelligent gezicht, in streepjes geschoren haar en een rond brilletje waarachter – dat had ik vanaf de loggia niet gezien – zijn ogen branden van een soort ambitie die ik, zonder dat ik er werkelijk door verontrust word, toch als een tikkeltje bedreigend ervaar, zegt dat ik hem bang maak. Maak ik je bang, Mahmood, hoezo dan? In mijn land heb ik in de gevangenis gezeten vanwege mijn politieke overtuiging. Hier ben je veilig, Mahmood, hier mag je om het even welke politieke overtuiging hebben. Is dat zo? Ik ben je vriend. In mijn land is vriend genoemd worden door een gevangenisdirecteur erg onheilspellend. Door een gevangenisdirecteur? Zoals u. Vind je mij een gevangenisdirecteur? Ja. Vind je het hier een gevangenis? Is het er dan geen? Nee. Waarom moet ik dan een uniform dragen? Dat is geen uniform, Mahmood, dat is een papieren wegwerppyjama. Een wegwerppyjama? Het is hygiënischer.

Hygiënischer voor wie? Waarom gaan om tien uur de lichten uit? Anders gaat het maar de hele nacht door. En wat dan nog? Waarom kunnen we niet zelf ons potje koken? Dat is praktisch niet haalbaar, Mahmood. Praktisch niet haalbaar voor wie? Waarom mogen we niet roken? Roken is niet gezond, Mahmood. Waarom worden we morgenvroeg weer op straat gezet? Om de boel schoon te maken. De witte man laat ons creperen van de kou en de honger om de boel schoon te maken maar hij verbiedt ons te roken omdat dat niet gezond is. Mahmood, ik ben zwart en ik ben een vrouw. Jij speelt met ons als een verwende witte snotneus met haar poppen, zuster. Vanbinnen ben jij wit. En rot.

9.

Hendrik, Constance

constance Als de thee dan is genomen, spreek ik de zoete woorden uit waar ze zo naar verlangd hebben bij hun odyssee in lekke boten en op gammele vrachtwagens, bij hun nachten in greppels en onder bruggen, bij hun mars langs velden en wegen die nergens naar leidden. Je hebt er goed aan gedaan om naar dit land te komen, Bamidele. Welkom, Farid, gewaardeerde gast. Wij houden hier van vreemdelingen, Najib. We vinden hier wel een plek voor jou, Ambroise. Je hebt heel wat moeten doorstaan, maar je zult beloond worden voor de moeite, Ibrahim. Je zult van dit land gaan houden zoals wij ervan houden, Olufemi. Ik heet je welkom met mijn schede, James. Helaas ben ik niet wit, Honoré, ik ben maar een voorsmaakje, de witte vrouwen uit je droom zullen bewaarheid worden. De volgende scène is erotisch en speelt zich af op deze divan. Die spiegel daar op de schoorsteen is door middel van een ketting

aan een krammetje expres een beetje naar voren gekanteld zodat ik erin kan neerkijken op mezelf en op de achtersten van mijn vrijers. Op die manier verwelkom ik in me Abebe, een blikslager uit Addis Abeba met bijzonder mooie, slanke handen en meisjesachtige lendenen, de gegeselde Keitou uit Omdurman met zijn rug vol littekens of de koelie Ndulue uit Lagos, wiens schouders zijn als die van Atlas, Muammar, een garagist uit Tobroek met een eerlijk gezicht. Daarnaast ontvang ik in mijn schoot, omdat ik vind dat iedereen recht heeft op vijftien minuten geluk, Gulraiz met de zenuwtic, een minderjarige die niet kan of wil zeggen waar hij vandaan komt, Jean-Célestin met de bierbuik, intellectueel uit Kinshasa, Abdelaziz met de bochel, straatventer uit Gaza, enzovoort. Op hun schoonheid of de kracht van hun lichamen kun je eigenlijk geen staat maken. De enen, en dat zijn zeker niet altijd de grootsten en de sterksten, veranderen van zodra ze gesnapt hebben wat er hun wordt aangeboden van gemaakt onderdanig naar vrijpostig en zelfs brutaal, en gaan, misschien omdat ze denken dat ik dat wel lekker zal vinden, als een buffel op me tekeer. Anderen, die door hun lage status als smekeling al hun fierheid verloren

hebben en met hangend hoofd mijn pakhuis zijn binnengekomen, worden juist heel gevoelig en lichtgeraakt, zodat ik me moet uitsloven om met sussende woordjes en respectvolle liefkozingen hen zonder hun eigenwaarde nog dieper te kwetsen de verwelkomingcoïtus in te lokken. Ik houd het bij één, elke avond één van de honderd. Het is één voor allen. Dat die ene de anderen zijn verhaal vertelt zodat ze allen weten hoe welkom ze hier zijn. Hier is vijfhonderd euro, Mohammed. Ik wil geen geld, we zijn man en vrouw geweest, wij zijn verbonden. Het was niet persoonlijk, Bamidele. Scheer tegen morgen je schaamhaar af, vrouw. Ik ben je vrouw niet, Farid, en morgen ben jij weg. Maar ik hou van je, chef. Ik hou ook van je, Ambroise, maar ik heb al een man. De zwarte vrouwen in mijn land zijn beter. Ik ben wit van binnen, Honoré.

10.

Hendrik, Constance

constance Achter elke arme drommel die voortsjokt door regen en wind langs de kant van de weg terwijl jij warm en droog voorbijzoeft in de stoel van je auto, schuilt een verhaal, brutoot geweld, een te schraal geworden akker, of gewoon de droom van een beter leven waarvoor ze alles achtergelaten hebben om een ongelooflijke tocht vol ontberingen te ondernemen die u en ik waarschijnlijk niet zouden overleven. Ik wil deze mensen helpen. Ik wil hun verhalen kennen. Ik zoek geen publiciteit. Ik vraag niemand iets. Mijn pakhuis is een privé-initiatief uit eigen zak betaald. Ik ben geen engel. Het was mijn persoonlijke keuze om deze mensen te helpen omdat ik me daar goed bij voel. Ik vind dat leuk. Ik begrijp dat iemand anders er anders over denkt, maar we moeten fier zijn dat ze bij ons hun toevlucht zoeken, want dat betekent dat we beter, vrijer en rechtvaardiger zijn dan de rest van de wereld. Er zal altijd meer onrecht zijn dan we kunnen

bestrijden. Maar ik zal ook altijd mijn best doen om diegenen te helpen die op zoek zijn naar het geluk.

hendrik Dat is op televisie. Constance wordt regelmatig gevraagd in praatprogramma's. Omdat ze zwart is, veel geld heeft en met gloed kan praten, valt ze bij het televisiepubliek in de smaak. In het echte leven verspreidt zich onder de arme drommels die in de stad arriveren het gerucht dat in ons pakhuis naakte vrouwen 's nachts de gasten komen halen voor een beurt en het daar niet dus bad, brood en bed is, maar bad, brood, bed en fuck. Het mocht eens waar zijn. Men vecht voor een plaatsje. Dit zorgt voor een nieuw probleem. In de bak heerst stilaan een sfeer van onrealistische seksuele verwachting. Rachida en Mieke worden aangerand. Noodgedwongen moet Constance hen wegsturen en Soufiane en Kasper in hun plaats aannemen. Toch blijft de hitsigheid voelbaar. Iedereen weet natuurlijk wel dat zij de bazin is, maar zelfs dat weerhoudt sommige idioten er niet van om bijvoorbeeld ongevraagd hun hand op haar billen te leggen als ze voorbijkomt.

constance Die vliegen er in principe onmiddellijk uit, daar ben ik heel strikt in.

hendrik Maar hen eruit zetten is andere koek. Ook daar falen we in het toepassen van ons eigen reglement. Ofwel is het niet meteen duidelijk wie er in haar billen geknepen heeft en zitten de vijf of zes kerels naar wie ze zich boos heeft omgedraaid te gnuiven. Ofwel weet ze het zeker maar ziet ze ertegen op een grote, grove vent aan de deur te zetten omdat ze het moe is om weer eens haar mannetje te moeten staan en ze, doordat geen van de jongens die bij ons in dienst zijn zich bijzonder daadkrachtig toont, wel voorziet tot wat voor een ellende een halfslachtige poging tot uitzetting zou leiden. Dus gebeurt er niets.

11.

Hendrik, Constance

hendrik Ik sta graag met mijn ellebogen op de reling van loggia geleund naar beneden in de bak te kijken. De honderd bedden zijn opgemaakt met verse papieren lakens. De tafels voor de gasten zijn gedekt. Potten en pannen rammelen in de keuken. De dweilmachine waarmee Rudy de vloer schoonmaakt geeft pruttel- en slurpgeluidjes. Ik vind het allemaal prachtig. Constance heeft een doel in haar leven gevonden en dat doel vertolkt ook de tedere gevoelens die ikzelf voor mijn medemens koester. Het slaat zes uur. De poort zwaait open en de eerste gasten verschijnen op het toneel. Nu zijn ze nog ellendig, hongerig, verkommerd, schuw, smerig. Straks zullen ze helemaal opgeknapt zijn en het leven hopelijk weer door een iets rozere bril bekijken. Ze krijgen van Jimmy een plastic zak voor hun vieze kleren, een handdoek en een pakketje met zeep, tandenborstel, tandpasta. De jonge mannelijke vrijwilligers –

sinds Constance af en toe op televisie komt, hebben we ook vrijwilligers, alleen mannen vanwege de seksuele kwestie – leiden hen naar de douches. Alles is prima geregeld en wat prima geregeld is, loopt gesmeerd en wat gesmeerd loopt schenkt voldoening. Onze gasten gaan zich wassen, te eten krijgen, een filmpje bekijken, slapen in een echt bed, heel even terug een beetje mens worden. Sommigen voelen zich meteen thuis, kiezen een ligplek uit en gooien er zich ongewassen op neer. Anderen knipperen met de ogen, na een tocht vol ontberingen verblind door zoveel luxe in zo'n prachtig pakhuis. Dit is te mooi om waar te zijn. Zit hier ergens een adder onder het gras? Neen, goede vriend, er zit geen adder onder het gras. Alles wordt gedaan om hen gerust te stellen. Hier is vooral veiligheid. Hier is vooral geborgenheid. Hier zijn ze, al is het maar voor één nachtje, echt onder dak. Hier zullen ze misschien voor de rest van hun leven een gelukkige herinnering aan koesteren. En dankbaarheid voor België en de Belgen. Nu al valt er iets te zien op de televisie. Ik laat iedere avond bij de entree van de gasten de compilatie afspelen die ik door een videobedrijfje heb laten maken van Constances

televisieoptredens. Okee, dat is misschien een tikkeltje ijdel van me, maar ik ben toch vooral fier op Constance. En het vergroot haar prestige bij de gasten. Constance komt naast me staan en legt zonder een woord te zeggen haar arm over mijn rug. Met de armen om elkaar heen kijken we toe hoe de bak langzaam volloopt met jonge, hongerige mannen. Mijn hand ligt op haar hart, ik voel het kloppen. Constance vleit haar hoofd tegen mijn borst. Nooit eerder ben ik zo gelukkig geweest. Dit is de volmaaktste periode uit mijn leven.

12.

Hendrik, Constance

constance Ik ben bezig na te denken over een oplossing voor het seksuele vraagstuk, dat de sfeer in mijn pakhuis bederft – pornofilms vertonen en door papieren zakdoekjes te verstrekken uitnodigen tot masturbatie?

Gratis afwerksessies met vrijwilligsters uit de liefdadigheidssector? Gesubsidieerd prostitueebezoek? – als ik me er voor het eerst ten volle rekenschap van geef dat ik – ik zal het maar zeggen zoals het is – mijn gasten niet meer leuk vind. Vandaag heb ik me onredelijk boos gemaakt op eentje die op klagende toon zei dat hij in zijn land zes koters heeft rondlopen. Een woede die onverwachts opdook uit het niets. Zes kinderen? Je kunt niks, je hebt niks, je bent niks, het enige wat je hier doet is je hand uitsteken met als verhaal dat je de miserie van deze wereld nog hebt vergroot door er zes extra monden op achter te laten. Wie zorgt er ginder voor? Ga terug

naar je land, zaadbank, en bouw daar iets op voor je nageslacht. Ik krijg het zuur van je. Zo heb ik die mens toegesproken. Als er eentje in het holst van de nacht hardop begint te huilen of urenlang bevend in een hoek met zijn kop tegen de muur staat te bonken, krijg ik zin om hem te slaan. Ik vermoed dat je aan stress lijdt omdat je vreselijke dingen hebt meegemaakt zoals iedereen hier. Dat hadden we bij ons na de Tweede Wereldoorlog ook. Bijt op een houtje, man. Ga naar een kliniek, vraag zenuwpillen. Zo hardvochtig ben ik aan het worden. Ik weet het, het is lelijk van me en toch vind ik er heimelijk een soort genot in om zulke dingen te zeggen. Ik merk ook een zekere wetmatigheid bij mijn gasten op. Hoe beter sommigen het hebben, hoe meer noten op hun zang ze krijgen. Voor de goede orde zorg ik dus voor een beetje discomfort. Ik zet de verwarming een graadje of twee te laag, het water van de douches is net iets te koud. Het is winter, de mannen staan rillend onder hun douche en voor het eerst zijn de fleecedekentjes allemaal in gebruik. Er wordt over geklaagd, niet tegen mij persoonlijk maar tegen het personeel. Het personeel geeft de klachten door. Op een keer heb ik zo'n klager de huid

vol gescholden. Bevalt het hotel meneer niet? Per slot van rekening heeft niemand meneer hier uitgenodigd. Als mens verdien je bijstand en gastvrijheid, ja, maar een meneer als jij noemen we hier een uitvreter. Parasiet. Luis. Stomme aap. Heb ik gezegd en dat terwijl de vrijwilligers erbij waren. Totaal over the top. Heb ik me achteraf vol schaamte voor geëxcuseerd, maar mijn woede laaide weer op toen de vent in kwestie mijn excuses veel te neerbuigend aanvaardde, alsof ik hem met mijn harde waarheden diep gekwetst had. En nu breek ik me het hoofd over een fucking mannelijke klierfunctie. Dat ze zich maar aftrekken in de wc. Maar het probleem zit dieper, Hendrik. Wat heb ik hier nog aan? Waarom doe ik dit nog? Ik voel eigenlijk alleen nog maar ergernis. Mijn gasten zijn een steeds weer opnieuw dezelfde problemen veroorzakende zootje – hoe noem je zulke mensen? – suckers geworden. Zuigelingen. Zieligkijkers. Volwassen mannen in het infantiele stadium. Problemen die ik steeds opnieuw mag oplossen, want zelf zijn ze er niet toe in staat. Honderd nachten, honderd gasten per nacht, dat zijn er samen nu al meer dan tienduizend. Boeh. Ik vind hen steeds minder sympathiek. Hun glimlachjes, die

aanvankelijk meer dan voldoende de inspanningen
compenseerden die ik me voor hen getrooste, lijken me nu plat
opportunistisch. Hun vriendelijkheden schijnheilig. Hun
overdreven hartelijke begroetingen vals. Elke aanraking, hoe
toevallig ook, seksueel vrijpostig. Als ze me aanspreken over
het een of het ander dat hun niet aanstaat in mijn pakhuis, dan
kennen ze hun plaats niet. Als ze hun ogen niet voor me
neerslaan, vind ik hen arrogant. Hun lijfgeur – zweet, prut,
sperma, scheten – die ondanks mijn dure
luchtverversingssysteem mijn hele pakhuis doortrekt en zelfs
ons appartement binnendringt, doet me soms walgen. Dat de
meesten van hen 's ochtends zonder boe noch ba vertrekken en
zelfs geen dankjewel zeggen, kwetst me. Echt waar, ik heb het
soms moeilijk om hen nog als mensen te beschouwen. Hendrik,
de dweil is vol. Weg met hen. Ik stop ermee. Of nee. Vergeet
wat ik gezegd heb. Ik ben een slecht mens. Dit is niet zoals ik
werkelijk denk. Ik heb een goed hart. We gaan door. De toren
van mijn engagement heeft eventjes gewankeld, maar is, gestut
door mijn goede hart, niet omgevallen.

13.

Hendrik, Constance

constance Vermits er steeds meer zieken onder hen zijn, huur ik een dokter in, André, die elke dag langs gaat komen. Op aanraden van André bakenen we met tussenschotten een zone af voor de zieken. André bakent op eigen houtje de ziekenboeg af in twee zones, een voor de besmettelijken en een voor de anderen. Mensen die te ziek zijn om hun ‘zinloze tocht naar nergens’, aldus André, verder te zetten, mogen van hem langer dan een dag blijven, totdat ze genezen zijn. Ik ga daar schoorvoetend mee akkoord. Nu de zieken langer dan een dag mogen blijven, melden ook de relatief gezonden zich ziek. John heeft blaren op zijn voeten, Selim een griepje. Christophe lijdt aan hoofdpijn. De zone voor de zieken wordt uitgebreid. Ik roep André op het matje. Alleen degenen die echt ziek zijn mogen blijven. André zegt, ik begrijp hen ergens wel, Constance, er komen er te veel, ze vinden niets meer te eten, er

is niemand meer die hen helpt. De meeste goede zielen hier zijn hen beu en sluiten hun deuren. Binnenkort rijden we langs de wegkant met een kar om er de zwerflijken op te gooien. Alleen degenen die echt ziek zijn, André. Sorry, Constance, maar hier doe ik niet aan mee. Ik ben dokter Mengele niet. Ik hak die knoop niet door voor jou. Maak zelf maar uit wie eraan gaat en wie er nog een kans krijgt. Dus schaffen we de dagelijkse rotatie maar af en zitten we opeens in plaats van met een zich dagelijks vernieuwend contingent, met een honderdtal min of meer vaste gasten. Maakt niet uit. Wat is liefdadiger, honderd mensen drie maanden lang een dak boven het hoofd geven of tienduizend één nacht? Korte tijd later ontstaan er ook in de niet-ziekenboeg afgebakende zones, zogenaamd om wrijvingen tussen levensopvattingen en etnieën te vermijden. Ik ben het daar niet mee eens. Breek die schotten weer af. Het is te laat. Er wordt niet naar me geluisterd. Door mijn seksuele reputatie geniet ik niet het minste respect meer. Als ik samen met Peter een schot probeer weg te halen, beginnen ze opeens allemaal dreigend te sissen. Dat is akelig. Het lijkt er een beetje op dat de onderverdeling van de bak in zones de ruzies tussen mijn

gasten juist bevorderen. Elke dag ontstaat tumult. Er zijn botsingen. Er wordt territorium betwist, een metertje hier, een halve meter daar. We maken onze eerste knokpartij binnenshuis mee. Het moet gezegd, na de eerste wrijvingen en botsingen ontstaat er als vanzelf een nieuw, min of meer stabiel politiek evenwicht. Een bedreiging van buitenaf, met name van Adil en zijn dealers, bevordert dat proces. Intern stelt elke etnische groep een aantal jongens aan om de orde te handhaven en de poort in de gaten te houden, die nu de hele dag door open blijft staan. We krijgen daar een Checkpoint Charlie-achtige toestand, met een soort roadblock waarin elke groep zijn vertegenwoordiger heeft. In een hoek staan knuppels klaar. Wie er voorbijkomt, betaalt die gasten een paar centen, zodat ze je doorlaten. Ze dragen graag zonnebrillen met spiegelglas. Maar je moet niet proberen er je haar in te kammen. Peter en Jimmy, onze schoonmakers, kunnen hun werk niet meer doen doordat er hier nog mensen in hun bed liggen, terwijl ze daar al aan het bidden zijn en er op nog een andere plek juist een feest begint. Ik zeg hen dat ze niet meer hoeven te komen. Dat de gasten maar zelf voor de schoonmaak zorgen. De toiletten zitten

voortdurend verstopt. Overal stinkt het naar stront. Ik laat ze drie keer per week door een speciale firma ontstoppen. Vaste bewoners brengen nu ook vrienden binnen. Opeens lopen er in mijn pakhuis vrouwen en zelfs kinderen rond. De glazen van het rookhok sneuvelen. De rookzone wordt uitgebreid tot heel de bak. Er komen uit stokken en stukken zeil gemaakte privé-tentjes voor echtparen. Iedereen kookt zijn eigen potje, mijn pakhuis hangt steeds vol rook. De grote keuken wordt alleen nog benut als stortplaats. Ik laat hem een keer per week ruimen door een speciale firma. De douches, die te openbaar zijn, worden alleen nog gebruikt om kleren te wassen. De kranen blijven de hele dag open staan. Men gaat water halen in een teil en wast zich in zijn tent. Met de nachtelijke stilte is het afgelopen. De klok rond blijven de lichten aan, wordt er luidop gepraat, gezongen, gedanst, geruzied, muziek gespeeld. Er komt een marktje, een barbier, een tandentrekker, er duiken prostituees op, een van de grotere tenten wordt een restaurantje. Een andere grote tent een concurrerend restaurantje. Een jongeman die een smartphone gestolen heeft, wordt op last van een soort uit vooraanstaande bewoners samengestelde

geschillencommissie waar ik niets van afweet voor de ogen van iedereen met een stok de hand gebroken. Het luchtverversingssysteem haalt het niet vanwege de vele kookvuurtjes. Dieudonné, een van onze poortwachters, klimt naar de nok van het pakhuis en slaat daar om de rook beter te laten ontsnappen met een hamer een paar peperdure, driedubbel thermopane glazen uit. Het loopt uit de hand, Hendrik, ik wil mijn pakhuis terug.

14.

Hendrik, Constance, Dubois

constance Ik schenk alleen de allergegoedkoopste thee, Dubois.

Een glas water van de kraan kan ook. We leven hier van enkele euro's per dag.

dubois Ik zou soms willen zijn als die heilige mannen in India die hun leven lang naakt rondlopen en toch niet verhongeren, Constance. Maar helaas. Ik ben zo vrij geweest om een flesje drank voor jullie mee te brengen. Het is maar oude whisky die anders toch weggegooid zou worden, hij is zeker niet al te best meer, hij heeft honderd jaar ergens op een plank gelegen. Maar nog goed genoeg voor ons.

constance Ga zitten. Mijn man komt zo meteen naar hier. Hij is nog aan het werk in zijn toneelschrijfkamer.

dubois Wanneer zien we eens een stuk van hem op de planken?

constance Nooit.

dubois Hoezo nooit?

constance De toneelspelers moeten hem niet.

dubois Maar hij is toch sympathiek?

constance Als ze door krijgen wat hij hen laat zeggen, komen ze in opstand of slaan ze op de vlucht.

dubois Er moeten er toch te vinden zijn die het niks kan schelen?

constance Ijsblokjes hebben we hier niet.

dubois Dan maar zonder ijs.

constance We drinken hier alles uit oude jampotjes.

dubois Oude whisky uit oude jampotjes. Ik voel me weer twintig.

constance Santé.

dubois Op Hendrik en op België. Ik hou van België en ik hou van de Belgen. Waarom ben ik niet eerder naar België gekomen? Belgen zijn op elk vlak zo gemakkelijk. En ik hou van Hendrik. Hou jij van Hendrik?

constance Hij is de man van mijn leven.

dubois Van zodra ik hem zag, in dat fake visrestaurant waar hij me gerekruteerd heeft, wist ik, dit is een jongen om in je hart te sluiten. Constance, en nu jij, een vrouw om naar op te kijken.

Twee zulke mooie mensen. Een koningskoppel. En dan dit pakhuis. Dit sobere, maar stijlvolle appartement. Dus van hieruit heersen jullie over het volkje daar beneden?

constance Heersen? Ik heb er totaal niks meer over te zeggen.

dubois Ja, je kunt de mensen wel te eten geven maar ze vertellen hoe ze moeten leven is andere koek.

constance Zit er nog een restje olie in je lamp, Dubois?

dubois Ik stond nog maar in het deurgat en ik voelde al hoe heet je was.

constance Ik doe mijn broek maar uit.

Hij neemt haar in zijn armen. Ze barst in tranen uit.

constance Kun je heel snel klaarkomen? Binnen de minuut of zo.

dubois Ik hoef niet zo nodig klaar te komen, baas.

Hendrik op

constance Knijp eens in mijn prammen om te zien of er chocolademelk uit komt.

dubois Puur is meer mijn ding. Bij u komt die vast en zeker uit uw achterste.

constance Daar komt super Cote d'Or intens zwart uit. Sper je vuile bek open en ik drop hem achter je rotte kiezen, homo, lik mijn vette hottentottenreet, racist, jouw tong in mijn gat, nu.

Dubois likt haar achterste.

Tijd voor het echte werk. Hop Dubois, in draf, laat die jonge zwarte kut van me maar eens voelen wat je op jouw leeftijd nog in je mars hebt.

dubois *tegen Hendrik* Jij enculeert mij terwijl ik je vrouw enculeer.

hendrik Nee, bedankt. Ik kijk liever toe.

dubois Ook goed. Oeps, mis. Alweer ernaast. Lig nu toch eens stil, prinses. Oei.

constance Erin, zeg ik je. Ik knijp je kloteballen tot prut, oude witte geprivilegieerde zak. Erin!

Ze worstelen.

In de kut. In de kut!

hendrik Stop.

dubois Het goede nieuws luidt dus dat we weer winst maken.

Gezien de toestand waarin Tréfois NV verkeerde, is dat geen mis resultaat. Constances televisieoptredens waren uitstekende

reclame. Het slechte nieuws is dat de zeepbel gaat barsten. Dit zandkasteel zal worden weggevaagd. Aan de horizon pakken, zoals men dat zegt, de donkere wolken zich samen. De vier ruiters zijn al opgestaan. Kom en zie! Kom en zie! Ik heb het nu niet over Tréfois NV. Honger en ziekte en oorlog en chaos zullen steeds meer mensen verdrijven uit gebieden waar ze beter niet geboren waren. Kunnen ze hier bij ons misschien nog wel allemaal gevoed worden, het maatschappelijke draagvlak voor hun onthaal en huisvesting en entertainment zal onder druk komen te staan. Het gerief van de filantropie zal verdampen. De kostprijs om menselijke wezens in stand te houden enkel en alleen omwille van hun menselijkheid zal te hoog oplopen.

constance Waarom zegt hij dat nu?

hendrik Hij is altijd een beetje zo. Een visionair.

dubois Ja, we hebben geld verdiend met Tréfois NV. Maar zoals de zaken nu staan is het raadzaam om de winst niet meer te herinvesteren in de firma.

hendrik Waarin dan wel?

dubois Opslag en conservatie van drinkwater en voedsel.
Geavanceerde militaire technologie. Systemen voor
crowdcontrol. Ze hebben nu zo'n kanon met microgolfstralen die
je hersenen doen koken als je niet op tijd de benen neemt.
Surveillancemachines. Executiemachines. Gerobotiseerde
wapens. Autonome drones. Daar zou ik mijn spaarcenten nu in
stoppen. Van die dag en nacht rondcirkelende mechanische
pterodactylen die op eigen houtje hun doelwit uitkiezen en
precies berekenen hoeveel kogels er nodig zijn om het te
vernietigen. Een Amerikaanse licentie van Lockheed, maar
helemaal bij Airbus geassembleerd. Ze zijn een koopje, op dit
moment. Ze zien alles. Er valt niet aan te ontsnappen. Bij grotere
doelwitten schieten ze een raketje af. Het zijn de ideale
grenswachten, vooral boven de Middellandse Zee. Ze bieden het
grootst mogelijke morele comfort. Een boot die zinkt zonder dat
iemand het ziet, maakt geen rimpels op het water. Maar ook dat
zal maar tijdelijk zoden aan de dijk brengen. De ramp op
wereldschaal valt op de duur niet tegen te houden. De
dominostenen staan klaar. Het volstaat bij wijze van spreken dat
ergens een vlinder het in zijn vlinderkoppetje haalt om op het

juiste moment met zijn vleugels te slaan en boem, het einde van onze beschaving. Wat te doen? Ervoor zorgen dat er altijd voldoende cash in huis is. En wat goud. En voedsel. En een wapen.

constance Als je het dan toch allemaal zo goed weet, Dubois, zeg me dan wat ik moet doen aan mijn pakhuis.

dubois Filantropie. Weldoenerij. De wellust van de liefdadigheid. Genoegen scheppen in iets is okee. Ik ben zelf een wellusteling. Wat is er mis met je pakhuis?

constance Je hebt het gezien bij het binnenkomen.

dubois Het stinkt er.

constance Het is een zootje.

dubois Ieder zijn meug

constance Ik heb er niks meer aan.

dubois Laat los. Ga weg.

constance Ik geloof niet dat het nog goed komt.

dubois We hebben zoveel gemeen met elkaar dat ik er in andere omstandigheden helemaal week van zou worden, Constance.

constance Maar ik ga niet weg.

dubois Dan zit er maar één ding op. Hen doden.

constance Is dat niet een beetje drastisch?

dubois Hen doden voordat ze jou doden.

constance Waarom zouden ze me doden?

dubois Ze zouden het al gedaan hebben als ze er niet te verward en te bang voor waren. Vroeg of laat krijgen ze het door.

constance Wat krijgen ze door?

dubois Wij zijn niet serieus. Van zodra het nog maar over de dood gaat, worden we hysterisch.

constance Het zijn maar arme drommels.

dubois Ik zou maar oppassen met dat ge-armedrommel. Het kattenvrouwkje staat op het menu van haar katten.

constance Het zijn geen katten, Dubois. Het zijn mensen.

dubois Penelope staat op het menu van haar vrijers. Je hebt ze van de straat gehaald en nu zit je ermee opgescheept. Alleen doodmaken helpt. In zakken stoppen en verdrinken. De deuren vergrendelen en neerschieten vanaf de loggia. Dat mensen elkaar niet doden is een wensdroom. Hoe langer je wacht, hoe meer er daarna toch dood moeten.

15.

Hendrik, Constance

hendrik Ik zal nu verslag doen van de gang van zaken zoals ik ze verneem uit de media. De vlinder die een noodlottige storm veroorzaakt, slaat met zijn vleugels in Zuid-Soedan. Daar laadt een veertigjarige man genaamd Ture, burgemeester van het dorpje Gume, dat geteisterd wordt door malaria, door slaapziekte, door oorlog, door honger, door uitzichtloosheid, door een mislukte pindaogst, door hekserij en door de via het internet uitgebazuinde verraderlijke belofte van een beter leven elders, na van een termietenorakel vernomen te hebben dat er wat betreft het succes van zijn onderneming in duizend jaar tijd geen geschikter moment zou zijn om eraan te beginnen dan nu meteen, zijn weinige bezittingen op de schouders van zijn clannetje. Hijzelf en drie van zijn zonen schouderen hun geweer. Op hoop van zege trekken ze naar de dichtstbijzijnde

rivier om die stroomafwaarts te volgen. Die rivier heet de Nijl. De Witte Nijl, om precies te zijn.

Op zich niets bijzonders, er vinden jaarlijks ontelbaar veel zulke exodusjes van wanhopigen plaats. Allemaal lopen ze dood in de natuur of anders in het eerstvolgende dorp of stadje waar er nog kippen, zout, paddenstoelen en honing te vinden zijn. Maar laat nu net dat ene exodusje iets bijzonders hebben. Ture en zijn clan bereiken het volgende dorpje waar ze nog wat te eten hebben en kijk, die van Ture zijn met net iets te velen voor dat volgende dorpje, of anders hebben ze daar in dat volgende dorpje niet voldoende munitie, zijn de zwaarden niet geslepen, ligt iedereen er vreedzaam te dutten op het uur van de dag dat die van Ture er aankomen. Zulke situaties vind je ook al in de bijbel beschreven. Dat volgende dorpje eindigt zijn bestaan.

Laat een rollende kei botsen tegen een kei die stilligt, en er kunnen drie dingen gebeuren. De rollende kei stopt en de kei die stilligt gaat aan het rollen. Of de rollende kei stopt en de kei die stilligt blijft stilliggen. Of de twee keien rollen samen voort. Laat die twee samen voortrollende keien een derde tegenkomen

en je hebt een mooie kans dat ze met zijn drieën voortrollen.
Enzovoort.

Dat is zo'n beetje wat er nu gebeurt.

Het gaat niet op één dag, maar het gaat toch relatief snel. Laten we zeggen dat in augustus de eerste stenen beginnen te rollen en dat tegen het einde van het jaar de catastrofe zich in zijn totale, nooit eerder geziene, epische, wereldwijde omvang voltrokken heeft. Dorp na dorp slokken ze op. Ze nemen alle auto's, vrachtwagens en autobussen die ze kunnen vinden, ze gebruiken motorfietsen, fietsen en hondenkarren, alles wat wielen heeft, kruiwagens, ezels en dromedarissen, paarden, rundvee, alles wat poten heeft, en ze rijden naar het volgende dorp. Wie geen vervoer vindt, gaat te voet en komt wat later. Wie te laat komt, vindt geen eten meer. De keien botsen en rollen allemaal samen verder.

Na doorheen de Zuid Soedanese hoofdstad Juba gepasseerd te zijn, worden ze de bende van Ture genoemd, na de Soedanese hoofdstad Khartoem, het volk van Ture en nadat ze als een brede mensenrivier aan weerszijden van de Nijl Egypte zijn binnengevloed gewoon de Ture. Ture zelf en alle inwoners van

het dorpje Gume, die aan de oorsprong liggen van deze mensheidontwrichtende gebeurtenis, zijn onderweg allang geabsorbeerd, opgeslokt door het monster dat ze zelf zonder het te beseffen tot leven hebben gewekt. Zijn naam blijft als benaming, niet van een volk maar van een volksverhuizing. De Ture trekken langs de Nijl naar het noorden, zonder leiding, zonder plan, als rollende keien, pure kinetische energie.

En zoals dat in de Oudheid ging bij gelijkaardige, hoewel destijds kleinschaligere volksverhuizingen, krijgt ook hier het in wezen vreedzaam verhuizende volk dat alleen maar op zoek is naar een beter leven elders, een scherp randje van extreem gewelddadige bendes of clannetjes, die vooruit en links en rechts van de marsroute soms tot honderden kilometers verfoerageren. En net zoals toen geldt ook nu de regel dat hoe woester het gebied waar ze doorheen trekken, hoe sneller het zich herstelt van de doortocht. Hoe complexer en geciviliseerder daarentegen het land is waar ze de voet zetten, des te groter de verwoesting.

De uittocht bereikt de Middellandse Zee. Daar had zijn elan normaal gesproken moeten stoppen. De Middellandse Zee is de

grens. De Middellandse Zee wordt bewaakt. Er zijn niet genoeg boten voor de oversteek naar bij ons en de boten die er zijn, worden van zodra ze tjkvol Ture het zeegat uitvaren geheel automatisch tot zinken gebracht. De Middellandse Zee kunnen de Ture niet oversteken.

Ze pakken zich samen op de noordkust van Afrika. Ze zijn intussen niet meer met tientallen miljoenen maar met honderd miljoen of meer, bovenop de al erg talrijke plaatselijke bevolking. Er is daar niets voor hen, geen hoop, geen toekomst, niet eens genoeg drinkwater. De wereld kijkt met open mond toe, dit is een crisis zonder voorgaande. Klimaatvluchtelingen, noemt men hen. Hoe voed je honderd miljoen, tweehonderd miljoen klimaatvluchtelingen? Hoe geef je hen wat ze nodig hebben alleen maar om in leven te blijven? En wat voor een leven wordt dat dan? Wat vang je met hen aan? Waarmee hou je hen bezig? Hoe dijk je hen in? Hoe stuur je hen terug naar huis? Niet, dus. Ze kunnen niet anders dan opnieuw in beweging komen. De stroom van de Ture buigt af naar het oosten en begint aan zijn tocht rond de Middellandse Zee.

Daar vinden ze het eerste écht grote obstakel op hun pad: Israël.

Israël hoopt hen te kunnen omleiden via de woestijn naar Jordanië. Dat gebeurt op een brutale manier. Ture die van de voorgestelde route afwijken worden bestookt met clustermunitie, witte fosfor en drukgolfbommen. Israëlische tanks rijden op de Ture in maar op een bepaald moment wordt de hoeveelheid mensenvlees, botten en schedels tussen de rupsbanden zo groot dat de mechaniek stopt en de soldaten al huilend naar buiten kruipen. Israël overweegt om kernwapens te gebruiken en dan is het al te laat, driehonderd miljoen Ture stromen het land binnen. Israël verdwijnt van de kaart.

Daarna trekken de Ture door Syrië, Libanon en Jordanië in de richting van Turkije. Europese en Amerikaanse hulpverleners droppen voedsel en medicijnen. Hier protesteren de Turken tegen. Jullie helpen degenen die ons land plunderen. De hulpverleners repliceren. Als we niet helpen, zullen ze nog méér plunderen. Turkije haalt een vliegtuig van Artsen Zonder Grenzen neer. Europa en Amerika schorten de hulpverlening op.

Een periode van massaslachtingen breekt aan. De Turken schieten met alles wat ze hebben. Na die eerste driehonderd

miljoen Ture komen er nog eens driehonderd miljoen en daarna staan er alweer negenhonderd miljoen klaar, en dat is nog maar een fractie van het beschikbare mensenreservoir.

Aan de Dardanellen beletten artilleriebarrages hen om het water over te steken. Vanop de Griekse eilanden schiet de kustwacht dag en nacht overstekende bootjes lek. De Ture bereiken Istanbul. Turkije blaast de bruggen over de Bosporus op en vraagt de Nato om nu eindelijk tussenbeide te komen. De Nato blijft aarzelen. Europa is verscheurd. Op de Europese oever van de Bosporus verschijnen Westerse hulpverleners. Ture die erin slagen het water over te zwemmen, worden opgevangen in tenten. Ture die aanspoelen, in lijkenzakken.

Het Aziatische gedeelte van Istanbul verandert in rokend puin. De Ture trekken verder langs de Zwarte Zee, vreten Turkije kaal, plunderen Armenië, vegen Georgië van de kaart, overspoelen Azerbaidjan en Dagestan, walsen over de kleine Kaukasusrepubliekjes en bereiken de grens van de Russische Federatie.

De radeloosheid in het Westen wordt steeds groter. Er valt niet met de Ture te onderhandelen, ze vormen geen eenheid, ze

hebben geen duidelijke leiders, ze hebben geen woordvoerders, geen gezanten, geen diplomaten, geen ideologie, ze hebben geen doel, er is geen logica. Het zijn mensen op zoek naar het geluk. Dat recht hebben ze. Golf na golf trekt verder tot de dood en daarna volgt telkens weer een nieuwe golf, en een nieuwe, en een nieuwe.

De Russen proberen hen te stoppen. Hun vliegtuigen besproeien de massa's met gif en ziektes. Velen sterven een ellendige dood, maar hun aantal is onuitputtelijk, heel Afrika loopt kolkend en slurpend leeg, overal waar ze voorbijkomen sluit iedereen zich bij hen aan omdat, nu alles plat ligt, het toch geen zin meer heeft om nog langer ter plekke te blijven, het zijn lemmingen, elke redelijkheid is weg, nog nooit heeft de mensheid collectieve zinsverbijstering op dergelijke schaal gekend.

Bestookt, bespoten en gebombardeerd trekken de Ture verder langs de Don. Op de waterscheiding tussen Don en Wolga tracht het Rode Leger voor de zoveelste keer hen tegen te houden. Ze gebruiken eenendertig kernwapens.

De beelden hiervan op het internet zijn ondraaglijk.

Men hoopt dat het nu wel voorbij is.

Maar de Ture zijn met te veel.

Op een en dezelfde nacht steken ze op duizenden plaatsen tegelijk, al zwemmend en op vloten, de Don en de Wolga over.

Er is geen tegenhouden aan. Onafzienbare colonnes

wanhopigen en uitgehongerden verspreiden zich over de steppe, alles gaat plat. Op satellietbeelden kun je aan de rookkolommen

zien tot waar ze al gevorderd zijn. Overal branden steden en stadjes, iedereen sterft of is stervende, iedereen is radioactief,

de tijdens de Koude Oorlog in laboratoria gekweekte microben verspreiden zich nog sneller dan de Ture, een

besmettelijke vloedgolf van mannen, vrouwen en kinderen

nadert Moskou, een tij van lijdend mensenvlees dat beter niet geboren was.

16.

Hendrik, Constance

hendrik Europa, tot dan toe gespaard van de Ture, verkeert in een diepe malaise. Over de vraag van Turkije om militaire steun is in de nationale parlementen hevig gediscussieerd, maar de Holocaust indachtig, deinst men ervoor terug zich medeplichtig te maken aan slachtpartijen op grote schaal. Nadat Turkije is gevallen, gaat de discussie vooral over wat men had kunnen doen om dit te voorkomen. De verontwaardiging vanwege het Russische gebruik van kernwapens is opgelaaid en weer uitgedoofd nadat men zijn standpunt daarover voldoende duidelijk heeft gemaakt. Een deel van onze opiniemakers blijft erbij zweren dat de Ture het teken zijn dat er iets beweegt in de wereld. De boemerang van het kolonialisme. De weerslag van het neo-kapitalisme. De tol van het klimaat. De stem van de armen en de misdeelden spreekt nu ook even in de taal van het geweld. Dat is schrikken, hé, rijke, gemakzuchtige Westen? Er

breekt een nieuw tijdperk aan. De Ture zijn eigenlijk bevrijders. De Ture zijn een genezende koorts. De Ture brengen op termijn een betere en authentiekere wereld.

De beschaving zit in haar eindfase, jammeren anderen.

Experts in praatshows speculeren over de plannen van de Ture.

Voor de meest optimistischen gaan ze Europa links laten liggen en naar Siberië trekken om er het vruchtbare slijk op de

gesmolten permafrost te ontginnen. In Siberië is ruimschoots plek voor een miljard mensen. Voor alle anderen staat het vast

dat ze naar hier komen. Een kleine meerderheid van de

Europese Turewatchers pleit in dat geval voor wat ze noemen de noodoplossing: de Ture zo humaan mogelijk terugdrijven.

Terugdrijven, beweren de sceptischen, is niemand gelukt en zal ons ook niet lukken. De ramp is zodanig groot, het aantal

overtollige mensen met wie niets meer aan te vangen valt, die sowieso geen kans meer hebben op een beter leven, voor wie

lijden het enige perspectief vormt, is zo immens, dat alleen de knoop radicaal doorhakken nog soelaas kan brengen. De wereld

is te klein. Hen doden voordat alles ineens stort. Okee, maar dan

enkel als het echt niet anders meer kan, als alle alternatieven uitgeput zijn.

Elke dag bereiken ons nieuwe beelden die in hun afschuwelijkheid alweer alles overtreffen wat tevoren ooit is uitgezonden. Vreselijk zijn de opnames van de aan telegeleide helikoptertjes bevestigde cameraatjes die over de volksverhuizing scheren en haar filmen, een mensenzee tot aan de horizon van de groothoeklens, kilometer na kilometer, mensen zoals u en ik, minder gunstig gepredestineerd, dat wel, maar die evengoed allemaal een naam dragen, miljoenen en miljoenen hoofden, schouders en lichamen vol ambities, verlangens, tedere gevoelens, vriendschappen, emotionele banden, schoonheidservaringen, filosofische inzichten, pedagogische kwaliteiten, artistieke potenties, muzikale talenten, volkswijsheden, humor en kookkunsten op weg naar het einde.

constance Ik vertoon de hele dag door zulke beelden op de televisie in mijn pakhuis. Vreemd genoeg reageren de gasten met onverschilligheid. Men weet het al. Men heeft dat al eerder gezien. Men krijgt al een tijdje geen antwoord meer op zijn

telefoontjes naar ginder. Wat kan men doen? Men heeft de hoop al laten varen. Waarom laat je ons dit zien?

Het gaat jullie aan. Wij zijn geen Ture. Jullie zijn ook van ginder. Fuck you. Men draait zijn rug naar het scherm toe en kijkt op zijn smartphone naar iets anders. Op een dag zit in het glas van mijn televisie een stervormige barst.

17.

Hendrik, Constance

hendrik Als de Ture voor Moskou staan, komen de Russen naar hier. Russische tanks rollen over de Baltische staten en Wit-Rusland en dringen Polen binnen. Polen vecht terug en wordt verslagen. Het Rode Leger overschrijdt de Duitse grens. De oorlog waarvoor de Nato bijna honderd jaar lang heeft geoefend zonder er nog echt in te geloven, breekt dan toch nog uit. En is al meteen weer voorbij. De Franse en de Duitse legers ontwijken de confrontatie met de Russische tanks, de legerstaf is ontredderd en verdeeld, men communiceert slecht, men beschiet elkaar en mist de vijand. De Europese soldaten zijn te oud en te dik. Niet iedereen spreekt hetzelfde Engels. Niet alle munitie is compatibel. Niet alle violen zijn gestemd. De genadeklap voor de Europese Unie is dat de Russen het hele militaire communicatiesysteem hebben gehackt. De Europese straaljagers vliegen blind. Ze storten zo vaak neer dat ze niet

meer durven op te stijgen. Amerika houdt zich afzijdig. De Amerikaanse strijdkrachten in Europa trekken zich terug. De Nato valt uit elkaar. De Europese Unie capituleert. Hand in hand onderwerpen de Duitse bondskanselier en de Franse president zich tijdens een korte ceremonie in Berlijn namens de Unie in haar geheel aan de Russische Federatie. Ridderlijk feliciteren ze de Russen met hun overwinning en ze drukken de hoop uit op een vruchtbare samenwerking.

Op de dag van de capitulatie, na eerst voor de show een paar langzame rondjes te hebben gevlogen, breken twee Sukhoi straaljagers – die met hun elegant naar voren geknikte cockpit een beetje doen denken aan opstijgende zwanen – laag boven Brussel door de geluidsmuur. Door de dubbele knal barsten duizenden ruiten. Niet die van ons pakhuis, die zijn van stevig glas, maar wel heel wat ruiten in de buurt achter het pakhuis. Daarmee hebben de Russen de nieuwe machtsverhouding geïllustreerd. Ze hoeven het geen tweede keer te herhalen.

18.

Hendrik, Constance

hendrik De Russen, ja, maar dat zijn dan zeker niet alle Russen, hoogstens zeg maar de Russische elite uit Sint Petersburg en Moskou en een paar andere grote steden, oligarchen en sub-oligarchen en natuurlijk ook de top van het Russische leger en zo, alles samen een paar miljoen mensen. Ze komen in hun Mercedessen en BMW's, in privévliegtuigen, in luxekampeerwagens of gewoon met lijnvluchten. Een paar weken lang is er een hele intocht, daarna gaat de grens hermetisch dicht. Daar zijn de Russen heel strikt in. Voor de rest verandert er bijna niets. De euro blijft gewoon gangbaar. Het Europees parlement blijft het Europees parlement. De Europese Commissie wordt de Russisch-Europese Commissie, de nationale regeringen mogen blijven voortbestaan. Europa federeert met Rusland tot de Russisch-Europese Federatie, afgekort de REF. De Russen gedragen zich opvallend discreet.

Op straat in Berlijn, in Parijs, in Brussel en in de grotere Europese steden lopen er wat meer rond dan anders en ze kijken wat zelfverzekerder rond dan anders, dat is alles. Ze zijn, als je hen niet uitdaagt, zo vreedzaam als wat. Je hoeft in geen geval, zoals bij de Duitsers indertijd, van het trottoir te stappen als je een paar Russische officieren in jouw richting ziet komen. Ja, ze brengen natuurlijk wel voor een stuk hun cultuur van vulgaire megadiscotheken, valse Rolexen en gecrashte Lamborgini's mee. Maar daar word je toch vooral in de bloteborstenkrantjes die je sowieso niet koopt of op die populistische nieuwe nieuwskanalen waar je sowieso niet naar kijkt mee geconfronteerd. In het dagelijkse leven voel je geen greintje arrogantie. Integendeel, ze schijnen vereerd hier te mogen zijn. Ze merken natuurlijk ook wel aan alles om hen heen dat wij op cultureel en moreel vlak toch nog een eindje boven hen uit torenen. In feite komen ze hier om bij te leren, zoals de Romeinen indertijd Griekenland veroverden vanwege de cultuur. Bij die gedachte kunnen we ons neerleggen. De hoogste ambtenarij russifieert op korte tijd, maar pakt de teugels van het oude ros Europa in handen met respect voor de

bestaande regels en gewoonten. Het homohuwelijk, vrijheid van religie, euthanasie en andere vrije meningsuiting blijven behouden. Eigendom blijft heilig. Het land wordt niet leeggehaald. Waar hadden ze het naartoe moeten slepen? Over naar de orde van de dag. Banken en winkels gaan weer open. De productie hervat. De administratie vereenvoudigt. De Europese talen blijven gangbaar in huiselijke kring maar gelden niet als officiële talen van de Federatie. Dat werkt heel goed. Je kunt overal in het Engels terecht. Of nog beter, in het Russisch. Wie Russisch kent, heeft een streepje voor en maakt snel promotie. Vertaalbureaus floreren. Taalscholen en paddenstoelen uit de grond, u kent de uitdrukking. In feite is de komst van de Russen gewoon een immigratie aan de top, een immigratie van hoogopgeleiden zoals het oude Europa zich dat steeds gewenst had. Jong bloed en brains en heerslust voor ons vermoeide, vergrijsde, slap geworden avondland. Men is pro of contra, maar men verzet zich hier niet tegen. Dat zou geen enkele zin hebben. Haast zonder wrijving komt de nieuwe orde tot stand.

Nu de serieuze nieuwszenders uit de ether verdwenen zijn, kun je alleen nog maar gissen naar wat er in het oosten gebeurt. Het officiële nieuws daarover blijft vaag. Door Polen, Wit-Rusland, Oekraïne tot aan de Zwarte Zee loopt een muur, zoveel is zeker. Niemand weet precies wat er daarachter gaande is. Het gerucht gaat dat Russen in Wit-Rusland en het oosten van de Oekraïne volop kernwapens gebruiken zonder nog rekening te houden met de eigen bevolking. De tactiek van de verbrande aarde. Zouden ze daar werkelijk toe in staat zijn? Zouden ze hun eigen mensen durven op te offeren om de Ture aan te pakken? Het enige wat met zekerheid vast te stellen valt: de Russische tanks staan nu bijna allemaal in Duitsland en Polen, aan de muur, met hun kanonnen naar het oosten gericht. En ja, wie een geigerteller bezit kan het zelf nameten: de radioactiviteit in de lucht bereikt ongekende hoogtes en stijgt nog elke dag. Door het extra stof in de atmosfeer daalt de gemiddelde temperatuur wereldwijd twee graden. In oktober ligt er al sneeuw. In november wordt de Elfstedentocht gehouden. En dat is goed nieuws. De klimaatkwesie is alvast van de baan.

Als we even heel eerlijk mogen zijn, een gevoel dat veel Europeanen delen is opluchting dat de Russen dat varkentje voor ons aan het wassen zijn. Ik heb het nu over de Ture. Zelf hadden we dit niet aangekund. Wij hadden ons uit menslievendheid laten overrompelen. De Russen hebben nu eenmaal een traditie van doortastend optreden en de grote middelen gebruiken.

Europa zit daarmee onder Russische vleugels, akkoord, maar onze beschaving is tenminste gered. Bijna waren we weggespoeld, zoals dat in onze pers een beetje clichématig genoemd wordt, door een menselijke tsunami. Op een haar na waren we teruggekeerd, zoals dat in de internetforums heet, naar het stenen tijdperk. Afrika, de Levant en een gedeelte van Azië en Oost-Europa zullen de komende dertig, veertig jaar opnieuw bevolkt en in cultuur gebracht moeten worden, dat wel.

Op de keper beschouwd is dit een godsgeschenk. Met de huidige stand van zaken in de wetenschap en de technologie kunnen we als we samenwerken, blank en zwart en bruin, in de verwoeste gebieden op een nooit eerder geziene schaal, een nieuw,

duurzaam, ecologisch, mens- en klimaatvriendelijker paradijs scheppen.

En toch. Het knaagt. Meer dan een miljard doden. Hoewel het eigenlijk niet wij maar de Russen zijn die dat verschrikkelijke karma over zich hebben gehaald, blijft bij velen onder ons over de Kaïnsmoord – maar was het wel moord? – op grosso modo een kwart van de wereldbevolking natuurlijk wel een onbehaaglijk, moeilijk te slikken schuldbesef bestaan, een erfzondegevoel dat we de komende honderd jaar in de literatuur, de beeldende kunsten en de muziek zullen moeten compenseren. Een tuin dient te worden gewied. De tuinman treft geen blaam.

19.

Hendrik, Constance, Petterson

constance Wilt u een kopje thee, mijnheer Petterson?

petterson Petter, alsjeblieft. Petter Petterson.

constance Conconstance.

petterson Wat grappig. Conconstance, Petter Petterson. U heeft ons door. Wij Russen zijn dol op alliteraties. Oorspronkelijk was het Pjotr, maar ik heb mijn naam verwesterst uit respect voor het land van de Federatie waar ik de eer heb de overheid te mogen dienen, België. En Petter op zijn Deens in plaats van Peter.

constance Want uw familie kwam oorspronkelijk uit Denemarken.

petterson Om verwarring te vermijden koos ik voor uniformiteit. Petter Petterson. Klinkt als een sputterend tweetaktmotortje. We hadden vroeger in het oude Rusland van die kleine autootjes, Trabantjes, die zo klonken.

constance Wij hebben alleen heel goedkope thee, Petter
Petterson, en geen theeglaasjes.

We drinken altijd alles uit jampotjes. We trachten te leven met enkele euro's per dag.

petterson Hoe vaak heb ik in mijn kinderjaren niet zulke thee uit zulke potjes gedronken?

constance We drinken misschien wel erg goedkope thee, maar gierig zijn we niet.

petterson Was mijn baboeshka gierig? Waren mijn tantes gierig? Zuinigheid heeft niets met gierigheid te maken.

constance Hier heb je vijfhonderd euro, Petter Petterson.

petterson Mijn dank. Maar dit kan ik niet aanvaarden. Ik ben hier om zo te zeggen in functie.

constance Ik geef ze je alleen om te bewijzen dat we niet gierig zijn en ook niet zuinig.

petterson Dan houd ik ze om je een plezier te doen even in mijn hand en ik geef ze je terug.

constance Jij ziet er een harde uit, Petter.

petterson In werkelijkheid ben ik van het melancholische type. Weet je dat ik van sommige liedjes tranen in de ogen krijg?

constance Ik ook.

petterson Verhalen waarin mensen op het verkeerde pad raken en dan aan het eind uitgroeien tot positieve helden roeren me vaak tot tranen toe.

constance Mij ook.

petterson Wie zijn wij? In welke tragische tijd leven wij? Voor welke verscheurende keuzes heeft het lot ons geplaatst? We hebben veel te verwerken. Het drama van de Ture heeft diepe littekens geslagen. En zoals steeds heeft moedertje Rusland de grootste offers gebracht.

constance De helft van de mensheid uitgemoord.

petterson Uit het lijden geholpen, door ons en voor ons. Niet de helft maar een kwart van de mensheid. Dat moeten we onder ogen zien. Leven is lijden. Lijden houdt op bij de dood.

Medelijden houdt op bij de dood. De dood is niets. Wij hebben ervoor gekozen nog te leven. Een keuze die respect afdwingt.

We kunnen de klok niet meer terugdraaien, Constance.

En het echte werk, de wederopbouw, begint nu. Daar zullen we jullie graafmachines nog voor kunnen gebruiken, Henhendrik.

hendrik Daar dienen ze voor, Petter.

constance Ontelbaar veel mensen zijn opgeruimd gewoon omdat ons dat goed uitkwam.

petterson De waarheid één keer zeggen kan opluchten. Haar voortdurend herhalen verveelt.

constance Ik zal haar blijven herhalen.

petterson We moeten vooruit. Misschien begroet de wereld morgen als een weldaad datgene wat vandaag nog door sommigen beschouwd wordt als een schande.

hendrik Er schuilt toch wel een kern van waarheid in wat hij zegt, Constance. We moeten vooruit. We kunnen de klok niet terugdraaien.

constance Ik kan het maar niet uit mijn hoofd zetten, de wereld had een andere oplossing moeten vinden.

petterson Ik evenmin. Het zal jaren kosten om het uit ons hoofd te zetten, en die jaren liggen voor ons. Die taak rust op de schouders van onze filosofen en onze kunstenaars. Vroeg of laat moeten we in staat zijn om te vergeten. Want God zal het vergeetwerk niet voor ons doen. De wereld vindt nooit een andere oplossing. En in afwachting, Constance, handen uit de mouwen. Arbeid is de beste therapie. Het verwoeste land moet

opnieuw in cultuur gebracht worden. Dat is de reden voor mijn bezoek. We willen graag dat mensen die in België verblijven maar die hier geen duidelijke wortels hebben, naar het oosten trekken om daar een nieuw leven op te bouwen.

constance Naar het oosten? Het is daar radioactief.

petterson Hiroshima was een jaar na de bom alweer bewoond. De streek rond Tjernobyl heeft de meest uitbundige natuur van heel Rusland. Ik nodig jullie uit om de stad te bezoeken. Je krijgt er een beeld van hoe de wereld was voordat de mens verscheen. Of hoe hij eruit zal zien nadat de mens verdwenen is.

constance Ik laat mijn gasten niet deporteren.

petterson Ze hebben zichzelf al gedeporteerd door naar hier te komen. We willen diegenen die hier niet productief zijn door middel van een campagne ervan overtuigen om uit vrije wil naar ginder te gaan. Uit vrije wil. Alleen die mensen die hier geen perspectieven hebben. Daar ter plekke zullen we hen alle steun geven om een nieuw leven op te bouwen. Het is een win-win situatie.

constance Het doet me anders wel aan Stalin denken.

Petterson snuift.

hendrik Je hebt hem beledigd.

constance Het is toch waar.

petterson Ik weet dat dit asiel jouw levenswerk is, Constance, maar probeer het nu eens door mijn ogen te bekijken. Wat zie je?

Wat is ervan geworden? Anarchie. Lawaai. Stank. Rook. Chaos.

Hoe zou je dit noemen, Constance?

constance Dit is maar voorlopig.

hendrik Een mislukking.

constance Bedankt voor de ruggensteun.

petterson Amateurisme, ongetwijfeld vol goede bedoelingen.

constance Ik probeer deze mensen te helpen.

petterson Dit is hun milieu niet. Niemand van hen zal ooit met nostalgie aan België terugdenken. Noch aan jouw persoontje, Constance, hoe genereus je ook bent. Ze verpieteren hier. Dat is wat je ruikt als je je pakhuis binnenkomt. Verpietering en stront.

constance Ze hebben restaurantjes. Ze dansen. Ze spelen muziek. Ze verkopen armbandjes en paraplu's. Hun kinderen zullen studeren.

petterson Er wordt daar beneden gerookt waar hun kinderen bij zijn.

constance Dat deden wij Belgen vroeger ook.

petterson In de nieuwe gebieden in het oosten ligt de lat lager.

constance Ze zullen zich aanpassen.

petterson Ja, hier en daar eentje wel. Die krijgt wat mij betreft een standbeeld. Maar lang niet iedereen. Hoe het kaf van het koren te scheiden, Constance? Zij die roken in de buurt van hun kinderen gaan eruit? Zou dat een vuistregeltje kunnen zijn?

constance Reken maar niet op mij. Ik ben Mengele niet.

petterson Dat doen we jou niet aan, Constance, dat doen we onszelf niet aan. We laten dat over aan de wetenschap. We hebben daar een psychometrisch instrument voor laten ontwikkelen, de Schäfertest. Wie intellectueel, moreel en genetisch fit genoeg is om deel uit te maken van deze samenleving zonder dat hij een blok aan het been wordt, blijft hier. Wie niet slaagt en vrijwillig vertrekt, wordt ginder geholpen.

constance Geholpen?

petterson Laat me op zijn minst uitleggen waaruit de Schäfertest bestaat, Constance.

Hij is volledig wetenschappelijk onderbouwd. Om de intellectuele capaciteiten te meten is er een leesproef, een schrijfproef en een rekenproef, allemaal op het niveau eindterm lagere school. De morele ontwikkeling meten we aan de hand van een aantal gemakkelijke multiple-choice vraagjes. Kies een dier uit, vis, vogel, hond, varken. Duid het beste cijfer aan, 1, 3, 5, 9. Zulke dingen leren ons enorm veel over de persoon in kwestie. En dan nemen we nog een speekselstaaltje af voor de genetische screening. Dat is alles. Die gegevens verwerken we. Het algoritme bepaalt aan de hand van een zeer groot aantal parameters die niet alleen met jouw persoonlijke resultaat rekening houden maar ook bijvoorbeeld met de informatie die we kopen van de sociale media, of je hier kunt blijven of niet, en naar welke plek je dan het beste gaat. Je krijgt een gratis vliegtuigticket. Je krijgt ginder een logement. Je krijgt betaald werk. Je krijgt een tegemoetkoming in geld.

constance Ik geloof er geen snars van.

petterson Dit is niet fair. Gun me tenminste het voordeel van de twijfel.

constance Ik heb nog nooit zoiets afschuwelijks gehoord.

petterson Geef me een echt argument.

constance Het zijn mijn gasten, Petterson, ik sta voor hen in.

petterson Ze hebben zichzelf uitgenodigd.

Er zijn rechten en plichten, Constance. Je bent in de eerste plaats inwoner van de Russisch-Europese Federatie en pas daarna van een bepaald land. Sommige mensen zijn daar fier op. Wie vrijwillig naar de plek trekt die hem wordt toegewezen, ontvangt ginder automatisch de nodige papieren om er zich te vestigen.

hendrik Nu je het daarover hebt, moeten wij Belgen de Schäfertest ook afleggen?

petterson Dat is het goede nieuws. Mensen met een paspoort van de voormalige Europese Unie hoeven de test niet af te leggen. Ze mogen dat wel vrijwillig doen – het kan van betekenis zijn voor hun carrière – en het kan hun in bepaalde gevallen uiteraard ook altijd van hogerhand opgelegd worden. Dus jullie hoeven zich geen zorgen te maken.

constance Bedankt om ons dat te komen vertellen.

petterson Ik wil er ook wel nog even op wijzen dat er voor de verbouwing van dit pakhuis maar één moral rightcertificaat is ingediend, terwijl het er twee hadden moeten zijn.

hendrik Mijn schuld. Dat ene certificaat was van Jean-Pierre Tréfois, Constances grootvader. Mijn vader is met hem meegegaan naar het CVL Leve de Wereld. Het enige wat we te weten zijn gekomen, is dat Tréfois zich daar heeft aangemeld en er een uur later daadwerkelijk uit de wereld geholpen werd. Ze zullen hem daar niet gauw vergeten. Hij smeed met geld en wilde meteen doorlopen naar de machine. Mijn vader was op dat moment niet meer bij hem. Ze hebben hem daar in ieder geval niet geregistreerd. Wat er van hem geworden is, blijft een raadsel. Daarom hadden we maar één certificaat. Ik dacht, dan proberen we het maar met één certificaat, kijken of iemand er wat van zegt. Niemand heeft er wat van gezegd.

petterson Het hadden er twee moeten zijn.

En dat was op zich al een persoonlijke gunstmaatregel van mijnentwege. Bovendien gold de vergunning ook maar voor dertig slaappleatsen.

constance Wie maakt het wat uit? Heel dat gedoe met certificaten is toch afgeschaft?

petterson Als iedereen de regels gevolgd had, dan hadden we misschien de ramp van de Ture kunnen vermijden. Niet dat ik jullie ervan verdenk erop gespeculeerd te hebben dat een catastrofe zoals die van de Ture op termijn voor de rest van de mensheid voordeliger zou zijn dan het tot het einde der tijden steeds strengere ecologische restricties te moeten naleven. Maar het werpt wel gewicht in de schaal. Jullie staan in het krijt. Ik heb een voorstel om dat goed te maken. Jij, Hendrik, gaat voorzitter worden van de nieuw op te richten Vakbond van Ondernemingen, een stuurgroep die economische activiteiten, mobiliteit en ecologie in de voormalige Benelux gaat coördineren en reguleren. Iets heel progressiefs. Groen geïnspireerde planeconomie. Quota bepalen van wat we gaan produceren. Waar we het gaan produceren. Hoe we het gaan produceren. Hoeveel fijnstof we gaan toelaten. Wie we nog met de auto laten rijden. Hoe we het openbaar vervoer herorganiseren. Hoeveel een fiets mag kosten, dat soort zaken. Eén vergadering per maand. Presentiegeld. Reisjes met

onkostenvergoeding naar congressen in andere Russisch-Europese regio's. Samen maken we de wereld beter. Constance, jou vraag ik om het gezicht te worden van een mediacampagne die propaganda maakt voor de Schäfertest. Jij bent de ideale persoon daarvoor, zwart, welbespraakt, populair vanwege je inzet voor de ontheemden, en al bekend van op televisie.

constance Read my lips. No.

petterson Denk er een nachtje over na.

constance Nee.

hendrik Wat mij betreft, Petter, ik weet niet of het wel zo verstandig is om mij voorzitter te maken van een Vakbond van Ondernemingen. In feite ben ik op het vlak van ondernemingen maar een kakelende kip op wandel in een bos.

petterson Dat is geen bezwaar, juist integendeel. Het zorgt voor een frisse kijk.

constance Nee en nog eens nee, mijn man wordt geen voorzitter van jouw nepvakbond.

petterson Ook goed, we vinden wel iemand anders.

20.

Hendrik

hendrik Een dag of tien na dit gesprek worden onze gasten met vier autobussen en enig machtsvertoon opgehaald voor de Schäfertest. Die vindt plaats in een loods buiten de stad, duurt een hele voormiddag en houdt ook een gratis medisch onderzoek in. De test is heel gemakkelijk. Als je kunt lezen, schrijven en tellen is het al half voor de bakker. Naargelang de uitslag van de test zullen jullie naar dit asiel kunnen terugkeren of ergens anders heengebracht worden. Waar dan, vraagt Constance. Dat mogen we niet zeggen, zegt de agent. In een opwelling gaat Constance met uitgespreide armen voor de eerste bus staan. De agent maant haar met een por van zijn gummiknuppel aan daar op te krassen. Nadat Constance geprobeerd heeft de agent te bijten voert de politie haar af met een plastic spanriem om haar ellebogen en een zak over haar hoofd. Als de laatste bus vertrokken is, sluit ik de poort met de

grendel. Ik loop ons pakhuis in. De rook van de gietijzeren houtskoolvuurtjes is nog niet helemaal opgetrokken. Doorheen de boogramen valt het zonlicht in banen op de met graffiti bedekte bakstenen muren. De gasten hebben een stort achtergelaten. Als schapen zijn ze naar buiten gedreven en aan boord van de bussen geleid. Hoe is het mogelijk dat iemand alle denkbare gevaren trotserend de halve wereld oversteekt en dan op het eind toch nog met open ogen in de val loopt? Had ik hen moeten waarschuwen? Ik denk het niet. Ze zouden me waarschijnlijk niet geloofd hebben of ze zouden me niet unaniem geloofd hebben, er zou discussie ontstaan zijn en aan het einde van het liedje zouden ze toch op die bussen beland zijn. En eigenlijk maak ik me ook geen zorgen over hen. Ik geloof Petterson. Ze zullen naar het oosten gaan om daar te werken. En werk zoeken, dat is om te beginnen toch waar ze voor gekomen zijn? Alleen is er hier voor hen geen werk te vinden. En daar wel, want daar is alles kapot. En de Russen hebben hun lessen op de harde manier geleerd onder het communisme. Onze gasten gaan met comfortabel het vliegtuig naar ginder, niet in beestenwagens. Ze zullen vast wel niet zo

slecht behandeld worden dat ze niet meer kunnen werken. Het zal in het begin misschien niet zo'n leuk leventje voor hen zijn als hier in het pakhuis, dat wel. Maar hier in België zouden ze nog generaties lang de gebeneficieerden geweest zijn. Ginder krijgen ze de kans om fier en vrij een eigen samenleving opbouwen. Constance en ik hebben voor hen gedaan wat we konden. Onze taak zit erop. We zullen een nieuwe bestemming voor ons pakhuis moeten vinden. Een museum. Een clublokaal. Een repetitieruimte. De prijs is hoog. Constance zit nu op het politiebureau. Om wat haar aangerekend kan worden, in een opwelling enkele ogenblikken voor die stomme bussen gaan staan, lijkt het ondenkbaar dat ze haar daar lange tijd zullen vasthouden. Maar ben ik wel zeker van wat ik nu zeg? Verzet tegen de overheid wordt vandaag de dag, nu de Russen hier zijn, misschien niet meer zo licht opgevat als vroeger. *raapt een notitieboekje op, leest voor* How are you – hoe makt u het. I want to work for you – ik wil vor u wirken. Five euro an hour – five euro pet uur. One – een. Two – twee. Three – drie. Four – veer. Easy – gemekelk. *gooit het boekje weg* Wat stom. Ik weet al wat ik ga doen. Ik ga de tafels, de stoelen en de veldbedden

op elkaar stapelen, de houtskoolvuurtjes op een hoop gooien voor het oud ijzer, de zelfgemaakte tenten en de van balken en latten opgebouwde tussenschotten afbreken en naar één kant slepen, de achtergelaten kleren in een berg verzamelen, een kartonnen doos vullen met brillen, haarkammen, spiegeltjes, juwelen, nagelschaartjes, scheermesjes, tandenborstels en de vloer vegen met de brede bezem. Maar eerst de politie bellen.

Hij tikt het nummer van de politie in op zijn telefoon en luistert een tijdje naar een elektronische versie van Für Elise.

stem Hoofdstedelijke politie, goedemiddag, met Sonja.

Hij verbreekt meteen de verbinding.

hendrik Wat ik ook zou gevraagd hebben, Sonja zou me alleen maar standaardantwoorden gegeven hebben. Ik weet niet eens naar welk politiebureau ze Constance gebracht hadden. Op dit moment kan ik niets voor haar doen. Nee, het beste voor ons allebei is dat ik hier blijf wachten op een telefoontje van haar. Ze heeft recht op één telefoontje. Of is dat iets uit de film?

21.

Hendrik

hendrik Hallo? Is daar ergens nog iemand? *schijnt met zijn telefoon* Een rat. Dat stelt me gerust en tegelijk, hoe is het mogelijk dat ik opeens liever een rat in mijn huis zie dan een ontheemde, zoals Petterson hen noemt? En Constance laat maar niets van zich horen. Toch maak ik me niet echt zorgen. Ik zou dat misschien beter wel doen. Het loopt wel los, is de redenering. Het is niet alsof ze spoorloos verdwenen is. Waarschijnlijk houden ze haar op het politiebureau een tijdje vast om haar mores te leren zodat ze in het vervolg wel uitkijkt alvorens de politie nog een keer te hinderen bij haar werk. Het avondeten sla ik over. Ik wacht tot middernacht voordat ik naar bed ga. Tegen dan zal ze al wel gebeld hebben. Niet douchen, want als de telefoon gaat terwijl ik net onder de douche sta. De telefoon altijd in mijn buurt houden. Voor het eerst sinds de dag dat we elkaar ontmoet hebben, zal ik zonder Constance slapen.

poetst zijn tanden Wat als ze morgen niet thuis komt? Dan zit er maar één ding op. Petterson opzoeken. Voor alle zekerheid ga ik daarmee wachten tot na de middag. Misschien laten ze haar aan het eind van de middag los. Dan zal ze ongeveer vierentwintig uur in hechtenis zijn geweest, dus dat klopt. Ze hebben niet het recht om haar langer dan vierentwintig uur vast te houden zonder dat ze in verdenking gesteld wordt. Of is dat nu achtenveertig uur? *zoekt het op* Het is achtenveertig uur. Dat vind ik veel. Mijn internetverbinding is trager geworden. Internetsnelheid meten. Niets aan de hand. En toch moet ik langer dan gewoonlijk wachten voordat ik ergens binnen raak.

22.

Hendrik

hendrik Een soep van stilte, een stilte die niet totaal is maar juist daardoor in zekere zin nog stiller. Geluiden van buitenaf vinden hierbinnen een zwakke weergalm, voorbijrijdende auto's, een politiesirene, het riedeltje van een ijsjesverkoper. Ons pakhuis lijkt opnieuw een lege kerk. Het is tien uur in de voormiddag.

Ik schaam me omdat ik zo lang en zo goed heb geslapen zonder Constance.

Ik ga me de rest van de ochtend mentaal voorbereiden op een eventueel gesprek met Petterson. Toch stom van ons dat we niet op zijn voorstel ingegaan zijn. We hadden op rozen kunnen zitten. Ik moet oppassen dat ik hem nu niet de keel ga uithangen. Hem zeker niet laten merken dat ik denk dat hij iets te maken heeft met de arrestatie van Constance. En trouwens, dat heeft hij ook niet, hij had toch niet kunnen weten dat ze zich

in een opwelling voor die bus zou gooien? Moedertje Rusland heeft het grootste offer gebracht. We hebben wat al te lamlendig geknikt toen hij dat zei, helemaal niet van harte. Terwijl hij in zekere zin toch wel gelijk heeft. Als Rusland zijn eigen bevolking niet had opgeofferd, zaten we nu met de Ture. Wie weet wat de Ture hier aangericht zouden hebben. Van twee kwaden het minste. We hadden op zijn minst wat overtuigder ja kunnen knikken. Dat had hem milder gestemd.

Dit geeft me te denken waarover ik het met Petterson moet hebben om niet meteen met de deur in huis te vallen over Constance. Het zal wel geen zin hebben om te melden dat ik alsnog dat voorstel aanvaard om voorzitter van die Vakbond van Ondernemingen te worden. Daar zou ik hem waarschijnlijk alleen maar mee ergeren. Dat zet ik beter uit mijn hoofd.

In feite heb ik Petterson al twee keer een pad in de korf gelegd, de eerste keer met dat certificaat, en de tweede keer toen ik dat baantje weigerde. Natuurlijk heeft hij de hand in de arrestatie van Constance. Hij rekende er gewoon op dat ze iets doms zou doen. Ergens is dat ook te begrijpen. Dit is zijn revanche. Via Constance probeert hij mij te treffen. Er zit maar één ding op.

Ik moet me onderwerpen.

Ik moet absoluut Pettersons vertrouwen terugwinnen. Ik zal de grootsheid van Ruslands opofferingen ter sprake brengen. En hoe ridderlijk Rusland het gevallen Europa op gelijke voet behandelt. Ik zal verwijzen naar Genghis Khan en de constructieve manier waarop deze veroveraar is omgegaan met de rijken die hem in handen gevallen zijn.

Alexander de Grote. Het kan zeker ook geen kwaad om het even in algemene termen met hem over de toekomst van Europa te hebben. Er zijn redenen om zich optimistisch te tonen. Iedereen die eerlijk met zichzelf is, moet toch toegeven dat hij of zij een zucht van opluchting slaakt nu aan allerlei secundaire tekenen –

het thema van de nieuwe dageraad dat je overal in de federale overheidscommunicatie ziet opduiken, de meer relaxte berichtgeving in de media, reclamespotjes voor de Schäfertest die steeds vaker te zien zijn op sociale media (ze gebruiken een zwarte voetballer in plaats van Constance) – duidelijk wordt dat het probleem van de Ture van de baan is en de handen uit de

mouwen moeten gestoken worden voor de constructie van een betere wereld. Dus helemaal geslijm zou dat niet zijn.

23.

In de Lambermont.

Hendrik, Petterson, Veronique, dame, man

dame U wilt mijnheer Petterson spreken?

hendrik Graag.

dame Uw naam?

hendrik Hendrik Boender.

dame Identiteitskaart?

hendrik Alstublieft.

dame Hij is niet meer geldig.

hendrik Ik weet het. Ik ga hem zonder dralen vervangen. Maar

ik had geen goede pasfoto's meer in huis. Sorry.

dame *in microfoon* Boender, Hendrik.

Er begint een lichtje te knipperen.

Eerste verdieping. Wachten in de gang.

Hendrik gaat op een stoel zitten wachten.

hendrik Ik moet hier weg. Dit is te voorbarig. Ik wacht beter tot die reglementaire achtenveertig uur voorbij zijn. Maar anderzijds, het vooruitzicht dat Constance nog een nacht in de cel moet doorbrengen, is ondraaglijk. Als ik nu niets onderneem word ik gek, zelfs al kom ik daardoor tegenover Petterson in een zwakke onderhandelingspositie terecht. Het zal wel loslopen. Hij vindt me sympathiek. Die vijfhonderd euro was een belediging. Ik zal hem discreet vragen met hoeveel geld ik hem een plezier kon doen, een écht bedrag. Per slot van rekening doet hij dit toch ook maar voor het geld. *een man op*
Weet u waar het kantoor van de heer Petterson is?

De man wijst. Hendrik klopt aan.

petterson Kom erin. Ah, Hendrik, wat kan ik voor je doen?

hendrik Ik heb eens nagedacht over je voorstel, Petter.

petterson Over mijn voorstel?

hendrik Het voorzitterschap van de Vakbond van Ondernemingen.

petterson We hebben al iemand.

hendrik Dat is jammer. Ik had niet begrepen dat competentie in feite geen rol speelde.

Zoals je zei, ik zou een frisse wind kunnen geweest zijn.

petterson Het spijt me, ik had graag met je samengewerkt. Een frisse wind.

hendrik Nu ja, ik kom me in ieder geval ter beschikking stellen.

petterson Ter beschikking?

hendrik Voor het werk aan de toekomst. Ik geloof in de toekomst. De Russisch-Europese Federatie. Vooruitgekeken en niet getreurd over een verleden dat misschien niet eens te betreuren valt. Handen uit de mouwen. Heropbouwen.

Moedertje Rusland.

petterson Dit waardeer ik, Hendrik. Alleen al het feit dat je me uit eigen beweging bent komen opzoeken, spreekt in je voordeel. Je stelt je dus ter beschikking van de Russisch-Europese Federatie. Heel goed. Mijn dank, namens de REF. Ik zou je willen vragen, oefen nog even geduld. We vinden wel iets passends voor je. Hoe gaat het met Constance?

hendrik Constance is gearresteerd.

petterson Gearresteerd? Wat zeg je me nu? Door wie?

Waarom?

hendrik Door de politie. Omdat ze zich verzette tegen het oppakken van onze ontheemden.

petterson Ik snap het. En nu kom jij kijken of ik iets voor je kan doen. Kop op, man. Aan de slag. Laten we om te beginnen maar eens uitzoeken waar ze haar naartoe gebracht hebben.

kijkt enkele ogenblikken op zijn scherm Ah, hier heb ik het al.

De locatie kan ik je niet vertellen, die is geheim. Maar ik stuur nu meteen een mailtje.

Petterson tikt en verzendt een korte mail.

Zo, dat is dan in kannen en kruiken.

hendrik Ah.

petterson Het is in orde.

hendrik Wordt ze nu vrijgelaten?

petterson Als het van mij afhangt, wel.

hendrik Bedankt. Ik weet niet wat te zeggen. Ik waardeer dit ongelooflijk.

petterson Geen dank.

hendrik En als het niet van jou afhangt?

petterson Wees gerust. Maar er is wel een ander, veel ernstiger probleem.

hendrik O ja?

Petterson kijkt opnieuw een tijdje op zijn scherm. Hendrik staat te trappelen.

Wat voor een probleem, mijnheer Petterson?

petterson Petter.

hendrik Petter.

petterson Ze heeft de test afgelegd.

hendrik De test?

petterson De Schäfer-test.

hendrik Die hoefde ze toch niet af te leggen?

petterson Ze heeft hem vrijwillig afgelegd. De resultaten zijn niet goed. Kijk maar even mee.

Petterson draait het scherm van zijn laptop naar Hendrik toe.

Kijk dit. Dit kan veel beter. En hier. Beneden alles. Dit kun je niet meer goed noemen, of toch? Geef toe.

hendrik Dit is inderdaad niet goed.

petterson Het ziet ernaar uit dat ze expres niet de juiste antwoorden gegeven heeft.

hendrik Dat zou typisch iets voor haar zijn.

petterson Over enkele dagen zal ze per brief op de hoogte gebracht worden.

hendrik Op de hoogte waarvan?

petterson Van welke woonplaats haar door het systeem is toegewezen. Maar ik kan het je nu al vertellen. Het is Bakoe.

hendrik Bakoe?

petterson Bakoe, Azerbaidjan.

Hendrik slaat in wanhoop handen voor zijn gezicht.

Bakoe valt wel mee, eenmaal je gewend bent aan het klimaat.

hendrik Krijgt ze geen herkansing?

petterson Nee.

hendrik Die test is bedrog.

petterson Mag ik je een goede raad geven, Hendrik? Ga naar huis. Steek je nek niet uit.

Ik zal zien wat ik kan doen voor Constance. Ben je bereid om een document te ondertekenen waarin je belooft van nu af aan persoonlijk in te staan voor haar gedrag?

hendrik Maar natuurlijk.

Petterson drukt op een knop. Veronique op.

petterson Wil je mijnheer Boender hier een formulier voor
echtelijke aansprakelijkheid laten ondertekenen, Veronique?
Dat zit in de file d266.

veronique Okee, d266.

petterson Dan moet ik nu afscheid van je nemen, we zien
elkaar nog wel.

hendrik Bedankt, bedankt en nogmaals tot ziens, Petter!

veronique Volgt u me, alstublieft. Ga zitten. Naam?

hendrik Hendrik Boender. We kennen elkaar toch? U heeft nog
aan het loket voor bouwvergunningen gewerkt.

veronique Boender je achternaam?

hendrik Ja.

veronique Boender, Hendrik. Beroep?

hendrik Eigenaar.

veronique Wat eigen je, Hendrik?

hendrik Een firma die kranen en graafmachines verhuurt.

veronique *tikt* Ka-pi-ta-list.

hendrik Is dat soms verboden?

veronique Dat is helemaal niet verboden, het is
voorbijgestreefd.

Ze print het document uit.

Pak maar mee. Herlees het op je gemak en als je het ermee eens bent, hier je krabbel zetten.

Hendrik zet zonder te lezen zijn handtekening.

hendrik Hier heeft u het terug.

veronique Alsjeblieft, nee. Hiermee moet je naar de Pacheco-
building gaan voor een stempel. Ik kan je hier geen stempels
geven.

En daarna, als je de stempel hebt, lever je het document af op
het politiebureau van de Kolenmarkt. Daar zullen ze een dossier
over je openen.

hendrik Een dossier?

veronique Voor zover ze er nog geen hebben. Dit komt in je
dossier.

24.

Pachecogebouw.

Hendrik, anderen

hendrik Ik vraag me nu af of het wel verstandig is om een dossier over me te laten openen. Ze zullen vast al een dossier hebben over Constance. Nu ook een over mij. Over allebei heeft de politie een dossier. Met zulke mensen wil je niet geassocieerd worden. Ik zit hier nog de hele dag. Aan dit tempo is Constance allang weer thuis voordat ik hier nog maar halverwege de wachtrij ben. En dat voor één stempel. Hoe groot is de kans dat ze haar laten gaan zonder dat ik die verklaring van echtelijke aansprakelijkheid heb afgelegd? Heel groot. Maar helaas bestaat ook de mogelijkheid dat die ellendige Veronique het politiebureau van de Kolenmarkt ervan op de hoogte brengt dat ik naar hen op weg ben met een reeds ondertekend formulier. Stel je voor dat ze daar wachten om

Constance in vrijheid te stellen totdat ik het bij hen heb binnengebracht en ze een dossier over me hebben geopend. Achteraf bekeken is het niet zo verstandig van me geweest om erin toe te stemmen dat formulier te ondertekenen. Ik had tegen Petterson moeten zeggen: wat Constance doet, is haar zaak, daar heb ik me niet mee te bemoeien. Maar dan had ik natuurlijk het risico gelopen dat Petterson zelf stokken in de wielen zou gaan steken als het op haar vrijlating aankwam. Nu ja, gedane zaken nemen geen keer. Ik heb dat formulier nu eenmaal ondertekend.

Maar anderzijds, handtekening of niet, zonder stempel is het vast en zeker niet geldig. Waarschijnlijk zullen ze het hier ook registreren, waar dient anders die stempel voor? Dus in feite, zolang het ondertekende formulier niet geregistreerd is, kan ik het gewoon verscheuren en naar huis gaan en is het alsof ik niets ondertekend heb. Hoewel, dat kreng van een Veronique kan natuurlijk wel getuigen dat ze gezien heeft dat ik het ondertekend heb.

Het zou haar woord tegen het mijne zijn. Het is stom van me geweest om het daar ter plekke voor haar ogen te ondertekenen.

Ik had beter haar raad niet in de wind geslagen en even de tijd genomen om na te denken. En wat een blunder is het ook geweest om te zeggen dat ik eigenaar van een bedrijf was.

Grootspraak.

Dat zoiets niet in goede aarde zou vallen, had ik kunnen voorzien. Het communisme is nog lang niet dood. Waarom anders schilderen ze nog steeds van die rode sterren op de vleugels van hun straaljagers? Die zijn een waarschuwing die ik had moeten herkennen. Mensen die iets in het schild voeren geven hun ware bedoelingen wel vaker op een of andere manier bloot via de symbolen die ze kiezen. Alleen moet je scherpzinnig genoeg zijn om dat op te merken. Is het niet ironisch? Als toneelschrijver weet je dit soort dingen en op het moment dat ze in het werkelijke leven van pas komen, vergeet je ze. Ik had beter een bescheidener bezigheid opgegeven. Zeker niet dat ik toneelschrijver ben. Iedereen weet wat er met zulke mensen gebeurde onder het communisme. Monddood gemaakt, gedwongen om ondergronds te gaan, gevangen en verbannen naar het platteland, ellendige baantjes in kolenmijnen. Denk maar aan Havel. Nee, ik ben bediende in

een broodjeszaak. Of ik ben leraar Nederlands in een privéschool. Dat zullen ze niet controleren en Veronique zou me vergeten zijn van zodra ik de deur uit was.

Ik heb een idee. Ik ga doen alsof ik even naar buiten ga om een sigaret te roken, en dan gauw naar huis fietsen om te kijken of Constance er nog niet is. Het ticket met het volgnummer houd ik bij me, zodat ik eventueel nog kan terugkeren zonder mijn plek in de wachtrij verloren te hebben.

25.

In het pakhuis.

Hendrik

hendrik Constance? Nee. Geen mails. Geen boodschappen. Mijn internetverbinding is alweer trager geworden. Bakoe. Bakoe, ‘de stad der winden’, gesticht in zesduizend voor Christus, sinds mensenheugenis een van de etappesteden van de zijderoute. Hier haalden de Grieken de nafta die ze nodig hadden voor het Griekse vuur, dat Byzantium in de zevende en achtste eeuw gered heeft van verovering door de Islam. De middeleeuwse stadsmuren en het Shirvanshahpaleis waren Unesco werelderfgoed. Moderne olie-exploitatie sinds het einde van de negentiende eeuw. Uit die tijd stamde het stadscentrum met zijn vele klassieke en jugendstilpanden. Tot voor kort een dynamisch groeiende en zich voorspoedig ontwikkelende stad, is Bakoe vandaag een woestenij waar de wind door de ruines

giert. Van de twee miljoen inwoners blijven er na de doortocht van de Ture en de grote epidemieën naar schatting nog twintigduizend over, die hongerig en in totale wetteloosheid rondzwerven en leven van wat ze kunnen vinden. Fuck. Als Constance werkelijk naar Bakoe verbannen wordt, dan moeten we hier onmiddellijk weg. De plaat poetsen naar een plek waar de Russen niet zitten, het Verenigd Koninkrijk, of Ierland. Daarvoor hebben we contant geld nodig. Maar goed dat ik naar die tip van Dubois heb geluisterd. In de stortbak van de wc zit een in huishoudfolie gewikkeld pak cash, ik weet niet precies meer hoeveel, een paar honderdduizend euro. Maar de waarde van de euro is aan het dalen. En een dozijn rollen met gouden napoleons, relatief kleine goudstukjes die je desnoods nog als direct betaalmiddel kunt gebruiken.

Ik had er veel meer moeten kopen. We zullen in hotels moeten leven. Daar is veel geld voor nodig. Ik moet meteen naar de bank. Maar bij nader inzien, als ik op dit moment, nu Constance in de bak zit, te veel ineens afhaal, zal dat opvallen. De bank zal het doorgeven. De Russen zullen denken dat we willen vluchten. Ik moet dus klaar staan om van zodra ze Constance

hebben vrijgelaten zoveel mogelijk geld af te halen. Daarna moeten we er onmiddellijk vandoor. We hebben nog geen nieuwe paspoorten van de REF, alleen oude van de Europese Unie. Ook dat is een probleem. Gelukkig had de oude Tréfois een bootje, de Constance, dat nog in de haven van Oostende moet liggen. Daarmee kunnen we hopelijk ongemerkt de Noordzee oversteken.

Mijn oren gloeien van schaamte als ik me de scène van vanmiddag tussen mij en Petterson voor de geest haal. Wat ben ik diep gezonken. Ik ben voor Petterson door het stof gekropen. Petterson heeft op alle fronten getriomfeerd en het ergste is nog dat hij daar zelfs geen moeite voor heeft moeten doen. Hij keek gewoon toe hoe ik spartelde en steeds dieper wegzakte in de beerput van mijn zelfverachting. Wat zal hij in zijn vuistje gelachen hebben. Ha, de ploert zal zijn lol niet opgekund hebben.

Maar nu ik de zaken op een rijtje zet, begin ik opeens in te zien dat Petterson me juist heeft willen helpen. Waarom anders heeft hij me nu al gewaarschuwd dat Constance naar Bakoe moet terwijl hij er ook klaar en duidelijk de nadruk op heeft gelegd

dat de brief van de overheid, waarin haar bestemming officieel zal worden medegedeeld, nog enkele dagen op zich zal laten wachten? Dat was om ons de tijd te geven om de benen te nemen. Schäfertest afgelegd of niet, Petterson heeft me het venster aangewezen waardoor we kunnen ontsnappen. Ik kan rustig afwachten tot Constance vrijkomt, mijn geld van de bank halen en samen met haar er vandoor gaan. Ik moet Petterson eeuwig dankbaar zijn. Petterson heeft me opnieuw een gunst bewezen. En het allerbeschamendste is, dat ik dat niet eens begrepen heb. Tenzij natuurlijk Petterson mij puur uit leedvermaak het verbanningsoord van Constance heeft onthuld, omdat hij heel goed weet dat er voor ons toch geen ontkomen meer aan is.

Ik word er doodmoe van. De tweede avond zonder Constance. Vreemd genoeg ontwaar ik nu in mezelf, als een van die gedrochtelijke vissen die rondzwemmen in het eeuwige duister op de bodem van de Marianentrog en dan plotseling opduiken in de schijnwerper van je duikboot, de hoop dat ze vanavond toch maar niet meer thuiskomt. Ik heb behoefte om alleen te zijn, in mijn eentje de vernederingen van de dag te verwerken.

Nee, ik wil vandaag geen mens meer zien. Ook niet Constance. Natuurlijk, als ze thuiskwam zou ik dolgelukkig zijn. Maar ze mag van mij ook wel nog een nachtje wegblijven. Zo verschrikkelijk kan een extra nachtje in de cel nu ook weer niet zijn.

Natuurlijk word ik onmiddellijk overweldigd door wroeging over deze gedachte. Maar het is toch ook weer onzin om te geloven dat Constance nu werkelijk, doordat ik dit heb gedacht, een nacht langer in de gevangenis zal moeten blijven. Niettemin voel ik me er schuldig over. Alsjeblieft, laat de deur opengaan en zij is het. Laat ons in elkaars armen liggen en deze nachtmerrie vergeten. Maar ik ben alleen. Het pakhuis is leeg en donker en zo goed als stil. Nu ik over de loggia naar onze slaapkamer loop, hoor ik beneden geritsel. Ik weet al dat het de ratten zijn. Die zal ik morgen door een firma laten verdelgen.

26.

Hendrik, Agent 1, Agent 2

hendrik Ik schiet wakker in het midden van de nacht en voor het eerst in mijn leven heb ik een erectie uit pure angst. Een tot nu toe ongekende, primitieve oerangst tracht zich langs mijn zaadbuis een weg naar buiten te banen.

Hij begint zich af te trekken, maar houdt daar na enkele ogenblikken mee op.

Me aftrekken maakt mijn angst alleen nog groter. We zijn verloren, Constance en ik. Hoe dom van haar is het niet geweest om zich tegen de deportatieplannen van de Russen te verzetten. Petterson had alweer gelijk. Zoals het er in het pakhuis aan toe ging, kon het ook niet blijven duren. We hadden geen idee van waar we mee bezig waren. We improviseerden. We reikten doekjes voor het bloeden aan. We dweilden met de kraan open. Er moet een oplossing te gronde komen voor de grote aantallen vagebonden die nog steeds door

Europa zwerven. Wie anders kan dat probleem regelen dan de Russen? De Russen zijn toch ook mensen? Bestaat er een mooiere taak voor een ontheemde dan een verwoest land herop te bouwen en er zijn nieuwe heem van te maken?

Er is nog hoop. We moeten ons gewoon voor honderd procent achter Petterson en de harde, maar noodzakelijke aanpak van de Russen scharen, zelfs al zijn we vanuit ons morele buikgevoel het niet met alles eens. Gebruik van macht is soms nodig en nuttig. Buikgevoel is soms verraderlijk. Waarom is Europa toen het nog over zichzelf kon beschikken, zo schuw geweest van een beetje doortastendheid? We hadden onze zaakjes zelf kunnen regelen, als we dat maar hadden gewild. Nu zijn we een kolonie geworden.

Hij gaat door het raam kijken.

Op de stoep aan de overkant van de straat, voor de reling van het kanaal, staat een anonieme personenwagen met twee mannen erin, vast en zeker politie in burgerkleren. Staan ze daar voor mij? Of voor de drugsdealers in de wijk? Nog een positief gevolg van de komst van de Russen is dat je je in de buurt achter het pakhuis niet meer zo onveilig hoeft te voelen.

De boefjes weten dat ze zich gedeisd moeten houden of ze worden opgepakt en gedeporteerd naar een plek waar ze zullen moeten werken.

De deurbel gaat.

agent 1 Hoofdstedelijke politie, goedmorgen.

hendrik Goedemorgen heren.

agent 1 Uw naam is Hendrik Boender?

hendrik Dat klopt.

agent 1 Mogen wij uw identiteitskaart even zien?

agent 2 Of uw paspoort.

hendrik Dat heb ik in mijn jas. Wacht u hier even.

agent 1 Wij willen graag verifiëren of er bij u nog meer personen verblijven die illegaal in het land zijn.

hendrik Die zijn eergisteren allemaal weggehaald.

agent 1 Mogen wij uw woning betreden?

agent 2 Gewoon even binnen een kijkje nemen.

hendrik Liever niet.

agent 1 Mijnheer Boender, we kunnen natuurlijk ook terugkomen met een huiszoekingsbevel en dan bent u met ons vandaag niet meer klaar.

hendrik Alstublieft, komt u binnen.

agent 1 Het is maar een formaliteit. We kijken gewoon wat rond en we zijn weer weg.

agent 2 We nemen even poolshoogte en we verdwijnen als sneeuw voor de zon.

hendrik Maar natuurlijk.

agent 2 Zaten ze hier? Wat een zwijnenstal.

agent 1 Jongens, jongens.

hendrik Ik heb het al een beetje opgeruimd.

Hendrik haalt zijn identiteitskaart uit zijn jasje.

agent 1 *bekijkt het* Mijnheer Boender, we moeten u vragen om mee te komen naar het politiebureau.

hendrik Waarom?

agent 1 Dat vertellen ze u daar wel.

hendrik Maar het is vijf uur in de morgen!

agent 1 Uw id-kaart is niet meer geldig. Kijk, hier staat de vervaldatum.

agent 2 We zijn duidelijk voorbij de vervaldatum.

hendrik Ja, ik herinner me de oproeping. Omdat ik geen recente pasfoto's meer had heb ik het uitgesteld. Ik had dat beter niet gedaan. Het spijt me. Ik was van plan om dat vandaag in orde te brengen.

agent 1 U had hem in februari al moeten vernieuwen.

agent 2 En we zijn april.

hendrik Ik was het vergeten.

agent 2 Nu bent u het opeens vergeten?

agent 1 U houdt zich niet aan de regels. Als iedereen zich aan de regels hield, hadden we de ramp van de Ture niet gehad.

agent 2 Eerst had u de oproep welbewust genegeerd en dan was u hem vergeten. Dat zijn al twee verschillende versies.

agent 1 Twee overtredingen. De wet is gelijk voor iedereen.

hendrik Heren, ik waarschuw u. U weet niet wie ik ben. Ik heb hooggeplaatste vrienden. Zegt de naam Petter Petterson u iets?

agent 2 U doet aan namedropping in de hoop ons te intimideren.

agent 1 Dat nemen we op in ons rapport, en u nemen we mee.

Een vervallen id-kaart is maar een formaliteit. Als er verder niets aan de hand is, kunt u meteen weer naar huis.

agent 2 We doen u geen boeien om. Het is maar een formaliteit

27.

In het politiebureau aan de Kolenmarkt.

Hendrik, Agent 2, vrouw, man, Verspauwen

hendrik Aha, het politiebureau van de Kolenmarkt. Dat ze me hierheen hebben gebracht is misschien geen toeval. Hier had ik gisteren mijn afgestempelde formulier moeten afgeven.

agent 2 Wacht hier tot het uw beurt is.

wachtkamer met mensen

hendrik Er is geen bewaking. De deur staat open op de gang, die rechtstreeks naar de straat leidt. Ze doen me geen boeien om. Ze sluiten me niet op. Dat is een goed teken. Ik word niet beschouwd als een gevangene. Als ik dat wilde, zou ik weg kunnen gaan, maar ik kies ervoor om te doen wat men mij zegt. Dat is het verstandigste. Nu weggaan zou de verdenking op me laden. Bovendien hebben ze mijn id-kaart nog. Gelukkig ben ik niet de enige hier. Wie zijn deze mensen, die op een werkdag

om zes uur in de ochtend in het politiebureau zitten te wachten?

Waarom zit u hier?

vrouw Mijn buurman is een viespeuk. Een exhibitionist. Hij trekt zich af in zijn badkamer terwijl ik het zie vanuit mijn keuken.

In mijn richting. Met oogcontact, kunt u zich voorstellen? Ik heb foto's genomen als bewijs. Kijk hier. Zo'n vent moet toch naar een kamp? Doe iets, politie, doe dan toch eindelijk iets.

hendrik Als ik vragen mag, mevrouw, komt u op dit uur in de ochtend om dit te melden?

De vrouw toont haar convocatie.

vrouw Ik moest wel. Kijk hier staat het uur. Donderdag, zes am.

hendrik Er staat inderdaad, donderdag, zes am. Voor een exhibitionist. Waarschijnlijk handelt de politie de futielere zaken 's ochtends vroeg af, op een moment dat het minder druk is.

Het stelt me opnieuw gerust. Mijn zaak is zeker niet zwaarwichtiger dan die van deze vrouw. En waarom bent u hier, mijnheer?

man Ze waren op zoek naar iemand met een baard.

hendrik En u heeft een baard.

man Ik was juist van plan om hem af te scheren.

hendrik En als u dat gedaan had, zat u hier niet.

man Maar die baard maakt deel uit van mijn persoonlijkheid.

hendrik En toch wou u hem afscheren.

man Hij zou weer aangegroeid zijn.

hendrik De baard groeit aan waar hij geschoren wordt.

man Ik moet de eerste geweest zijn die voorbij het politiebureau kwam. Ik wou de Grote Markt bezoeken, met mijn baard.

hendrik Je houdt het niet voor mogelijk.

En dat noemen ze dan speurwerk.

man Ik zie het somber in, man.

hendrik Ach welnee, wat kunnen ze doen?

Ze voelen je eventjes aan de tand en laten je weer los.

agent 2 Boender, Hendrik. Ga maar naar het kantoor van inspecteur Verspauwen.

hendrik Hoe vind ik het kantoor van inspecteur Verspauwen?

agent 2 Door de gang. Zijn kaartje zit op de deur.

Hendrik klopt aan.

verspauwen Ja!

hendrik Ik moest bij u komen.

verspauwen Neem plaats.

hendrik Dank u.

verspauwen Naam?

hendrik Boender, Hendrik.

verspauwen *tikt in* Boen. Der. Hen. Der. Rik.

hendrik Hendrik.

verspauwen Hen. Der. Rik.

hendrik Hndrk.

Verspauwen klikt een tijdlang met zijn muis, terwijl hij steeds meer zijn wenkbrauwen fronst.

Is er iets niet in orde?

verspauwen Aha.

hendrik Mijn id-kaart is vervallen, ik was vergeten hem te vervangen. Sorry daarvoor.

verspauwen Heeft u het formulier?

hendrik Welk formulier?

verspauwen Uw verklaring echtelijke aansprakelijkheid.

hendrik Mijn verklaring echtelijke aansprakelijkheid. Het zit zo. Ik heb uiteindelijk toch besloten om die verklaring niet af te leggen.

verspauwen Ah. Ik begrijp het. U haalt uw handen af van het vrouwtje, van hoe heet ze? Het is een zwartje...! Constance.

hendrik Helemaal niet.

verspauwen Hendrik en Constance. Kent u Hendrik Conscience? De Leeuw van Vlaanderen? De film van Hugo Claus?

hendrik Het spreekt vanzelf dat ik voor haar insta. Ik dacht niet dat die verklaring veel zoden aan de dijk zou brengen. Alleen administratieve rompslomp.

verspauwen Leerde zijn volk lezen. Hendrik Conscience. De taal is alles, mijnheer Boender, taal is alles.

hendrik Paperasserij. Maar als het echt nodig is, dan bezorgd ik het u alsnog, op de Pacheco afgestempeld en wel.

verspauwen Het is niet meer nodig. Het is zelfs totaal overbodig geworden.

hendrik Oei.

Verspauwen begint weer volop met zijn muis te klikken.

Hoezo, mijnheer Verspauwen, het is niet meer nodig, kunt u daar iets meer over zeggen? Ik maak me dodelijk ongerust.

verspauwen Ik bied u mijn welgemeende excuses aan,

mijnheer Boender, ik heb zo-even een telefoontje gehad van de heer Petterson, uw hoge connectie wiens naam u genoemd hebt bij het eerste contact met mijn agenten, en ik heb van de heer Petterson de opdracht gekregen om me onmiddellijk en beleefd bij u te excuseren en u op staande voet vrij te laten. Bij deze.

hendrik Maar waarom is het niet meer nodig? Ik bedoel, dat formulier?

verspauwen Omdat ook Constance intussen reeds op vrije voeten zou moeten gesteld zijn, mijnheer Boender.

hendrik Ah. Dat is goed nieuws. Dan ga ik maar.

verspauwen Dan gaat u maar. Of nee. Wacht. Hier heeft u uw id-kaart terug.

hendrik Mijn dank, ik ga hem meteen laten vervangen.

verspauwen O, daar is geen haast bij. Met connecties zoals mijnheer Petterson zit u goed. Nogmaals mijn welgemeende excuses.

hendrik Tja, u kon het ook niet weten. Kan ik nu gaan?

verspauwen U kunt gaan. Ik geloof dat we hier voorlopig klaar zijn met u, mijnheer Boender. Maar we zien elkaar zeker terug.

28.

In het pakhuis.

Hendrik, Dubois

hendrik Constance? ...ance. ...ance. Nagalm. Stilte. Als het waar is wat die akelige Verspauwen heeft gezegd, zal ze nu wel gauw thuiskomen. Maar stel nu dat Petterson van gedachte verandert en besluit om haar langer vast te houden of, wat zeker niet uit te sluiten valt, dat Constance zichzelf op het laatste moment opnieuw met een of andere stommiteit aan de galg praat. Naar Bakoe. Zou ik haar achterna reizen naar Bakoe? En wat als dit me onmogelijk gemaakt werd? Niet iedereen kan tegenwoordig zomaar gaan en staan waar hij wil. Ik heb geen geldige papieren meer. En wat als ik haar nooit meer weerzie? Hoeveel tijd zou er verstrijken voordat ik haar verlies heb verwerkt? Zal ik ooit nog een vrouw vinden van wie ik zoveel houd? Ik kan me nauwelijks nog voorstellen hoe mijn leven

was voordat ik Constance ontmoette en ik weet helemaal niet zeker of ik opnieuw zo zou kunnen leven. Het is misschien een beetje voorbarig om me nu al deze vragen te stellen, maar ja, ze komen nu eenmaal in me op. Ik ben zo moe.

Hij valt met zijn hoofd op tafel in slaap, schrikt wakker, checkt smartphone.

Ik mag geen tijd meer verliezen. De bank. *belt* Goedemiddag, mijn naam is Hendrik Boender. Ja. Ik wil graag dat u in de loop van de dag een groot bedrag in contanten voor me klaarlegt.

Een miljoen. Ah? Hoezo? Geblokkeerd? Ook mijn betaalrekening? U mag mij geen contant geld meer verschaffen.

Waarom? Dat zal ik zelf wel het beste weten? Maar ik weet helemaal niks. Zitten de Russen hier achter? Dat weet u ook niet? Of durft u het niet te zeggen? Toch bedankt! Dubois.

Hendrik belt.

dubois Hendrik, de Russen hebben je firma ingepikt. Ik ben ontslagen. Er zit een nieuwe ceo, een Rus. Ze hebben je een mailtje gestuurd om je op de hoogte te brengen.

hendrik Mijn mailbox werkt niet meer.

dubois Tja, echt efficiënt zijn ze niet. Wat een eikels, zeg. Wat ga je nu doen?

hendrik Ik weet het niet. En jij?

dubois Ik ga naar Ierland. Ik heb daar een huisje in de buurt van Cork.

hendrik Heb jij al een REF-paspoort?

dubois Dat sleept maar aan. Ik wacht nu op een geboorteakte uit Parijs. Ze willen het bewijs zien dat ik binnen de Europese Unie geboren ben. Dat is de nieuwe politiek. Wie ben je? Waar ben je geboren? En dan moet ik nog een visum aanvragen. Ik denk dat ik maar zonder papieren ga oversteken.

hendrik Hoe?

dubois Dat moet ik nog uitzoeken.

hendrik We hebben een bootje dat nog ergens in de jachthaven van Oostende moet liggen.

dubois Een bootje van hoe groot?

hendrik Ik denk een meter of acht.

dubois Een zeilboot? Een motorboot?

hendrik Er zit zeker een motor in.

dubois Staat er een mast op?

hendrik Een kleintje.

dubois Kun je ermee varen?

hendrik Neen.

dubois Haha. Ik bedoel, blijft hij drijven?

hendrik Dat hoop ik. Ik ben het nog niet gaan bekijken. Ik ken het alleen van op foto's. Daarop dreef hij.

dubois Weet je wat? We gaan er samen eens naar kijken. Ik kom je over een half uurtje oppikken.

29.

In de auto van Dubois.

Hendrik, Dubois

dubois België. Een beetje te vol gebouwd, maar lang niet mis, dit landje. Hier en daar heb je nog doorkijkjes die je aan Breugel of Rubens doen denken. Rubens heeft ook landschappen geschilderd, wist je dat? Niet alleen naakt vlees. Dat boerderijtje daar is bijvoorbeeld zeker driehonderd jaar oud. Rubens zou het kunnen geschilderd hebben. Alleen jammer dat het zo dicht bij de snelweg staat. Dit is een Tesla. Je hoort niks, alleen rolgeluiden. Gent. Ben je ooit in Gent geweest? Moet je zeker eens doen. Het is altijd Brugge hier, Brugge daar, maar Brugge is zo dood als een pier. Gent leeft. Ze hebben hier drie oude torens op een rij. Het eten is redelijk. Geen toprestaurants, maar het is redelijk. Hedonisme is zeker jouw ding niet?

hendrik Wij leefden van een paar euro's per dag.

dubois Ik veronderstel dat het iets vulgairs heeft, hedonisme.

Waar zit Constance?

hendrik Weg.

dubois Er vandoor met een ander?

hendrik Opgepakt door de Russen.

dubois Oei.

hendrik Ze sturen haar naar Bakoe.

dubois Bakoe?

hendrik Bakoe, Azerbaidjan.

dubois Dat ligt niet naast de deur.

hendrik Een woestenij waar de wind door de ruïnes giert.

dubois Mijn vrouw is gestorven in een auto-ongeluk. Ze heette Leonora. We waren op weg naar Amalfi, de plek waar we elkaar tien jaar tevoren hadden leren kennen. Ik reed in zo'n langneuzig sportwagentje, een Alfa Spider, met open kap, het was zomer. Leonora leunde met haar rechterarm op het portier, ik met mijn linker. Sturen met één hand. Op een bepaald moment verloor ik de controle over het stuur, we raakten van de snelweg af, de berm in, gingen overkop. We werden allebei uit

de auto geslingerd. Ik was even buiten westen maar niet gewond. Leonora's rechterarm was afgerukt. Toen ik weer bijkwam, zag ik haar rondlopen in shock, bezig haar arm te zoeken. Ze vond hem, raapte hem op en klom met die arm in haar hand het talud van de snelweg op. Ze bleef daarboven enkele ogenblikken staan, beschenen door het licht van de ondergaande zon. Ik riep, Leonora. Ik weet niet of ze me hoorde. Opeens liep ze uit beeld, de snelweg op. Er klonk getoeter, gekrijs van remmen, een dreun. Ik zie Leonora nog steeds staan op dat talud, in het rode avondlicht, haar arm in haar hand, in mijn nachtmerries maar ook, nu ik het vertel, voor mijn ogen als in een film. Bespaar me alsjeblieft je medeleven. Je hebt haar niet gekend. Ik was opgelucht dat ik van haar af was. Uit zichzelf zou ze nooit weggegaan zijn. Bernard, mijn zoon, is doodgeschoten bij de aanslag op de Bataclan. We zagen elkaar niet vaak, maar ik had een goede band met hem. Constance is weg. Niets blijft duren. Aan alles komt een eind. Je weet nooit wat de duivel voor je in petto heeft. Jouw kop gaat ook rollen. In jouw plaats zou ik maar maken dat ik hier wegkwam.

30.

In de jachthaven.

Hendrik, Dubois

dubois Geen mis bootje. Helemaal geen mis bootje.

Integendeel, een juweeltje van een kajuitsloep. Bekleed met mahoniehout, het koperwerk wat dof geworden, wat mos op het dek, wat algen op de kiel, maar puik. Zou de motor nog starten?

hendrik Geen idee.

dubois Dat zien we meteen. Heb je de sleutels? Ook binnen alles heel mooi afgewerkt met koper en mahonie. Een groot notenhouten stuurwiel met een gemakkelijke, op een soort hydraulische arm verplaatsbare stoel voor de stuurman. Een tafeltje met vaste zitplaatsen en een met kussens opgevulde zithoek. Voorin twee slaapkamertjes en een douche. Een keukentje met fornuis, spoelbak en koelkast. Wandkasten met keukengerei. Eén, twee, drie, op hoop van zegen. Hopla. Hij

start. De tank is vol. De radar werkt. De radio werkt ook. Het kompas werkt. De gps werkt. Deze boot is een mirakeltje.
hendrik De oude Tréfois heeft haar naar zijn kleindochter vernoemd.

dubois Weet je wat Balthasar Gracián beweerde?

hendrik Nee.

dubois Wie zelf geen boot heeft, moet zorgen dat hij een vriend heeft met een boot.

hendrik De Constance.

dubois We zijn weg. Ik heb altijd alles wat ik nodig heb bij me in de koffer van mijn auto. Maar ik rijd wel eventjes terug naar Brussel om je spullen op te halen en dan zijn we hier over een uurtje of twee weg.

hendrik Je mag haar hebben.

dubois Ga je niet mee?

hendrik Ik wacht op Constance.

dubois Ook goed. Je bent altijd welkom in Cork. Dan vertrek ik nu meteen.

hendrik Okee.

dubois Help me nog eventjes met mijn bagage.

Ze lopen terug naar de auto. Dubois haalt er twee rolkoffers en een schoudertas uit.

Ik wil je toch nog even waarschuwen, Hendrik, voor zover dat nog nodig mocht zijn. Je hebt het zo goed als zeker zelf ook al ingezien. Hoewel, misschien besef je het alleen onbewust, en moet iemand je bij wijze van spreken de schellen van de ogen halen. Laat mij dat dan zijn. Van man tot man, Hendrik, Constance is een lekker stuk, maar ze deugt niet. Dat soort vrouwen houdt van iedereen en van niemand. Blijf niet aan haar plakken. Erop en er als de bliksem weer af, is de regel voor zulke vrouwtjes. Ze gebruikte je, net zoals ze die arme drommels in haar pakhuis gebruikt heeft. Heel Brussel wist dat ze hen dwong om haar te bevredigen. Mensen stelden zich daar vragen bij. Was dit allemaal wel zo ethisch? Kon je dit nog hulpverlening noemen? Het schandaal zou vroeg of laat losgebarsten zijn. Het is waarschijnlijk een godsgeschenk dat je zo gemakkelijk van haar verlost raakt. Nu ja, een godsgeschenk, we geloven niet in God. Een geschenk van de Russen. Misschien helpen deze gedachten om je verlies draaglijker te maken.

Ze hijsen de koffers aan boord.

Naar Dover, jij en ik, en dan de Engelse zuidkust afvaren, van haven tot haven. De oversteek naar het land van de Kelten. Een mooi avontuur. Groene weiden, een natuurstenen huisje.

Chillen, wat afstand nemen, even uitblazen in een vrij land. Vrij internet, een toneelschrijfkamer met open haard en balkenzoldering. Van daaruit kun je altijd nog een campagne opstarten voor Constances terugkeer uit ballingschap, mocht je dat bij nader inzien nog nodig vinden. Weet je zeker dat je niet meekomt?

hendrik Ja. Nee, ik blijf.

dubois Hier heb je de sleutels van mijn auto. Een Tesla. Zo goed als nieuw.

hendrik Bedankt.

dubois Veel geluk, dan maar.

Ze geven elkaar een hand.

31.

In het kantoor van Maria

Constance, Maria, Agent 1, Agent 2

agent 1 Ze snapt. Ze klauwt.

agent 2 Het is een bijtertje.

agent 1 Als je gekalmeerd bent, halen we die zak weg.

constance Ik ben gekalmeerd.

Ze halen de zak van haar hoofd en knippen de plastic strip door die om haar ellebogen zit. Constance maakt een reeks armbewegingen om de bloedsomloop in haar armen op gang te brengen. De agenten lachen.

agent 1 Opgepast 3, 2, 1. De vogeltjesdans noemen we dat.

agent 2 Doen ze bijna allemaal als je ze losknipt.

agent 1 Daar moeten we altijd om lachen.

maria Goeiemorgen, Constance. Ik hoop dat je het niet te benauwd hebt gehad onder die zak.

constance Ik werd er geil van, mens. Hij stinkt naar de adem en het zweet van degenen die er voor me in hebben gezeten. En door die riem om mijn ellebogen moest ik mijn tieten in de auto de hele tijd naar voren steken met uw klabakken links en rechts van me. Bij elke bocht liet ik me tegen hen aan vallen. Waar bleven de vrijpostigheden? Naar een tiet grabbelen, hand onder de elastiek van mijn legging, kunnen jullie dat nog? Jullie hadden mij nu eenmaal te pakken en dan weet je als vrouw wel wat er op het menu staat. Hier is mijn kut, sukkel. Ondergoed vormt geen obstakel, ik heb er geen aan. Ik pers mijn knieën tegen hun dijen, niets. Ik was zelfs op hun schoot gekropen.

maria Waarom hebben jullie in de auto op weg naar hier niet even deze vrouw haar kut betast?

agent 1 We hebben er niet aan gedacht.

agent 2 We vonden het vies.

constance Dit is geen pis, meneertje, dit is kutsap.

maria Constance, mijn naam is Maria. Ik ben er om je te helpen in alles en om samen met je naar een oplossing te zoeken voor je problemen.

constance Ik heb geen problemen. Jouw moeder heeft problemen.

maria Maak alsjeblieft je zakken leeg en leg alles maar op mijn bureau hier, dan stel ik even een inventarisje op.

constance Ik heb niets in mijn zakken.

maria Trek je kleren uit tot op je ondergoed. Je krijgt ze ontsmet en schoongemaakt terug als je hier weggaat. In afwachting draag je zo'n pyjama. Je ondergoed moet je hier zelf wassen, aan de kraan. Als je ongesteld wordt, krijg je een maandverband dat je ook zelf moet uitwassen.

constance Ben je doof misschien? Ik heb hier niets onder aan.

maria *tegen agenten* Ga maar, Constance en ik kunnen het wel met elkaar vinden. *agenten af* Constance, ik ga me omdraaien en je de tijd geven om je pyjama aan te trekken.

constance Hoeft niet. Ik ben toch uw gevangene?

maria In de doos, alsjeblieft. Mooi, Constance.

constance Gaat u mij niet afspuiten met de brandspuit en mijn lichaamsholtes visiteren?

maria Nee, Constance, we zijn hier niet in Hete Poesjes achter Tralies of in Camp Clito. Zo gek wordt het hier nu ook weer

niet. Ga alsjeblieft zitten, Constance. *kijkt op scherm* Even geduld, Constance.

constance Ik wil hier weg.

maria Je bent hier nog niet weg.

constance Wanneer ben ik hier weg?

maria Als ik het wist, zou ik het je zeggen.

constance Is dit een gevangenis?

maria Hier zitten geen gevangenen, Constance, hier zitten mensen die gestrand zijn in hun leven en een duwtje in de goede richting nodig hebben. Dit is een observatiehuis. Hier proberen we samen te ontdekken wat je talenten zijn en hoe je die het beste kunt benutten.

constance Ik ben niet gestrand in mijn leven.

maria Maak je geen zorgen. Doe vooral gewoon. In de meeste gevallen komt het naderhand prima in orde.

constance Ik wil graag mijn man bellen.

Maria schuift een telefoon over het bureau naar haar toe.

Constance vormt Hendriks nummer, luistert en sluit de telefoon weer af.

maria Van gedachte veranderd?

constance De lijn was bezet.

maria Ik durf te wedden dat Hendrik Boender zelf aan het rondbellen is om te weten te komen waar je zit. Probeer het later nog eens, als hij het moe geworden is. Ben je vegetariër, heb je dieetvoorschriften? Neem je medicatie?

constance Neen.

maria Gebruik je voorbehoedsmiddelen?

constance Ik ben gesteriliseerd.

maria Zijn er plekken op je lichaam waar je liever niet hebt dat ons personeel je aanraakt?

constance Neen.

maria Dan zijn we bijna rond. Je gaat in kamer 14, een vierpersoonskamer met een lerares, een journaliste en een gewone huisvrouw zonder beroep, zoals jij. Je zal zien, het zijn boeiende mensen. Spreek vrijuit, overal hangen camera's en microfoons. Hier stellen wij de vragen niet. Hier ondervragen jullie elkaar. Zeg iedereen zo veel mogelijk wat je denkt en blijf vooral praten. We nemen alles op. We beluisteren alles. Hoe minder je spreekt, hoe langer je verblijf hier riskeert te duren. Anderzijds, het eten is hier niet slecht. Nog één ding. Zou je

willen overwegen om de Schäfertest af te leggen? Je bent daar helemaal niet toe verplicht. Maar het kan eventueel wel in je voordeel spelen. De test duurt maar tien minuutjes.

constance Okee.

Maria draait haar laptop naar Constance toe. Constance vult in.

maria Constance, het is wel van belang dat je de test zo eerlijk mogelijk invult. Lees goed de vragen, denk goed na. Duid niets aan dat niet klopt. Anders vul je beter niets in.

constance Jaja.

32.

In cel 14.

Constance, Ilse, Sofie, Yolanda

constance Ik ben Constance.

yolanda Maar ik ken jou toch van op televisie?

sofie Ben jij niet die vrouw van dat pakhuislogement in
Molenbeek?

constance Ja, dat ben ik.

yolanda Hortense.

constance Constance.

ilse Mooi werk, respect, ik bewonder je.

sofie Welkom in cel 14.

constance Waar is mijn brits?

sofie Nieuwkomers krijgen normaal gesproken altijd het bed bij
de wc.

constance Geen probleem.

yolanda Maak je geen zorgen, Hortense. Ik ben hier bijna weg.

En als ik weg ben, kun je mijn plek nemen.

constance Het is Constance.

sofie Welkom in cel 14.

yolanda Welkom in cel 14.

Constance hyperventileert. Ze moet overgeven. De anderen ondersteunen haar.

ilse Ja, dat kennen we. Dat hebben we allemaal gehad, de eerste dag.

yolanda De eerste dag is het ergste. Daarna gaat het dag na dag beter, je zal zien.

sofie Je schikt je naar de nieuwe feitelijkheid.

ilse Tijd krijgt een andere dimensie. Ruimte krijgt een andere dimensie. We zitten hier in een soort kelder. Als de zon schijnt, kun je doorheen het matglas daarboven de benen van de voorbijgangers zien. Je hoort de voetstappen van vrouwen met hoge hakken. Het moet daar een winkelstraat of zoiets zijn. Soms hoor je een hele kudde van die trutten tegelijk voorbijkomen, om gek van te worden. Ze lopen daar te shoppen, weet je wel? Fuck.

constance Ik denk niet dat ze me langer dan een paar dagen kunnen vasthouden.

sofie Ze doen wat ze willen.

ilse Niemand weet wat de spelregels zijn.

sofie Wat heb jij op je kerfstok, Constance, dat je hier terecht komt?

constance Ik ben voor de bussen gaan staan toen ze het volk uit mijn pakhuis deporteerden.

yolanda Dat was moedig van je.

ilse Goed zo.

constance Ik hoop maar dat iemand het met zijn telefoon gefilmd heeft. Dat filmpje zou dan op het internet moeten gaan circuleren en op die manier zal ik het probleem van de gedwongen deportaties in de aandacht gebracht hebben.

sofie De Russen houden dat soort filmpjes tegen.

ilse Je weet maar nooit dat ze het over het hoofd zien. En dan heeft Constance pas goed pech gehad.

constance Waarvoor zitten jullie hier?

sofie Ik ben journaliste. Een stukje dat ergens bij iemand niet in de smaak is gevallen heeft me de das omgedaan.

ilse Bij mij is het een heel ander verhaal. Ik ben eigenlijk maar een grijze muis. Maar ik was wel penningmeester van het schooltoneel en er kwam onenigheid met Walter, de leerling die de hoofdrol speelde, over zijn fiets, die gestolen was tijdens een repetitie en die hij uit de kas van het schooltoneel vergoed wilde hebben. Ik zei, neen, daar kan volgens mij geen sprake van zijn. De kas van het schooltoneel dient voor de uitgaven die met de voorstelling te maken hadden, kostuums, decor, rekwisieten en zo. En toen kwam de politie me opeens arresteren, in de klas, notabene. Wat zullen de kinderen gedacht hebben? Daarom zit ik hier. Tenminste, ik vermoed dat het daarom is. Ik heb anders bij mijn weten niets strafbaars gedaan. Die Walter is de zoon van een hoge piet die voor de Russen werkt.

yolanda Ik ben met de Porsche tegen dat paaltje gereden. Ik was een beetje dronken. Ik heb geschreeuwd tegen de agenten. Dat had ik beter niet gedaan. Ze hebben me voor een nachtje naar de cel gebracht en nu zit ik hier al maanden. Naar het schijnt gebruiken de Russen me als een soort gijzelaar om mijn man onder druk te zetten om zijn kapitaal uit Zwitserland te

repatriëren. Maar Bikram, dat is mijn man, gaat zich nu van me laten scheiden. Dan komt het natuurlijk in orde. Dan hebben de Russen geen been meer om op te staan en moeten ze me wel vrijlaten en kun jij mijn bed overnemen, Constance.

constance Dank je wel.

sofie Ik doe de lifestyle voor Avondblad en ik heb me in dat stukje afgevraagd waarom de consumentenorganisaties steeds vaker hoge quoteringen gaven aan producten die duidelijk inferieur waren. Dat moet een brug te ver geweest zijn. Een andere verklaring heb ik niet. Ze hebben me te pakken gekregen doordat ik vergeten was een klein bedrag aan te geven bij de belastingen.

yolanda Zetten ze jouw man ook onder druk, Constance?

constance Dat weet ik niet, Yolanda.

yolanda Ze zullen niet rusten voor ze hem leeggeschud hebben.

constance O, maar mijn Hendrik klampt zich niet vast aan het geld. Hij zal hemel en aarde bewegen om me vrij te krijgen.

Desnoods koopt hij iedereen om. Bovendien is het mijn geld.

Nooit zou hij zich van me laten scheiden met de bedoeling geld te sparen.

yolanda Ik benijd je, kind. Wat romantisch.

constance Ik wilde je niet afgunstig maken, Yolanda.

yolanda Ik wou dat ik ook zo'n man had.

constance Van zodra ik weer op vrije voeten ben, ga ik actie ondernemen om jullie allemaal ook weer vrij te krijgen.

33.

In de kantine.

Constance, Ilse, Sofie, Yolanda

ilse Het is niet verplicht om met je kamergenoten aan dezelfde tafel te zitten, maar in de praktijk gaat het wel meestal zo omdat, als je plaatsneemt aan een andere tafel, iemand anders dan misschien tegen haar zin aan jouw tafel moet gaan zitten want het is vier per tafel, niet meer. Bovendien doen de tafels om beurten na het eten de afwas en de schoonmaak. Daar kun je je niet aan onttrekken, dus dat geeft een heel gedoe als te veel mensen aan een andere tafel eten. En tenslotte heeft elke tafel een nummer, zodat er als vanzelf een sterke suggestie is om, als je uit kamer 14 komt, ook aan tafel 14 te eten.

sofie Het brood is altijd een beetje aan de droge kant, maar meestal nog prima te eten.

yolanda De boter is in feite margarine, goed voor de lijn.

constance Deze soep ruikt helemaal niet slecht.

ilse Er zit tapioca in. Die kleine doorzichtige bolletjes zijn tapioca.

yolanda Na het avondeten mogen we televisiekijken, hoera.

sofie Om tien uur gaan de lichten uit.

34.

In cel 14.

Constance, Ilse, Sofie, Yolanda

constance Ik zie mijn verblijf hier bij jullie als de prijs die ik betaal omdat ik geprobeerd heb de politie in haar werk te dwarsbomen.

Als iedereen de politie een hak tracht te zetten, wordt de wet niet meer gehandhaafd. En als de wet niet meer gehandhaafd wordt, is dat in het nadeel van de zwakkeren. Het is dus normaal dat ik daarvoor gecorrigeerd word. Deze gevangenis is een schelp waarin ik me redelijk vrij voel, vrijer dan in mijn pakhuis. Had ik daar voortdurend het gevoel dat ik voor alles verantwoordelijk was en dat er elk moment iets onaangenaams kon gebeuren, hier is al het onaangename dat zou kunnen gebeuren, al gebeurd. Dáár kon ik in theorie gaan en staan waar ik wilde, maar werd ik door zoveel zaken in beslag genomen

dat het niet uitmaakte waar ik me bevond. Hier ben ik beperkt in mijn bewegingen, maar mijn geest kan zich bezighouden met het essentiële. De muren komen niet op me af maar geven juist mijn grenzen aan en daarmee de gelegenheid om dichterbij mezelf te komen. Als we niet voortdurend in deze papieren pyjama's moesten rondlopen, zou ik zelfs kunnen geloven dat we niet in een gevangenis zijn maar in een of ander Tibetaans klooster. En ook dat is goed. Opdat de gevangenis als gevangenis heilzaam voor ons zou werken, moet iets er ons voortdurend aan herinneren dat dit geen vakantieoord is, maar een gevangenis. Organisatorisch kan ik hier ook nog wat leren. Alles hier verloopt duizend keer vlotter dan in mijn pakhuis, waar eigenlijk vooral chaos heerste. Ik moet Maria wel bewonderen. Om de orde te handhaven hoeft ze geen gezagsargumenten aan te wenden, er is geen machtsvertoon nodig, niemand verheft zijn stem. Iedereen hier doet uit zichzelf wat van hem verwacht wordt, en daardoor behoudt iedereen zijn menselijke waardigheid. De kamers regelen hun dagorde wat betreft koken en schoonmaak onderling en alleen in heel uitzonderlijke gevallen, wanneer men er echt niet meer uit

komt, gaat men bij Maria te rade. Bij Maria vindt iedereen steeds een luisterend oor. Met Maria kan zelfs over het reglement worden gediscussieerd. Het valt niet te ontkennen, in Maria's gevangenis heerst een sterke gemeenschapszin, die niet alleen hartverwarmend kan genoemd worden maar ons gevangenen zelfs een zekere fierheid schenkt. Je merkt dat aan onze lichaamshouding, aan de manier waarop we uit onze ogen kijken, aan de zelfverzekerdheid waarmee we het personeel aanspreken, aan de vanzelfsprekendheid waarmee iedereen zijn steentje bijdraagt. Hoe komt dat toch? Komt het doordat we vrouwen zijn? Komt het doordat niemand hier aan zijn lot tracht te ontkomen door te vluchten of op de anderen te rekenen voor een gemakkelijker leventje? Ik voel die collectieve fierheid ook in mijn eigen lichaam. Als ik in de spiegel kijk, zie ik me dag na dag meer openbloeien. Mijn rug recht zich, mijn ogen beginnen weer te schitteren, mijn humeur heldert op, de drang om te veel te eten waaronder ik mijn hele leven lang geleden heb, trekt weg. Ik meld me elke dag aan voor karweitjes in de keuken of de schoonmaak, ik zie altijd als eerste wat er gedaan moet worden, ik ben een bezig bijtje met

voor iedereen een vriendelijk woord, ik denk steeds in de laatste plaats aan mezelf. Ik leer dingen bij, details die ertoe doen, dweilen doe je bijvoorbeeld beter niet door boender en dweil obstinaat met korte rukken vooruit en achteruit te verschuiven, wél door rustig soepele draaibewegingen te maken naar links, naar voren, terug, naar rechts, naar voren, terug, in de vorm van een acht. Ik zou de hele dag door kunnen dweilen. Om te dweilen moet je bij Constance zijn. Ik weet dat jullie denken dat ik me uitsloof om bij Maria op een goed blaadje te komen, maar nee, ik ben vast besloten er voor mezelf het beste van te maken. Mijn verblijf in de gevangenis zal me tot een ander mens maken. Het feit bijvoorbeeld dat we bewaakt worden door mannen, iets wat me vroeger zou aangezet hebben tot het presenteren van mijn lichaam en tot dwangmatige promiscuïteit, laat me nu zo goed als koud. Ik vind het wel een beetje vreemd dat ik nog helemaal niets van Hendrik gehoord heb, maar nu ook weer niet zo vreemd. Jullie krijgen af en toe post.

Ik nooit. Maar Hendrik schrijft niet graag brieven. Ik herinner me niet dat ik ooit een brief van hem gekregen heb, al was het

maar een op tafel achtergelaten kattenbelletje. Hij zal dus ook nu wel geen brieven schrijven.

Het kan ook aan de post liggen. Hoeveel brieven gaan er niet elke dag verloren in de post?

sofie Ik ben single en ik heb maar weinig vrienden, om precies te zijn, sinds het uit is met mijn vriendje Peter, géén. De enige mensen met wie ik regelmatig omging, waren mijn collega's van Avondblad. Die zijn nu achter de schermen voor mij aan het werk, denk ik. In de zeldzame post die ik van hen krijg, min of meer plichtmatige briefjes, en ja, toch, verrassing, een keer een warm kaartje van Sandra, een studiegenote aan wie ik destijds, o ironie, een lichte hekel had en die mijn rubriek voorlopig heeft overgenomen, staat er niets wat erop wijst dat ze aan het proberen zijn om me vrij te krijgen, maar juist dat lijkt me een goed teken. Elke brief wordt hier opengemaakt. Ze kunnen het er dus niet over hebben, zelfs in bedekte termen. Tussen de regels lees ik dat mijn collega's in de schaduw voor me actievoeren, ook al hebben de meesten van hen een vast contract en was ik maar een freelance. Ze zenden e-mails. Ze ondernemen stappen. Ze contacteren

mensenrechtenorganisaties die het voor mij zullen opnemen. Op steeds hogere niveaus kaarten ze mijn zaak aan. Uiteindelijk zullen de autoriteiten zwichten. Er is nog een andere mogelijkheid, namelijk dat mijn collega's zo weinig mogelijk gerucht geven aan mijn geval om te vermijden dat de reputatie van Avondblad besmeurd wordt of dat andere journalisten, die er wél toe doen, door wat mij overkomt geïntimideerd worden. Juist door niet over mij te praten, is de persvrijheid nog het meeste gediend. Hoe dan ook, je zal zien, ooit komt hier een einde aan en daarna wordt alles beter. Deze beproeving zal mij ten goede komen. Ze zal mijn reputatie als kritische journaliste vestigen. Het doorstane leed zal mij een vast contract bezorgen. Uit eerbetoon en vanwege mijn heldhaftige houding in het verleden zullen mijn stukjes in Avondblad populair worden. Ik zal ook in andere media verschijnen. Dat het wel eens anders zou kunnen lopen, verdring ik naar een hoekje van mijn geest, waar ik de gedachte kan laten slingeren als de vuile sokken en het gedragen ondergoed in de slaapkamer van het flatje dat ik huur. Of liever, huurde, want er stond niet genoeg geld op mijn betaalrekening, de huur moet vorige maand niet meer betaald

zijn, en ik heb een strikte huisbazin. Mijn flatje zal intussen al wel doorverhuurd zijn. Ik vraag me af wie nu zorg draagt voor mijn spulletjes. En voor Olga, mijn poes. Leden van een radicale actiegroep zullen mij gewapenderhand komen bevrijden.

ilse Waarom heb ik die gestolen fiets niet simpelweg vergoed uit de kas van het schooltoneel? Ik kneed deze vraag tot hij als verstorven plasticine in stukken en brokken uit elkaar valt. Had iemand van het schoolcomité bezwaar gemaakt, of het zelfs maar opgemerkt, als ik het had gedaan? Jazeker, het zou oneerlijk geweest zijn tegenover de ouders van de andere kinderen, die allemaal hun centje hadden bijgedragen opdat het schooltoneel kon doorgaan. Maar had het hun werkelijk iets kunnen schelen? Als de juf anders opgepakt werd? Wat steekt, is dat ik van niemand een briefje met steunbetuigingen of zo heb ontvangen. Juffen zijn niet meer zo populair, tegenwoordig, zeker niet als ze streng zijn. Ik ben misschien te streng geweest. Maar ik heb toch ook niets strafbaars gedaan? Ze kunnen me niets maken, toch? Hoe je het ook draait of keert, jullie hebben allemaal écht iets op je kerfstok. Sofie declareert niet alles aan

de belastingen, Yolanda rijdt in staat van dronkenschap tegen paaltjes en Constance hindert de politie in haar werk. Ik doe zulke dingen niet. Mijn geweten is zuiver. Dat schenkt me moed. Vroeg of laat komt de waarheid aan het licht. In mijn geval is het toch glashelder dat ik hier enkel en alleen zit als een slachtoffer van machtsmisbruik vanwege Walter en zijn familie. Als de Russen dat doorkrijgen, zwaait er wat voor hen. De Russen zijn streng maar rechtvaardig. Ik ken de familie van Walter een beetje van het oudercontact. Vader, moeder en drie kinderen, brave mensen. De vader een beetje louche maar toch maar een topambtenaar. Hopelijk worden ze, als het schandaal aan het licht komt, niet al te hard gestraft. Op wraak belust ben ik niet. Ik ben niet van plan om achteraf klacht of zo tegen hen in te dienen. Dat toneelstuk is zeker ook niet doorgedaan. Een stuk van Oscar Wilde nota bene. Die heeft toch ook onschuldig in het gevang gezeten?

yolanda Eigenlijk heb ik wel mooie handen maar als ik een sombere bui ben, noem ik ze altijd de peddels van een waterschildpad, net zoals ik mijn grote, platte borsten dan mijn ovenkoeken noem, mijn billen mijn halve kaasbollen, mijn

benen mijn stelten enzovoort. Vervelend vind ik dat ik op de dag dat ik tegen dat paaltje reed onder mijn jurk juist deze belachelijke microstring aanhad, die nu te klein is om mijn weer aangegroeide schaamhaar helemaal te bedekken. Bikram is ingerekend wegens fraude. Goed dat ik van hem gescheiden ben, zegt Maria. Aangezien ik niets meer met mijn voormalige echtgenoot te maken heb, zal ik weldra de beschikking terugkrijgen over mijn vrijheid. Ik moet alleen nog bewijzen dat ik een baan of voldoende bestaansmiddelen heb. En daar wringt nu net het schoentje. Aangezien Bikram nog wel een paar jaartjes in de gevangenis blijft, kan hij me geen onderhoudsgeld betalen. Een spaarpotje heb ik niet. Ik heb nog nooit gewerkt. Bikrams huizen zijn in beslag genomen. Maar ik zal toch worden vrijgelaten, zegt Maria, omdat ik nog familie heb die me kan ondersteunen. Maar mijn familie vindt me maar een hoer. Maria heeft me alleen gevraagd om als een soort formaliteit voor mijn vrijlating nog even de Schäfertest af te leggen. Ik had dat beter niet gedaan want het resultaat was niet goed. Ik word waarschijnlijk naar Egypte gestuurd om er, aangezien ik niks kan, arbeid te verrichten op de

sperziebonenvelden. Ik moest wenen toen ik dat te horen kreeg. Als bonenstaak, zeker, heb ik aan Maria gevraagd. Gewoon handarbeid, heeft Maria zonder veel medeleven geantwoord, wieden en plukken, Yolanda, zoals vroeger. Maar ik weet precies wat ik ga doen. Ik ga zelf bepalen wanneer en waarheen ik vertrek, en het zal niet de plek zijn die Maria voor ogen heeft. In de toiletten heb ik een stuk elektrische draad gezien, dat met krammetjes aan de muur bevestigd is. Dat ga ik gebruiken. Ik ga de gevangenis verlaten in een lijkenzak.

35.

In de kantine.

Constance, Ilse, Sofie, Maria

ilse Yolanda had het zachtste karakter, de langste benen en de mooiste ogen ter wereld maar ja.

sofie Als we nu eens gedrieën weigerden om naar onze kamer terug te gaan en van Maria een verklaring eisten?

ilse We schaden daarmee onze eigen zaak.

sofie Ze droegen haar in die zak naar buiten als een dode hond.
Dat beeld staat op mijn netvlies gebrand.

constance Nu ja, als ik dood was, zou mij dat niet kunnen schelen.

ilse Dat ze zelfmoord zou plegen, stond op haar gezicht te lezen.

sofie Ze was onze zuster. We komen in opstand.

ilse Dat weet ik nog zo niet. Was zij mijn zuster? Laten we er maar geen doekjes om winden, Yolanda kon de gedachte niet verdragen dat ze zou moeten werken. Ik werk al heel mijn leven. Zij is haar hele leven geprivilegieerd geweest. Wij geëxploiteerd.

Zij behoorde tot de één procent rijksten die om hun walgelijke fantasmen waar te maken een onrechtvaardig deel van de rijkdommen van onze planeet naar zich toegetrokken hebben en op die manier de hoofdverantwoordelijken zijn voor het drama van de Ture.

Maria komt bij de tafel staan.

maria Jullie krijgen een nieuw meisje. Ik weet zeker dat jullie aardig tegen haar zullen zijn. Ga nu naar je kamer.

Ze staan recht en gaan zonder te protesteren naar hun kamer.

36.

Maria's kantoor.

Constance, Maria

constance Hoe heet uw parkiet?

maria Hou je kop.

constance Sorry.

maria Dat was niet tegen jou. Het is een parkiet die kan praten.

En ze heet ook echt Hou je Kop.

constance Ah.

maria Misschien een beetje flauw van me om haar zo te noemen.

constance Nee, echt grappig. Hij stond hier de vorige keer niet.

maria Ze is een vrouwtje. Constance, ik maak dit even af.

Daarna ben ik er helemaal voor jou. Dit is mijn rapport. Ik heb je nu een maand lang geobserveerd met het blote oog en door middel van de camera's en microfoons die hier overal hangen.

Ik heb je opnames beluisterd. Je hebt in het begin een beetje getreurd om je verloren vrijheid en misschien ook omdat je zo plotseling van je man was gescheiden, maar dat is na enige tijd opgehouden, zoals een kraantje dat drupt en steeds minder drupt tot er helemaal niets meer uit komt. En dat is prima. Treuren moet, te veel treuren is niet goed. Je hebt je aangepast aan je nieuwe leefomstandigheden. Van heimwee naar vroeger geef je geen blijk meer. Je gezondheid is uitstekend. Je eet niet te veel of te weinig. Je gaat regelmatig naar de wc, met normale stoelgang. Je neemt actief deel aan de dagelijkse gymnastiekoefeningen. Je bent niet promiscue met je kamergenoten of met het personeel. Je masturbeert niet. Je seksualiteit is zo goed als uitgedoofd zonder dat dit bij je tot frustratie leidt, integendeel, nu je erin slaagt om de duistere energie van de driften, die je in je vroegere leven zulke parten gespeeld heeft, om te zetten in een hogere, blijere vorm van levensenergie, schijn je ook op emotioneel vlak een beter evenwicht gevonden te hebben. Waarschijnlijk voel je je nu vrijer en gelukkiger dan vroeger. Hoe duurzaam deze vooruitgang zal blijken, valt natuurlijk niet in te schatten. Je

gedrag in de groep mag voorbeeldig genoemd worden. Je communiceert oprecht. Je gebruikt nooit ironie of sarcasmen. Hoewel je iets ongenaakbaars blijft behouden, misschien om je ongecultiveerdheid en een zeker tekort aan werkelijke intelligentie te camoufleren, stel je je tegelijkertijd op als een heel toegankelijke, milde en warme persoon. Weliswaar verschijnt er soms een bittere trek op je mondhoeken, maar dat zou wellicht meer te maken kunnen hebben met een vorm van spijt over gemiste kansen uit het verleden dan met ontevredenheid over een onvermijdelijke inperking van je zelfbeschikkingsrecht naar de toekomst toe. De kans dat je zoals je celgenote Yolanda overgaat tot een of andere wanhoopsdaad, schat ik laag in. Gefeliciteerd. Ik moet toegeven, ik had verwacht dat je er veel langer over zou doen. Je bent klaar om naar Bakoe te gaan.

constance Naar Bakoe?

maria Bakoe, Azerbeidzjan.

constance Maakt u nu opnieuw een grap?

maria Nee, Constance, deze keer maak ik geen grap.

constance Ah.

maria Denk je nog vaak aan Hendrik Boender?

constance Elke dag.

maria Ik heb iets moois voor je gevonden in Bakoe. Een buitenkansje, geknipt voor jou. Je gaat daar hospita van een guesthouse voor intellectuelen worden. Ken je Dostojevski?

constance Nee.

maria Dostojevski heeft een tijdje in zo'n guesthouse gewoond, natuurlijk niet in Bakoe, maar in Siberië. Je boft, Constance, je gaat daar de fijnste geesten van je tijd bedienen. Het is een onthaalfunctie met verantwoordelijkheid en engagement. Maar daar schrik jij niet voor terug, nietwaar?

constance Nee.

maria Je geven is je leven.

constance Ik zou liever gewoon arbeidster in een fabriek worden.

maria Bekijk het eens een jaartje of wat om te zien of het je ligt. Zo niet kun je nog altijd de fabriek in. Nu iets anders. Ik heb op alle mogelijke manieren getracht om contact op te nemen met Hendrik Boender, maar hij is niet te bereiken. Hij woont niet meer in de Mariemontkaai 12. Hij beantwoordt zijn voicemail

en zijn e-mails niet meer. Hij lijkt wel van de aardbol verdwenen. Heb jij een idee hoe of waar we hem kunnen vinden?

constance Nee.

maria Het is anders wel een probleem. Zonder vaste woonplaats en bestaansmiddelen komt hij in aanmerking voor deportatie.

constance Hendrik heeft geld genoeg.

maria Niet meer, nu jullie rekeningen geblokkeerd zijn. Bovendien is het eigenlijk jouw geld. Tenzij hij ergens een potje met goud begraven heeft. Weet jij daar iets van?

constance Nee.

maria Nu het goede nieuws. Er heeft zich een Russische filantropische organisatie aangemeld die jouw werk hier wil voortzetten. Ze bieden een correcte prijs voor de Mariemontkaai 12. Wil je dat ik daarvoor bemiddel? Dat zou in jouw voordeel zijn. Zelfs na aftrek van taksen en belasting hou je er een aardig spaarpotje aan over. Het zal je van pas komen in Bakoe. Om dit te regelen vraag ik wel tussen de tien en de twintig procent commissie, afhankelijk van de hoeveelheid werk die erin kruipt. Constance? Zeg iets. Ik steek mijn nek

voor je uit. Het was een hele toer voor me om je dat baantje te bezorgen. Meer kan ik niet voor je doen.

constance Wanneer vertrek ik?

maria Wat doe ik met dat pakhuis? Dat ben je sowieso kwijt.

constance Verkoop het maar.

37.

Hendrik, Adil

hendrik Ik verblijf nu in een pension achter het Zuidstation waar je mits betaling van een kleine toeslag op de dagprijs geen identificatie hoeft voor te leggen. Mijn kamer – toevallig ook nummer 14, toevallig ook een pijpenla – heeft vaal behang met een nog nauwelijks te onderscheiden patroon van elkaar overlappende ginkgobladeren. Ongegeneerd lopen er buizen van alle slag doorheen, waaronder tikkende, pruttelende, sporadisch ruisende of zelfs ronduit stomme. Voor een raam van enkel glas dat uitkijkt op de sporen van het Zuidstation hangen biljartlakengroene, aan de randen zwart geworden gordijnen. De geluiden zijn gedukkeduk van de onophoudelijk voorbijrijdende treinen, stemmen, getier, gestamp etc. vanuit de naburige kamers, om de paar minuten het daarbij vergeleken ingehouden, bijna discrete gekreun en gezucht van de kooilift in de gang en verder niet thuis te brengen. Wandluizen,

kakkerlakken, muizen en muggen de dieren. Aan de wastafel zit een kraan met een druiper. Mijn bed heeft geel geworden beddenlakens en een doorheen de peluw stinkend hoofdkussen. De kamerdeuren hebben van die antieke emaille nummerplaatjes die je op rommelmarkten nog wel eens ziet. De vloerplanken van de overloop kraken wanhopig. De trap bestaat uit gevaarlijk diep uitgesleten treden. In de smalle, auberginekleurige gang op de begane grond ruikt het naar gaarkeuken. Aan de receptie, een soort paardenbox met art-deco latwerk dat onder de krassen en punaiseputjes zit, geef ik elke dag een biljet van vijftig aan de dikke, zwetende Pakistaan die er lijkt te wonen en voor de rest van de dag doet alsof hij me niet ziet voorbijkomen. De straat ligt bezaaid met vuilnis. Op de hoek is er een telefoonshop waar ze ook toegang tot het internet geven. Iedere keer moet ik de impuls bedwingen om er binnen te stappen en even online te gaan, al was het maar voor het weerbericht. Het kan niet en het mag niet. Ze houden het internetverkeer vanuit dit soort telefoonshops vast en zeker extra scherp in de gaten. Mijn smartphone heb ik weggegooid, mijn laptop heb ik in het pakhuis laten staan. Het enige wat ik

bezit zijn wat kleren en een rugzakje met een paar honderdduizend euro in biljetten van honderd en vijftig en een dozijn rollen met gouden napoleons. Om niet bestolen te worden, draag ik dat rugzakje altijd bij me.

Ik ben van alles afgesneden. Mijn gemoed zwalpt heen en weer tussen woede en afkeer, opstandigheid en berusting, ongeloof en geanalyseer van wat me overkomt. Ik, die mezelf toch altijd voor een zachtaardig persoon gehouden heb, vind tot mijn verbazing aan het eind van elke gedachtegang een deurtje dat uitkomt op geweld. Voor het eerst geef ik me rekenschap van de enorme hoeveelheid geweld die ik in dit toneelstuk heb verpakt. Ik ontdek het perverse effect van liefdadigheid, toch op zijn minst van het soort liefdadigheid dat Constance en ik bedreven hebben. Ik begrijp eindelijk waarom Dubois dit wellust noemde. Ik herinner me opeens dat ik als kleine jongen op een keer in de tuin van Oscar Mot mijn vader naakt vastgebonden aan een boom heb gevonden, met over zijn rug de sporen van een zweep. Mijn vader liet zich slaan. Daar had mijn vader een punt. Op een dag loop ik Adil tegen het lijf.

Adil op

adil Jij bent de vent van dat pakhuis in Molenbeek.

hendrik Adil!

adil Waar is de tijd, man. Laten we wat gaan drinken.

hendrik Alsof we oude vrienden zijn. We gaan naar een theehuis. Het merkwaardige aan dit theehuis is dat het lijkt te zijn ingericht in de woonkamer van een huis dat de bewoners halsoverkop ontruimd hebben. Op de vloer liggen nog speelgoedautootjes. In een hoek staat nog een plastic driewieler. In een gebarsten glazen kastje ligt nog een Koran. In een andere hoek staat nog een televisie. Aan de muren hangen nog portretten, een oude sabel en gebedskadertjes. Over de zitbanken, die rondom de hele kamer staan, liggen nog haakwerkjes.

adil Neus is doodgeschoten. Tand zit voor de rest van zijn leven in een rolstoel. Toen ze me kwamen halen, ben ik door de dakgoot kunnen ontsnappen. Mijn vrouw en mijn dochters zijn afgevoerd met een zak over hun hoofd. Ik denk dat ik hen nooit meer terugzie. Ik hoop het soms. Want als ze in de gevangenis verkracht werden, kunnen ze maar beter dood zijn. Waar zit dat zwarte vrouwtje van je?

hendrik Ook opgepakt.

adil Dat was een lekker stuk.

hendrik De vrouw van mijn leven.

adil De Russen zullen haar nu wel flink te grazen nemen. Ik hoop voor jou dat ze dood is.

hendrik Ik ben op zoek naar een pistool.

adil Hoeveel wil je ervoor geven.

hendrik Vijfhonderd euro.

adil Daar koop je niets degelijks voor. Zeventijftig en ik verkoop je de mijne, een prima blaffer met een dozijn kogels.

hendrik Okee.

adil Wat ga je doen? Een nachtwinkel overvallen?

hendrik Een collaborateur neerleggen.

adil Een wat?

hendrik Een zekere Petterson.

adil *haalt zijn pistool uit* Paw, paw.

hendrik Mooi.

adil Die Petterson koud maken, waarom?

hendrik Hij werkt voor de Russen.

adil Ga met hem praten. Kruip door het stof. Hij is de man.

Sluit een deal. Als hij wegvalt, komt er een ander in zijn plaats.

Waarom zou je een meester die je kent ruilen voor een die je niet kent?

hendrik Hij heeft ons te gronde gericht.

adil Ah, ik snap het al. Hij is de vent die je vrouwtje heeft gepikt. Eremoord. Daar sta ik helemaal achter. Het is me een eer je daarvoor het wapen te verschaffen.

hendrik Het is een daad van verzet.

adil Van wraak.

hendrik Van verzet.

adil Ze is nu van hem, niet meer van jou. Jij hebt je kans verkeken. Er is geen verzetten meer aan. Eremoord.

hendrik Geen eremoord.

adil In dat geval kun je beter jezelf op een pleintje overgieten met benzine en wham. Dat zou pas een daad van verzet zijn. Zo zijn er hele opstanden ontketend.

hendrik Toon me liever hoe dit werkt.

adil Hier zitten de kogels in. Je steekt dat hierin. Je trekt dit achteruit. Nu zit de kogel klaar om te schieten. Dit is de

veiligheid.

Als die zo staat kun je de trekker niet overhalen.'

hendrik En zo?

adil Zo is hij schietensklaar.

Hendrik neemt het pistool van hem over. Er gaat al meteen per ongeluk een schot af.

adil Nee man, bij nader inzien verkoop ik je dit pistool niet. Dit is niets voor jou. Bovendien, wat heb jij destijds voor mij gedaan?

hendrik Je probeerde ons af te persen.

adil Ik word misselijk van je. Je hebt er helemaal niets van gesnapt. Maak je zakken maar leeg, sukkel. Wat heb je daar in dat rugzakje?

hendrik Niets.

Adil knijpt in het rugzakje.

adil Wat is dit?

hendrik Een boek.

adil Je bent zo stom dat ik me afvraag hoe het mogelijk is dat je nog leeft.

Adil steekt het wapen weer in zijn zak en gaat er vandoor.

38.

Hendrik

hendrik Ik wil me aansluiten bij het ondergronds verzet. Maar hoe met hen in contact te komen? En hoe er zeker van te zijn dat ze niet geïnfiltreerd zijn door de Russen? De actieve methode, mensen zoeken op het internet en van daaruit met hen afspreken in de fysieke wereld, houdt teveel risico in. Rest de passieve optie: wachten tot er een verzetsbeweging met mij contact opneemt. Door details in mijn kledij en mijn gedrag het signaal uitsturen dat ik belangstelling heb om me bij de weerstand aan te sluiten. Pins opspelden die een bepaalde betekenis hebben. Een codewoord gebruiken. Een speciaal soort haarsnit. Een of andere manier van lopen die toont dat je tegen de Russen bent. Ik eet paella in Spaanse, köfte in Turkse en moambe in Congolese restaurantjes en steeds heb ik het gevoel dat ik net niet op de plekken ben waar ik zou moeten zijn om in contact te komen met het verzet, om erbij te gaan

horen, om gespot en gerekruteerd te worden, om met een wapen te leren omgaan, om gearachuteerd te worden, om mee te kunnen doen. De camera's met gezichtsherkenning ten spijt waag ik me steeds vaker in het stadscentrum, ik zit met mijn rugzakje aan mijn voeten op de trappen van de Beurs, ik staar jullie nadrukkelijk aan, mensen van wie ik vermoed dat ze iets weten of een bom of een geheime boodschap bij zich hebben.

Hij doorbreekt even de vierde wand.

Maar ik sta recht, doe alsof ik alleen maar even uitrustte, klop het denkbeeldige stof van mijn broek en stap haastig op wanneer iemand al te doordringend terugkijkt, want de Russen hebben de politiek om nietsnutten op te pakken en in het niets te laten verdwijnen.

39.

Hendrik, Frans

hendrik De Sint Catherinekerk aan de Vismarkt is inmiddels uitgerust met een blinkend gouden uientorentje. De lucht is er dik van wierook en brandende kaarsen. Door luidsprekers speelt een opname van een Russisch-orthodox koor. Het altaar is afgescheiden van het schip door de iconostase, een met kaarsen verlichte houten schot met boven, links en rechts van een gesloten dubbele deur een honderdtal grote en kleinere, oker-, rood- en goudkleurige schilderijtjes van heiligen en engelen. Er is niemand in de kerk, behalve een man die voor de iconostase geknield zit op de voormalige communiebank. Die man is mijn vader.

Hij knielt naast zijn vader neer.

frans Jij bent wel de laatste persoon die ik hier had verwacht.

hendrik Ik ben ten einde raad.

frans Ik ook. Ik kom hier elke dag bidden.

hendrik Waar bid je voor?

frans Geld. Als ik geld had, zou ik monnik worden op de berg Athos.

hendrik De berg Athos?

frans Dat is een schiereiland in Griekenland vol waanzinnige kloosters. Een exclusieve mannengemeenschap, dat wel. Niks voor jou. Hoe gaat het met Constance?

hendrik Constance is opgepakt.

frans Door de Russen?

hendrik Ja.

frans Oei. Vind je het erg?

hendrik Ik vind het erg.

frans Moeten ze jou ook hebben?

hendrik Ik denk het wel.

frans Ik zou maar onderduiken, als ik jou was.

hendrik Ik ben ondergedoken.

frans Heb je geld?

hendrik Een paar honderdduizend euro.

frans Wauw. Is dat alles?

hendrik En driehonderd gouden napoleons.

frans Goudstukken?

hendrik Ja.

frans Dat was een goede investering. Waar slaap je?

hendrik In een pension.

frans Je vader slaapt zo goed als op straat, jongen. Het is een godsmirakel dat ik jou hier ontmoet, nota bene in de kerk waar ik God elke dag kom smeken om naar Athos te mogen gaan.

hendrik Hoeveel heb je nodig?

frans Honderdduizend, daarmee kan ik me een plek kopen in dat klooster en is de wereld van me af.

Hendrik geeft hem het rugzakje.

hendrik Neem alles maar.

Frans graait in het rugzakje.

frans Weet je het zeker?

hendrik Ja.

frans Hier heb je mijn horloge. Een Cartier. Cadeau van Oscar Mot. Hij is een fortuin waard. Ik was van plan om hem te verkopen.

hendrik Bedankt.

frans Het is misschien namaak. Ben je boos of zo? Is er iets wat je me verwijt?

hendrik Nee.

frans Dan ga ik maar, voor je je bedenkt.

40.

Hendrik

hendrik Ik begin te gaan zonder te weten waar ik heenga, behalve dat het niet de richting is die mijn vader heeft genomen. Ik gooi het horloge in de eerste vuilnisbak die ik tegenkom. Ik heb geen rooie duit meer over. Hoe betaal ik straks voor eten? Waar slaap ik vanavond? Het enige wat ik weet is dat ik nog geen honger heb en me nog niet moe voel.

Bruno Mistiaen (Gent, 1959) vindt het leuk om toneelteksten te schrijven. Hij heeft belangstelling voor de halfslachtige, dubbelhartige, hypocriete en corrupte mens. De Kopergieterij speelde in 2012 *De papa, de mama en de nazi*. *Uw Penis* won de PTA-stimuleringsbeurs tijdens Verse Tekst 2011. *Oorlog, seks en hulpverlening*, *Mijn geld is op*, *Die ster draag ik niet*, *Een kut voor een kut*, *Grote Nederlagen* en *Constance, dweil* zijn geschreven met een beurs van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Toneelwerk

*Constance, dweil** – 2019

*Grote Nederlagen** – 2018

*Een kut voor een kut** – 2017

*Die ster draag ik niet** – 2016

*Mijn geld is op** – 2015

*Oorlog, seks en hulpverlening** – 2014

*Jezus is een aap!** – 2013

Of Donalda – 2012

*Uw Penis** – 2011

*De papa, de mama en de nazi** – 2003

Twee van een slag – 2002

Drie Monologen – 2000

De Vereffening – 1998

Ver van Huis – 1996

*Vacherie** – 1995

De Vuurvogel – 1994

Onze Lievevrouw van Pijn – 1993

Alfonso – 1992

De Meesterkok – 1991

De Mensenslinger – 1990

*Teksten verschenen in de reeks van De Nieuwe
Toneelbibliotheek